

Samu'il «1»

Dərd-ələmdin boləqan tilək

¹ Əfraim taqlıqıdiki Ramataim-Zofimda Əlkanah isimlik bir kixi bar idi. U Əfraimlik bolup, Yərohamning oqlı, Yəroham Elihuning oqlı, Elihu Tohuning oqlı, Tohu Zufning oqlı idi. ■

² Uning ikki ayali bar idi. Birsining ismi Hənnah, yənə birsining ismi Pəninnaḥ idi. Pəninnaḥning baliliri bar idi, ləkin Hənnahning balisi yoḡ idi. ³ Bu adəm hər yili öz xəhiridin samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigarəqa səjdə qilip qurbanlik sunəyli Xiloḡəqa baratti. U yərdə Əlining Hofniy wə Finiḡas degən ikki oqlı Pərwərdigarning kaḡinliri bolup ixləytti.

■ ⁴ Hər qetim Əlkanah qurbanlik qiloqan künidə u *qurbanliqtin* ayali Pəninnaḥ wə uning hər bir oql-kizliriəqa öz ülüxini berətti.

⁵ Əmma Hənnahəqa bolsa u ikki həssilik ülüx berətti; qünki u Hənnahni tolimu səyətti. Ləkin Pərwərdigar uni tuəqmas qiloqanidi. □

⁶ Pərwərdigarning uni tuəqmas qiloqanlikidin uning kündəx rəqibi *Pəninnaḥ Hənnahni* azablax üqün uning bilən qattıq qerixatti. ⁷ Wə hər yili, Hənnah hər qetim Pərwərdigarning əyigə qıqḡanda, *Pəninnaḥ* uningəqa azar berətti. Pəninnaḥ xundəq qiloqəqə, u yioqlap həq nemə

■ **1:1** 1Tar. 6:11, 12 ■ **1:3** Mis. 23:14; Qan. 16:16. □ **1:5** «**Ləkin Pərwərdigar uni tuəqmas qiloqanidi**» — ibraniy tilida: «Ləkin Pərwərdigar uning baliyatqusini etiwətkənidi».

yemaytti. □ ⁸ Ahiri uning eri Əlkanah uningora: — I Hannah, nemixka yiqlaysən? Nemixka birnərsə yeməysən? Nemixka kənglüng azar yəydu? Mən özüm sanga on oquldin əwzəl əməsmu?! — dedi.■

⁹ Ular Xilohda yəp-iqkəndin keyin (Əli degən kahin xu qaoqda Pərwərdigarning ibadəthanisining ixiki yenidiki orundukta olturatti) Hannah dastihandin turdi; ¹⁰ u kattik azab iqidə Pərwərdigarora dua kəlip zar-zar yiqloytti. ¹¹ U kəsəm iqip: — I samawi koxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar, əgər dedikingning dərdigə yetip, meni yad etip dedikingni untumay, bəlki dedikinggə bir oqul bala ata kilsang, uni pütün əmrining künliridə Sən Pərwərdigarora beoixlaymən; uning bexiqə ustira heqqaqan selinmaydu, dedi.□ ■

¹² U Pərwərdigarning aldida duasini dawam

□ **1:7 «Wə hər yili, Hannah hər qetim Pərwərdigarning öyigə qikkanda, Pəninnaḥ uningora azar berətti»** — nemixka ular hər qetim «Pərwərdigarning öyigə qikkanda» xundak bolidu? — bizningqə hər qetim bir ibraniy ailə Hudaning aldioḥa xundak kəlgəndə, ular barliq baliliri üqün alaḥidə təxəkkür eytixi mumkim. Xu qaoqlarda Pəninnaḥ Hannahqə «Sən bir tuomas!» dəp əslitətti. Bəzi tərjimilərdə muxu jümlining bexiḥa: «U (Əlkanah) hər yili Pərwərdigarning öyigə qikkanda, Hannah uningora həmrəḥ bolup baroqanda...» deyilidu. ■ **1:8** Rut 4:15. □ **1:11 «uning bexiqə ustira heqqaqan selinmaydu»** — Təwrat dəwrində bəzi kixilər əzlrini Hudaning ibaditigə beoixlax məksitidə əzlrini «nazariy» dəp ataytti; «nazariy»lar (nazariy boluxqə kəsəm iqip bekitilgən məḥləttə) ḥaraq iqməytti, qaqqlirini heq qüxürməytti. «Qəl.» 6:1-22ni kəring. ■ **1:11** Ḥak. 13:5.

kiliwatqanda, Əli uning aqziora qarap turdi; ¹³ qünki Hannah duani iqidə qiloqqa ləwliri midirlawatqini bilən awazi anglanmaytti. Xunga Əli uni məst bolup qaptu, dəp oylidi. ¹⁴ Əli uningora: — Qaqanoqiqə məst yürisən? Xarabingni özüngdin neri qil, dedi.

¹⁵ Lekin Hannah jawabən: — Undaq əməs, i oqjam! Kəngli sunuq bir məzlummən. Mən xarabmu, harakmu iqmidim, bəlki jenim dərdini Pərwərdigarning aldida təktüm; ■ ¹⁶ dedəklirini yaman hotun dəp bilmigəyla. Qünki mening zor dərdim wə azablimdin bu küngiqə xundaq nida kiliwatimən, dedi.□

¹⁷ Əli uningora jawab berip: — Tinq-aman qaytkin; Israilning Hudasi Əzidin tiligən iltijay-ingni ijabət qiloqay, dedi.

¹⁸ Hannah: — Dedəkliri kəz aldilirida iltipat tapqay, dedi. U xularni dəp qikip, oqiza yedi wə xuningdin keyin qirayida ilgirikidək oqəmkinlik kərünmidi.

¹⁹ Ular ətisi tang səhərdə ornidin turup Pərwərdigarning huzurida səjdə qilip bolup, Ramahdiki öyigə yenip kəldi. Əlkanah ayali Hannahora yeqinqilik qildi; Pərwərdigar uni əsligənidi. ²⁰ Hannah hamilidar bolup, waqtisaiti toxup, bir oqul tuqdi. U: «Mən uni Pərwərdigardin tiləp aldim» dəp, ismini Samuil

---

■ 1:15 Zəb. 62:8; 142:2 □ 1:16 «**dedəklirini yaman hotun dəp bilmigəyla...**» — ibraniy tilida «dedəklirini «Belialning kizi» dəp bilmigəyla» deyilidu. «Belial»ning mənisi «ərziməs» degənlik bolup, bəlkim Iblisni kərsitidu.

qoydi. □

Hannah Samuilni Pərwərdigarğa ataydu

²¹ Uning eri Əlkanah öyidiki həmmisi bilən Pərwərdigarğa atidiğan hər yillik qurbanlıqni kılqılı wə kılğan kəsimini ada kılıx üqün Xilohğa qıktı. ²² Lekin Hannah billə barmay erigə: — Bala əmqəktin ayriloqandila andin mən uning Pərwərdigarning aldida hazır boluxi üqün uni elip barımən; xuning bilən u u yərdə mənggü turidu, dedi. ²³ Eri Əlkanah uningğa: — Əzünggə nemə yahxi kərünsə, xuni kılqın. Uni əmqəktin ayriqıqə turup turoqın. Pərwərdigar Əz səz-kalamığa əməl kılqay, dedi. Ayali öydə qelip balisi əmqəktin ayriloqıqə emitti. ²⁴ Balisi əmqəktin ayriloqandin keyin u uni elip, xundakla üq buqa, bir əfah un wə bir tulum xarabni elip Pərwərdigarning Xilohdiki öyigə apardı. Bala bolsa tehi kiqik idi. □ ■ ²⁵ Ular bir buqini soyup balini əlining qexioğa elip kəldi. □ ²⁶ Xuning bilən Hannah *uningğa*:

□ **1:20 «Mən uni Pərwərdigardin tiləp aldim» dəp, ismini Samuil qoydi** — ibraniy tilida «Samuil» degəning mənisi «Huda anglidi» yaki «Hudadin tiligən» degəngə yəqin kelidu.

□ **1:24 «bir əfah un»** — «əfah» axliq-danlarning olqəm birliki idi, təhminən 27 litr. Buqa qurbanlıq kılinoqanda, uningğa qoxup undin «qoxumqə axliq hədiyə» kılınıximu kerək idi.

■ **1:24** Luka 2:41. □ **1:25 «Ular bir buqini soyup balini əlining qexioğa elip kəldi»** — qaloğan ikki buqa bəlkim elioğa Samuilni bəqix üqün bərgən «bəqix həqki» boluxi mumkin. Baxqa bir ehtimallıq barki, 24-ayətning mənisi: «...üq buqa» əməs, bəlkı «...üq yaxliq bir buqa» boluxi mumkin. Biraq bu ayətni xundaq qüxəngən alimlar az.

— I oqjam, ezliridə hayat rast boləjnidək, bu yərdə silining qaxlirida turup Pərwərdigarəya nida kəlojan məzlum mən bolimən, dedi. ²⁷ Mən muxu oqul bala üqün dua kildim wə mana, Pərwərdigar mening tiligən iltijayimni ijabət kildi. ²⁸ Əmdi hazır mən uni Pərwərdigarəya tapxurup bərdim. Əmrining həmmə künliridə u Pərwərdigarəya beəixlanəjan bolidu, dedi. Xuning bilən ular u yərdə Pərwərdigarəya səjdə kildi.□

2

Hannah təntənə bilən Pərwərdigarni mədhıyləydu

¹ Hannah dua kilip mundak dedi: —

«Mening kəlbim Pərwərdigar bilən yayraydu, Mening münggüzüm Pərwərdigar bilən egiz kətürüldi;

Aqzim düxmənlirimning aldida təntənilikdə eqildi;

Qünki Sening nijatingdin xadlinimən.□ ■

² Pərwərdigardək mükəddəs boləuqi yoqtur;

Qünki Səndin baxka heq kim yoq,

□ **1:28 «...ular u yərdə Pərwərdigarəya səjdə kildi» — «ular»** bəzi kona kəqürmilərdə «u u yərdə Pərwərdigarəya səjdə kildi» deyilidu (demək, Samuilni kərsitidu). □ **2:1 «Mening münggüzüm Pərwərdigar bilən egiz kətürüldi»**

— Təwratta, «münggüz»lər kəp həllarda adəmləring abruy-xəhritini yaki küqini bildüridu. Muxu yərdə Qutkuzəuqi-məsihi kərsitixi mumkin. «Zəb.», 132:17ni kərüng. Bu münggüzlər adəmnin bexida əskən əməs, əlwəttə!

■ **2:1** Luqa 1:46.

Hudayimizdæk heq uyultax yoqtur.■

³ I insanlar, kibirlik sözliringlarni kəpəytiwərmənglar,

Yooqan gəplərnı aqzınglardın qıqarmanglar;

Qünki Pərwərdıgar bılim-ııdayətkə ıgə Hudadıur.

İnsanlarning əməllıri Uning tərıpidın tarazıda tartılıdu.

⁴ Palwanlarning oq-yalıri sundurıldı;

Lekin putlıxıp yıkıloqanlarning belı bolsa kúdrət bılən baqlandı.

⁵ Kərsıki tok boləqanlar nan tepıx üqün əzını yallanmılıkka bərđı;

Lekin aq kəloqanlar hazır aq kəlmıdı;

Həttə tuqmas ayal yəttını tuqıdu;

Lekin kəp balılık boləqan solıxıp ketıdu.■

⁶ Pərwərdıgar həm ɵltürıdu, həm hayət berıdu;

U adəmnı təhtısaraqa qúxürıdu, u yərdın yənə turoquzıdu;□ ■

⁷ Pərwərdıgar adəmnı həm namrat kılıwetıdu, həm bay kılıdu;

U kixını həm pəs kılıdu, həm egız kɵtürıdu.

⁸ U ɵzi miskınnı topıdın kəpurıdu,

Kıqlıktın yoqsulnı kɵtürıdu;

Ularını esızadıler arısıda təng ɵlturoquzıdu;

Ularını xan-xərəplik təhtıgə miras kıldurıdu;

Qünki yərning tıwrúklıri Pərwərdıgarınkıdur;

U ɵzi dunyani ularnıng üstıgə saləqanıdı.■

■ 2:2 Kan. 3:24; Zəb. 86:8. ■ 2:5 Zəb. 34:9-10; Yıq. 5:6;

Luka 1:53. □ 2:6 «təhtısara» — ɵlgənlərnıng roıı barıdıqan

jay. ■ 2:6 Kan. 32:39; Əz. 37:11-14 ■ 2:8 Ayup 36:15; Zəb.

113:7, 8; Luka 1:52; Zəb. 24:1-2; 102:25; 104:5

⁹ Öz mukəddəs bəndilirining putlirini U məzmut kilidu;

Əmma rəzillər bolsa, qarangoquda xük kilinidu;
Qünki heqkim öz kudriti bilən nusrət tapmaydu.

¹⁰ Pərwərdigar bilən qarxilaxkanlar parə-parə kiliwetilidu;

U Əzi asmanlardin ularoşa qarxi güdürləydu.

Pərwərdigar yər yüzining qətlirigiqə həküm qıqiridu;

U Əzi tikligən padixahqa kudrət beridu,

U Əzi məsihliginining münggüzini egiz kətüridu!» □ ■

¹¹ Əlkanah bolsa Ramahdiki öz öyigə yenip bardı. Bala bolsa əlining qəxida Pərwərdigaroşa hizmət kilip qaldı.

Əlining oqullirining kahinlik mənsipidin rəzillik bilən pəydilinixliri

¹² Əmma Əlining oqulliri intayin yaman kixilərdin bolup, Pərwərdigarni tonumaytti. □

□ **2:10** «**U Əzi məsihliginining münggüzini egiz kətüridu!**» — «məsihlimək» yaki «məsih kilix»: Hudaning yolyorukı bilən Israiloşa yeni bir padixah bekitix üqün uning bexioşa zəytun meyi sürülüxi kerək idi. Muxu murasim «məsih kılınix» yaki «məsihlinix» dəp atilatti wə xundakla xu qaoşdin baxlap xu padixah «Hudaning məsihligini» dəp atilatti. Kahinlar wə bəzi waqtida pəyoqəmbərlərmu «məsih kılınatti». Israilda xu qaoşda padixah bolmioşaqqa, Hənnahning bu sözi dərwəqə kəlgüsi ixlarni aldin'ala kərsətkən bexarət idi. ■ **2:10** 1Sam. 7:10; Zəb. 2:6; 21:8; 89:24 □ **2:12** «**...intayin yaman kixilərdin bolup**» — ibraniy tilida: «Belialning (Iblisning) oqulliridin bolup» deyilidu. «Belial»ning mənisi «ərziməs», bəlkim Xəytanni kərsitidu.

13 Kahinlarning h kl rg  mundaq aditi bololan: — Birsı qurbanlik qilip, g x kaynap pixi-watqanda kahinning hizmatkari kelip  q tillik qanggakni qolida tutup ¹⁴ dax, qazan, dangkan yaki korining iqig  sanjip, qanggakka nem  elinoqan bolsa kahin xuni  zig  alatti. Ularning Xilohqa *qurbanlik qiloqili* kalg n h mm  Israil-laroqa xundaq aditi bololan. □ ¹⁵ Xundaqla hətta yoqni keyd rm st  kahinning hizmatkari kelip qurbanlik qiliwatqan adəmgə: — Kahinoqa kawap  q n g x bərgin, q nki u səndin kaynap pixkan g x qobul qilmaydu, b lki ham g x lazim, dəytti. ¹⁶ əgər qurbanlik qiloquqi un-ingoqa: — Awwal yoqi keyd r l p bolsun, andin nemini halisang xuni aloqin, desə, u: — Bolmaydu, manga dərhal bər! Bolmisa m jburiy alim n, dəytti; □ ¹⁷ Xundaq qilip bu ikki yaxning gunahı Pərwərdigarning aldida tolimu eoqir bololanidi; q nki uning s w bidin h k P rw rdigarqa atioqan qurbanliklar k zɡ  ilinmaywatatti.

□ **2:14 «Ularning Xilohqa qurbanlik qiloqili kalg n h mm  Israilaroqa xundaq aditi bololan»** — muxu hil qurbanliklar, x bh sizki, «təxəkkür qurbanlikliri» yaki «inaklik qurbanlikliri» idi. Kahinlarning muxu aditi Musa p yoq mb rg  q x r lg n qanunning b lgilimilirig  asaslanoqan  m s. Kahinlarning «h kuk  l xi» bolsa «Law.» 7:11-18, 28-34-ay tl rd  k rsitilidu.  mma  lining oqulliri aqk zl kidin bu ad tni tolimu h ddidin axuruw tk nidi. Keyinki ay tl rni kərüng. □ **2:16 «Awwal yoqi keyd r l p bolsun, andin nemini halisang xuni aloqin»** — Musa p yoq mb rg  q x r lg n qanun boyiqə qurbanliklardiki barlik yoqlar P rw rdigarqa atap keyd r l tti. Ad mning uni yeyixi mən'i qilinatti.

18 Əmma Samuil narəsidə bala bolup kanaptin tokuloqan bir əfodni kiyip Pərwərdigarning aldida hizmət qilatti. □ 19 Buningdin baxka uning anisi hər yilda uningə bir kiçik ton tikip, hər yillik kurbanlikni qiləyli eri bilən barəanda aloqə kelətti. 20 Əli Əlkanah wə ayaliqə bəht tiləp dua kilip: — «Ayalingning Pərwərdigarə beqixliqinining ornioqə sanga uningdin baxka nəsil bərgəy, dedi. Andin bu ikkisi öz öyigə yandi. 21 Xuning bilən Pərwərdigar Hənnahni yoqlap bərikətləp, u həmilidar bolup jəmiy üq oqul wə ikki kiz tuqdi. Kiçik Samuil bolsa Pərwərdigarning aldida turup əsüwatatti.□

22 Əli bək kərip kətkənidi. U oqullirining pütkül Israiləqə həmmə qiləqanlirini anglidi həm jamaət qedirining ixikidə hizmət kilidioqan ayallar bilən yatqinimumu anglidi. □ 23 U ularəqə: — Silər nemə üqün xundəq ixlarni kilisilər? Qünki bu həlkning həmmisidin silərnin yamanliqinqlarni anglawatimən, dedi. 24 Bolmaydu, i oqullirim! Mən angliqan bu həwər yahxi əməs, Pərwərdigarning həlkini

---

□ **2:18 «Samuil narəsidə bala bolup kanaptin tokuloqan bir əfodni kiyip Pərwərdigarning aldida hizmət qilatti»** — «əfod» degan nemə? Huda Musa pəyoqəmbərgə qüxürgən qanun boyiqə, bax kaqin kiydioqan bir alahidə kaltə qapan bolup, uning iqidiki ikki hil tax arkilik Hudadin yol sorioyli bolatti. Samuil Lawiy kəbilisidin bolmisimu, bu ayətkə qarəqanda «kaqinlik kiyim» kiyip, kaqinlik hizmitini qiliwatatti. □ **2:21 «...yoqlap bərikətləp»** — ibraniy tilida pəkət «yoqlap» deyilidu. Hudaning «yoqlixi» toqruluk «təbirlər»nimo kəring. □ **2:22 «jamaət qediri»** — yəni «ibadət qediri» yaki «mukəddəs qedir».

azdurupsilər. □ 25 Əgər bir adəm yənə bir adəmgə gunah kilsa, baxka birsi uning üqün Hudadin rəhim sorisa bolidu; lekin əgər birsi Pərwərdigarəja gunah kilsa, kim uning gunahini tiliyələydu? — dedi. Lekin ular atisinin sözigə kulak salmidi; qünki Pərwərdigar ularni öltürüxnü niyət kıləjanidi. 26 Əmma Samuil degən bala əsüwatatti, Pərwərdigar həm adəmlərninğ aldida iltipat tapқанidi. ■

27 Hudaning bir adimi Əlining yenioja kelip mundak dedi: — Pərwərdigar xundak dəydu: «Misirda, Pirəwnningkidə turojanda Əzümni atangning jəmətigə oquq ayan kilmidimmu? ■ 28 Mən uni kaħinim bolux, Əz kurbangahimda kurbanlik kılıx, huxbuy yekix wə Mening aldimda əfod tonini keyip hizmət kılıxka Israilning həmmə kəbililiridin tallimiojanidimmu? Xuningdək Mən Israilning otta keydüridiojan həmmə kurbanliklərini atangoja tapxurup təkdim kıləjan əməsmu? □ ■

29 Nemixka Mən buyruoan, turaloju jayimdiki kurbanlikim bilən axlik hədiyələrnü dəpsəndə kılısilər? Nemixka həlkim Israillar kəltürgən həmmə hədiyələrninğ esilidin əzliringlarnü səmritip, əz oqulliringlarning hərmitini

---

□ 2:24 «Pərwərdigarning həlkini azdurupsilər» — baxka birhil tərjimisi: «Pərwərdigarning həlki arisida tarqalojan həwər yahxi əməs». ■ 2:26 Luqa 2:52. ■ 2:27 Ros. 7:25. □ 2:28 «... Mən Israilning otta keydüridiojan həmmə kurbanliklərini atangoja tapxurup təkdim kıləjan əməsmu?» — Təwratka əsasən, kaħinlarning hərқandak kurbanliklərdin əzigə has bir ülüxnü elix hոқuқi bar idi. ■ 2:28

Law. 10:14.

Meningkidin üstün kilisən?» ■ ³⁰ Uning üqün Israilning Hudasi Pərwərdigar mundak dəydu: «Mən dərhəqiqət sening wə atangning jəmätidikilər Mening aldimda hizmitimdə mənggü mangidu, dəp eytkanidim; lekin əmdi Mən Pərwərdigar xuni dəymənki, bu ix hazır Məndin neri bolsun! Meni hərmət qiloqanlarni Mən hərmət kilimən, lekin Meni kəmsitkənlər pəs qarilidu. ■ ³¹ Mana xundak künlər keliduki, sening bilikingni wə atangning jəmätining bilikini təng kesiwetimən; xuning bilən jəmätində birmu qerioqan adəm tepilmaydu! □ ³² Sən turaloqu jayimda dərd-kayoqu kərisən; Israillar hərқandak huzur-bəhtni kərgini bilən, sening jəmätində əbədgiqə birmu qerioqan adəm tepilmaydu. □ ³³ Wə Mən qurbangahimning hizmitidin üzüp taxlimioqan adiming bar bolsa, u kəzlingning hirəlixixi bilən jeningning azablinixioqa səwəb bolidu. Jəmätində tuquloqanlarning həmmisi

---

■ **2:29** Қан. 32:15.

■ **2:30** Mis. 28:43; 29:9.

□ **2:31** «... **sening bilikingni wə atangning jəmätining bilikini təng kesiwetimən**» — «adəmning biliki» uning küqi, qabiliyiti wə hoқuқini bildürətti. □ **2:32** «**Sən turaloqu jayimda dərd-kayoqu kərisən**» — yaki «Sən turaloqu jayimda düxmən kərisən». «**sening jəmätində əbədgiqə birmu qerioqan adəm tepilmaydu**» — bu bexarət təwəndiki bablarda eqilidu. Əli əzi Pərwərdigarning əhdə sanduқining bulap ketilgənlikini kəridu; biraq keyinki künlərdə, yəni Dawut padixahning künliridiki bəht-bərikətni u kərməydu (Əlining jəmätining keyinki tarihi 22-bab, 1-22, «1Pad.» 2:26-27də kərülidu).

balaoʻattin oʻtməy əlidu. □ 34 Sanga bu ixlarni ispatlaxqa, ikki oʻqlung Hofniy bilən Finihəsning bexioʻa qūxidioʻan mundaq bir alamət bexarət bolidu: — ularning ikkilisi bir kündə əlidu. 35 Əmma Өzümgə Rohim wə dilimdiki niyitim boyiqə ix kəridioʻan sadik bir kahinni tikləymən; Mən uningə məzmut bir jəmət kurimən; u Mening məsih kəloqinimning aldida mənggü mengip hizmət kəlidu. □ 36 Xundaq boliduki, sening jəmətingdikilərdin hər bir tirik kəloqanlar bir sər kümüx wə bir qixləm nan tiləxkə uning aldioʻa kelip uningə təzim kəlip: «Kəhinlik hizmətliridin manga bir orun bərsilə, yegili bir qixləm nan tapay dəp eytidioʻan bolidu» dəydu.

3

Pərwərdigar Samuilni qakiridu

1 Samuil degən bala bolsa əlining aldida Pərwərdigarning hizmitidə bolatti. Əmdi Pərwərdigarning səzi u künlərdə kəm idi; wəhiylik kərünüxlərmu kəp əməs idi. 2 Wə xundaq boldiki, bir küni Əli ornida yatqanidi

□ **2:33 «kəzlingning hirəlixixi»** — bu ibarə adəttə kəz yaxlirining kəp təkülənlikidin yaki zor oʻəmkinliktin boləqan hələtni kərsitidu. □ **2:35 «...Mening məsih kəloqinimning aldida»** — Mening padixahimning aldida, deməkqi. Bizningqə bu bexarət awwal Samuilning əzidə andin kahin Zadokning jəmətidə əməlgə axuruldi. **«mənggü mengip hizmət kəlidu»** — ibraniy tilida «barlik künlərdə mengip hizmət kəlidu».

(uning kəzliri torlixip kərməs bolup qalay degənidi) ■ ³ Hudaning qirioqi tehi eqmigən bolup, Samuil Pərwərdigarning ibadəthanisida, Hudaning əhdə sanduqioqa yeqinla yərdə yatatti.

⁴ Pərwərdigar Samuilni qakirdi. U: — Mana mən bu yərdə, dedi. ⁵ U Əlining kexioqa yügürüp berip: — Mana mən, meni qakirdingotu, dedi. Lekin u jawab berip: — Mən qakirmidim; kaytip berip yatqin, dedi. Xuning bilən u berip yatti.

⁶ Pərwərdigar yənə: «Samuil!» dəp qakirdi. Samuil qopup əlining kexioqa berip: Mana mən, meni qakirdingotu, dedi. Lekin u jawab berip: — Mən qakirmidim i oqlum, yənə berip yatqin, dedi.

⁷ Samuil Pərwərdigarni tehi tonumioqanidi; Pərwərdigarning səzi uningota tehi ayan kilinmioqanidi. ⁸ Lekin Pərwərdigar yənə üqinqi ketim: «Samuil!» dəp qakirdi; u qopup əlining kexioqa berip: — Mana mən; sən meni qakirding, dedi.

U wakitta Əli Pərwərdigar balini qakiriptu, dəp bilip yətti. ⁹ Xuning bilən Əli Samuilota: — Berip yatqin. U əgər seni qakirsa, sən: — I Pərwərdigar, səz kילוqin, qünki kulung anglaydu, dəp eytkin, dewidi, Samuil berip ornida yatti. ¹⁰ Wə Pərwərdigar kelip yeqin turup ilgirikidək: — «Samuil, Samuil!» dəp qakirdi. Samuil: — Səz kילוqin, qünki kulung anglaydu, dəp jawab bərdi. □

¹¹ Pərwərdigar Samuilota: — Mana Mən

■ **3:2** 1Sam. 4:15. □ **3:10** «**Samuil, Samuil!**» — Təwrat-injilda Huda bir kixining ismini kaytilap qakiroqan bolsa, u adəmning əzigə intayin səyümlük ikənlikini kərsitidu.

anglioqanlarning ikki qulikini zingildatkudək bir ixni Israilning arisida qilmakqimən. ■

¹² Xu künidə Mən burun Əlining jəmätidikilər toqrisida eytkinimning həmmisini uning üstigə qüxürimən; baxtin ahirqoqə ada qilimən! ■

¹³ Qünki əzigə ayan bolqan kəbihlik tüpəylidin Mən uningqə, sening jəmätinqdin mənggülük həküm qikarmakqimən, dəp eytkanmən: qünki u oqullirining iplaslikini bilip turup ularni tosmidi. □

¹⁴ Uning üqün Əlining jəmätidikilərgə kəsəm qilqanmənki, Əlining jəmätidikilərninq kəbihliki məyli qurbanlik bilən bolsun, məyli hədiyə bilən bolsun kafarət kilinmay, əbədgiqə kəqürüm kilinmaydu, dedi.

¹⁵ Samuil ətisi tang atkuqə yetip, andin Pərwərdigarning əyining ixiklirini aqti. Əmma Samuil wəhiylik kərünüxnə Əligə eytixtin qorqti.

¹⁶ Lekin Əli Samuilni qakirip: — I Samuil oqlum, dedi. U: — Mana mən, dəp jawab bərdi. ¹⁷ U: — U sanga nemə söz qildi? Səndin ötünəy, uni məndin yoxurmiqin. Əgər Uning sanga eytkanlirining birini mangu eytmay qoysang, Huda deginini sening bexingqə qüxürsun wə uningdin artuq qüxürsun! — dedi.

¹⁸ Xuning bilən Samuil uningqə həqnemini qaldurmay həmmi dəp bərdi. Əli: — Mana,

■ **3:11** 2Pad. 21:12; Yər. 19:3. ■ **3:12** 1Sam. 2:31.

□ **3:13** «**Mən uningqə, sening jəmätinqdin mənggülük həküm qikarmakqimən, dəp eytkanmən**» — yaki «Mən uningqə, sening jəmätinqdin mənggülük həküm qikarmakqimən, dəp eytkin». «**qünki u oqullirining iplaslikini bilip turup ularni tosmidi**» — yaki «qünki u oqullirining Hudani qarqoqanlikini bilip turup ularni tosmidi».

U Pərwərdigardur; U nemini layıq tapsa, xuni kilsun, dedi.

¹⁹ Samuil əsüp qong boluwatatti wə Pərwərdigar uning bilən billə bolup, uning eytqan bexarətlik səzlidiridin heqkaysisini yərdə qaldurmaytti.

²⁰ Xuning bilən pütkül Israil Dandin tartip Bəər-Xəbaşiqə Samuilning Pərwərdigarning pəyoqəmbiri kılıp tikləngənlikini bilip yətti. □

²¹ Xu waqıtta Pərwərdigar Xilohda Əzini yənə ayan kildi. Qünki Pərwərdigar Xilohda Əz səz-kalami arkilik Samuilə Əzini ayan kildi; wə Samuil Uning səzini pütkül Israilə yətküzdi. □

4

Pərwərdigarning əhdə sanduqi Filistyləarning kəlioğa qüxidu

¹ U waqıtta Israil Filistylər bilən jəng kılqılı qikip Əbən-Əzərgə yekin jayda bargah-qedirlarni tikti. Filistylər bolsa Afək degən jayda bargah-qedirlarni tikti. ² Filistylər Israillar bilən soquxkili səp tizip turdi. Jəng kəngəygəndə Israil Filistylər aldida tarmar boldi; Filistylər ularning jəng səpliridin tət mingqə adəmnə ɵltürdi. ³ Halayik bargahka yenip kəlgəndə, Israilning aqsakalliri: — Nemixka Pərwərdigar bəgün bizni

□ **3:20 «Dandin tartip Bəər-Xəbaşiqə»** — «Dan» Israilning ximaliy qetidə, «Bəər-Xəba» uning jənubiy qetidə idi. □ **3:21 «Samuil Uning səzini pütkül Israilə yətküzdi»** — yaki «Samuil eytqan bu səz pütkül Israilda yüz bərdi».

Filistiyələr tərpidin tarmar qıldurdi? Biz Xilohdin Pərwərdigarning əhdə sanduqini kəximizə elip keləyli; u arimizda bolsa, bizni dūxminimizning qolidin qutquzidu, dedi.

⁴ Xu gəptin keyin halayik Xilohəqa adəm mangdurup, xu yərdin kerublarning otturisida olturoqan samawi qoxunlarning Sərdari Pərwərdigarning əhdə sanduqini elip kətürüp kəldi. Xuningdək Əlining ikki oqli Hofniy bilən Finihasmu Hudaning əhdə sanduqi bilən billə kəldi. □ ■ ⁵ Wə xundak boldiki, Pərwərdigarning əhdə sanduqi ləxkərgahəqa elip kelingəndə pütkül Israil yəрни təwrətküdək küqlük bir qukan kətürüxti.

⁶ Filistiyələr küqlük təntənə awazini anglap: — Ibraniylarning ləxkərgahədin angloqan bu küqlük qukan nemə wəjədin qikkəndu, dəp eytixti. Arkədinla ular Pərwərdigarning əhdə sanduqining ularning ləxkərgahəqəqa kəltürülgəninini bilip yətti. ⁷ Xuning bilən Filistiyələr qorqup: — İlahlar ularning ləxkərgahəqəqa kəptu, həlimizəqa way! Mundak ix bu wəqitkiqə həq boləqan əməs, deyixti. ⁸ Həlimizəqa way! Bizni bu qudrətlik ilahların qolidin kim qutquzidu? Mana bayawanda misirliklərni türlük bala-wabalar bilən uroqan ilahlar dəl xulardur! ⁹ I Filistiyələr, əzliringlərni jəsür kərsitip ərkəktək turunglar. Bolmisa,

□ **4:4** «...kerublarning otturisida olturoqan samawi qoxunlarning Sərdari Pərwərdigar» — «kerublar» pərixtilərnəng xəklidə bolup, əhdə sanduqining ikki tərpidə turatti. «Mis.» 25:17-22ni kəring. Huda «kerublarning otturisida, əhdə sanduqining üstidə huzurumni olturoquzimən, dəp wədə qiloqanidi. ■ **4:4** 2Sam. 6:2; Zəb. 80:1; 99:1

ibraniylar bizgə kul boləjandək biz ularəja kul bolimiz; ərkəktək bolup jəng qilinglar! — dedi.

■
 10 Xuning bilən Filistiylər Israillar bilən jəng qildi. Israil tarmar kilinip, hər biri tərəp-tərəpkə öz qedirigə bədər qaçti. Jəngdə kattik kirojinqilik bolup, Israildin ottuz ming piyadə əskər öltürüldi. 11 Pərwərdigarning əhdə sanduqı olja bolup kətti wə Əlining ikki oqli Hofniy bilən Finihasmu öltürüldi. ■

12 Xu küni bir Binyaminlik jəng məydanidin keçip kiyim-keqəkliri yirtik, üstibexi topa-qang halda Xilohəja yügürüp kəldi. ■ 13 U yetip kəlgəndə, mana Əli yolning qetidə öz orundukıda olturup takiti-tak bolup kütüwatatti; uning kəngli Pərwərdigarning əhdə sanduqining oqemidə pərixan idi. U kixi həwərnı yətküzgılı xəhərgə kirgəndə, pütkül xəhər pəryad-qukan kətürdi. 14 Əli pəryad sadasini anglap: — Bu zadi nemə warang-qurung? dəp soridi. U kixi aldirap kelip əligə həwər bərdi 15 (Əli toqsan səkkiz yaxka kirgən, kəzliri ketip qaləjan bolup, kərməytti). ■ 16 U kixi Əligə: — Mən jəngdin qayıtip kəlgən kiximən, bügün jəng məydanidin keçip kəldim, dedi. Əli: — I oqlum, nemə ix yüz bərdi? — dəp soridi. 17 Həwərqi jawab berip: — Israil Filistiylərnıng aldidin bədər qaçti. Həlk arisida kattik kirojinqilik boldi! Sening ikki oqlung, Hofniy bilən Finihasmu əldi həmdə Hudaning əhdə sanduqimu olja bolup kətti,

■ 4:9 Hək. 13:1. ■ 4:11 1Sam. 2:34; Zəb. 78:59-61 ■ 4:12 Yə. 7:6. ■ 4:15 1Sam. 3:2

dedi. ¹⁸ Wə xundak boldiki, həwərqi Hudaning əhdə sanduqini tiloqa aloqanda, Əli dərwarzining yenediki orunduktin kəynigə yikilip qüxüp, boyni sunup əldi; qünki u kerip, bədinimu eoqirlixip kətkənidi. U kırık yıl Israilning həkimi boləqanidi. □

¹⁹ Uning kelini, yəni Finihəsning ayali hamilidar bolup tuoquxka az qaloqanidi. U Hudaning əhdə sanduqining olja bolup kətkənliki wə kiyinatisi bilən eriningmu əlgənlik həwirini angliqanda, birdinla qattik toloqak tutup, pükülüp balini tuoqdi. ²⁰ U ələy dəp qaloqanda, qerisidə turoqan ayallar: — Qorkmioqin, sən oqul bala tuoqdung, dedi. Lekin u buningoqa jawabmu bərmidi həm kəngül bəlmidi. ²¹ U: «Xan-xərəp Israildin kətti» dəp balioqa «Ihabod» dəp isim qoydi; qünki Hudaning əhdə sanduqi olja bolup kətkən həm keyinatisi bilən erimu əlgənidi. □ ²² U yənə: — Xan-xərəp Israildin kətti; qünki Hudaning əhdə sanduqi olja bolup kətti! — dedi.

5

¹ Filistiylər Hudaning əhdə sanduqini olja elip, uni Əbən-Əzərdin elip Axdodka bardı. ² U yərdə Filistiylər Hudaning əhdə sanduqini elip

□ **4:18** «U kırık yıl Israilning həkimi boləqanidi» — «həkim»larning yetəkqi həm sorəqqi rolini qüxinix üqün Təwrattiki «Batur Həkimlar»ni kərüng. □ **4:21** «U: «xan-xərəp Israildin kətti» dəp balioqa «Ihabod» dəp isim qoydi» — «Ihabod» bəlkim «Xan-xərəp qeni?» yaki «Xan-xərəp kətti» degənni bildüridu.

Dagon buthanisioqa əkirip, Dagon degən butning yenioqa koydi. ³ Axdoddikilər ətisi səhər qopup kəlsə, mana Dagon buti Pərwərdigarning əhdə sanduqining aldidə yikiloqiniqə düm yatatti. Xunga ular Dagon butni elip yənə öz ornida turozuzup koydi. ⁴ Ləkin ətisi səhər qopup kəlsə, mana, Dagon Pərwərdigarning əhdə sanduqining aldidə yikiloqiniqə düm yatatti; Dagonning bexi həm kolliri bosuqida qəkiləqanidi; Dagonning pəkət beliksiman teni qələqanidi. □ ⁵ Xunga bügüngə kədər Axdodta ya Dagonning kaşinliri bolsun ya Dagonning buthanisioqa kirgüqilər bolsun, Dagonning bosuqisioqa dəssiməydu.

⁶ Andin Pərwərdigarning qoli Axdoddikilərninğ üstigə kattik quxüp, ularni wəyran qilip, Axdod bilən ətrapidikilərninğ hürrek kesili bilən urdi. □ ■ ⁷ Axdoddikilər bularninğ kərüp: — Israilning Hudasinginğ əhdə sanduqi bizlərdə turmisun! Qünki uning qoli bizni wə ilahimiz Dagonni kattik besiwaldi, deyixti. ⁸ Xuning bilən ular adəm mangdurup Filistiyələrninğ həmmə oqojilirini qakirtip jəm qilip ulardin: — Israilning Hudasinginğ əhdə sanduqini qandak bir tərəp qilimiz? dəp soridi. Ular: — Israilning Hudasinginğ əhdə sanduqi Gatqa qət yol bilən yetkəlsun, dəp jawab berixti. Xuning bilən ular Israilning Hudasinginğ əhdə sanduqini u

---

□ **5:4 «Dagon Pərwərdigarning əhdə sanduqining aldidə yikiloqiniqə düm yatatti»** — «Dagon» degən butta adəmninğ bexi wə belikning teni bar idi. □ **5:6 «hürrek kesili»** — yaki «əsmilər» yaki «bowasir kesili». ■ **5:6** Zəb. 78:60-66.

yergə qət yol bilən yetkidi. □ ⁹ Wə xundak boldiki, ular uni qət yol bilən yetkigəndin keyin Pərwərdigarning qoli u xəhərgə qüxüp kixilərnı kəttik sarasimigə qüxürdi. U kiçiklərdin tartip qonglaroqiçə xəhərdikilərnı urdi, ular hürrek kesiligə gıriptar boldi. ¹⁰ Xuning bilən ular Hudaning əhdə sanduqini Əkronoça əwətti. Lekin Hudaning əhdə sanduqi Əkronoça yetip kəlgəndə, Əkrondikilər pəryad kılıp: — Biz bilən həlkimizni əltürüx üqün ular İsrailning Hudasing əhdə sanduqini bizgə yetkidi! — dedi. ¹¹ Ular adəm mangdurup Filistiyələrnıng oqojilirini kiçkartip jəm kılıp ularoça: — Biz bilən həlkimizni əltürməslıki üqün İsrailning Hudasing əhdə sanduqini bu yərdin əz jayıoça kətküzünglar, dedi; qünki kəttik wəhimə xəhərnı baskanıdi; Hudaning qoli ularning üstigə tolimu eoqır qüxkənıdi. ¹² Əlmıgən adəmlər bolsa hürrek kesili bilən urulup, xəhərnıng pəryadı asmanoça kətürüldi.

6

Filistiyələr əhdə sanduqini kəyturup əwətidu

¹ Pərwərdigarning əhdə sanduqi Filistiyələrnıng yurtıda yəttə ay turdi. ² Filistiyələr kahınlar bilən palqılarnı çakırıp ularoça: — Pərwərdigarning əhdə sanduqini kəndək kılımız? Uni kəndək kılıp əz jayıoça əwətələymız? Yol kərsitinglar,

---

□ **5:8 «Gatka qət yol bilən yetkəlsun»** — bəlkim baxqa xəhər-kəntlərdin ətküzməslık üqün.

dedi. ³ Ular: — Əgər Israilning Hudasing əhdə sandukini kayturup əwətsənglar, quruk əwətmənglar, heq bolmioqanda uning bilən bir «itaətsizlik qurbanliqi»ni birgə əwətxinglar zərürdur, dedi. Xundak qiloqanda xipa tapisilər, xundakla Uning qolining nemə üqün silərdin ayrilmioqanliqini bilisilər, dedi. ⁴ Ular: — Biz nemini itaətsizlik qurbanliqi kilip əwətimiz? — dəp soridi. Ular: — Filistiylərnin oqojilirininin sani bəx; xunga bəx altun hürrek wə bəx altun qaxqan yasap əwətinglar; qünki silərgə wə oqoanglaroqə ohxaxla bala-qaza qüxti. ⁵ Hürrekliringlarning xəklini wə zemininglarni wəyran kilidioqan qaxqanlarning xəklini nəqix kilip yasap, Israilning Hudasioqə xan-xərəp kəltürünglar. Xuning bilən u bəlkim silərnin, ilahlirimizning wə zemininglarning üstini baskan qolini yeniklitərmikin: — ⁶ Misirliklar bilən Pirəwn öz kəngüllirini qattik qiloqandək silərmu nemixka öz kənglünglarni qattik kilisilər? U misirliklaroqə zor qattik kolluk kərsətkəndin keyin, ular Israillarni qoyup bərmidimu, ular xuning bilən qaytip kəlmidimu? ■ ⁷ Əmdi yengi bir harwa yasap, tehi boyunturukka kəndürülmigən mozaylik ikki inəkni harwioqə qoxunglar; ulardin mozaylirini ayrip, əydə elip qelinglar; ⁸ andin Pərwərdigarning əhdə sandukini kətürüp harwioqə selinglar; wə uningoqə əwətidioqan itaətsizlik qurbanliqi kilidioqan altun buyumlarni bir qapka selip sandukka yandap qoyunglar wə sandukni xu peti mang-

---

■ 6:6 Mis. 12:31.

durunglar; ⁹ andin qarap turunglar. Əgər hərwa Israil qeğrisidiki yol bilən Bəyt-Xəməxkə mangsa, bizgə kəlgən xu qong bala-qazani qüxürgüqining əzi Pərwərdigar bolidu. Undağ bolmisa, bizni urəjan Uning qoli əməs, bəlki bizgə qüxkən tasadipilik bolidu, halas, deyixti.

¹⁰ Xuning bilən Filistiyələr xundağ kildi. Ular Mozayliq ikki inəkni hərwiəqə qoxup, mozaylirini əydə solap koyup,

¹¹ Pərwərdigarning əhdə sanduqini hərwiəqə selip, altun qaxқан wə kuyma hürreklər kaqılanəjan kapni uningəqə yandap koydi.

¹² Inəklər Bəyt-Xəməxkə baridiəjan yol bilən udul yürüp kətti. Ular kətürəlgən yol

bilən mangəqə mərəytti, ya ong tərəpkə ya sol tərəpkə keyip kətmidi. Filistiyələarning

əojiliri ularning arkisidin Bəyt-Xəməxning qeğrisiəqə bardı. ¹³ Bəyt-Xəməxtikilər jiləqida

buəqday oruwatatti, ular baxlirini kətürüp əhdə sanduqini kərüp hux boluxti. ¹⁴ Hərwa Bəyt-

Xəməxlik Yəxuaning etizliqəqə kelip, u yərdiki bir qong taxning yenida tohtap qaldı. Ular

hərwinı qeqip, ikki inəkni Pərwərdigarəqə atap keydürmə qurbanliq kildi. □ ¹⁵ Lawiyələr

Pərwərdigarning əhdə sanduqi bilən altun buyumlar bar kapni qüxürüp qong taxning

üstigə koydi. Xu küni Bəyt-Xəməxtikilər Pərwərdigarəqə keydürmə qurbanliqlər wə

□ **6:14 «Hərwa Bəyt-Xəməxlik Yəxuaning etizliqəqə kelip, u yərdiki bir qong taxning yenida tohtap qaldı»** — demisəkmü, Bəyt-Xəməxtikilər Israillər idi, Bəyt-Xəməx Israil bilən Filistiyə otturidiki qeğra idi.

baxka qurbanliklarni kildi. □ 16 Filistiylarning bax oqjisi bularni kerup xu kuni Ekronoqa kaytip kettti. 17 Filistiylarning Perwardigaroqa itaetsizlik qurbanliki kilip bergan altun hurriki: — Axdod uqun bir, Gaza uqun bir, Axkelon uqun bir, Gat uqun bir we Ekron uqun bir idi. 18 Altun qaxkanlarning sani bolsa Filistiylarning bax oqjisioqa tewə barlik xeharning sani bilən barawer idi. Bu xehərlər sepillik xehərlər wə ularoqa qaraxlik səhra-kəntlərni, xundakla ular Perwardigarning əhdə sandukini koyoqan qong qimənzaroqiqə həmmə jayni ez iqigə alatti. Bu qimənzar hazirmu Bəyt-Xəməxlik Yəxuaning etizlikida bar.□

19 Əmma Bəyt-Xəməxtikilər ez məyliqə əhdə sandukining iqigə qarioqini uqun Perwardigar ulardin yetmix adəmni, jumlidin qonglardin əllikni urdi. Perwardigar həlkni mundak kattik uroqanliki uqun pütün həlk matəm tutti.

□ 6:15 «**Bəyt-Xəməxtikilər Perwardigaroqa keydurmə qurbanliklar wə baxka qurbanliklarni kildi**» — «baxka qurbanliklar» bəlkim «təxəkkür qurbanlikliri»ni kersitidu. Undak qurbanliklarni yeyixə bolidu. □ 6:18 «**Bu xehərlər sepillik xehərlər wə ularoqa qaraxlik səhra-kəntlərni, xundakla ular Perwardigarning əhdə sandukini koyoqan qong qimənzaroqiqə həmmə jayni ez iqigə alatti. Bu qimənzar hazirmu Bəyt-Xəməxlik Yəxuaning etizlikida bar**» — baxka birhil təjimis: «(bu xehərlər sepillik xehərlərni wə uningoqa qaraxlik səhra-kəntlərni, xundakla ular Perwardigarning əhdə sandukini koyoqan qong taxkiqə həmmiini ez iqigə aloqanidi) bu qong tax bəgüngiqə Bəyt-Xəməxlik Yəxuaning etizlikida turmaqta». Yənə baxka təjimiliri uqrixi mumkin.

□ 20 Bəyt-Xəməxtikilər: — Bu mukəddəs Huda Pərwərdigarning aldida kim ərə turalaydu? Əhdə sanduqi bizning bu yərdin kimning kexioqa apirilixi kerək? — dedi.

21 Andin ular Kiriya-Yearimdikilərgə əlqilərnə əwitip: — Filistiyələr Pərwərdigarning əhdə sanduqini kəyturup bərdi. Bu yərgə kelip uni əzünqləroqa elip ketinqlar, dedi.

7

Israilar Filistiyələr bilən yənə soquxidu

1 Xuning bilən Kiriya-Yearimdiki adəmlər kelip Pərwərdigarning əhdə sanduqini elip qikiq, dənqning üstidiki Abinadabning əyidə koydi wə uning oqlı Əliazarni əhdə sanduqioqa kəraxkə Pərwərdigarəqa atəp bəkitti. ■ 2 Əhdə sanduqi Kiriya-Yearimda koyuloqəndin tartip uzun wəqit, yəni yigirmə yil ətti. Israilning pütkül jəməti Pərwərdigarni seqindi.

3 Wə Samuil Israilning pütkül jəmətigə: — Əgər pütün kəlbinqlər bilən Pərwərdigarning yenioqa kəytip, yatlarınq iləhliri bilən Axtarotlarınq əz arənglərdin yokitip, kənglünqlərnə Pərwərdigarəqa bəqləp, has Uning ibaditidila bolsənglər U silərnə

□ 6:19 «...yətmix adəmnə, jümlidin qonglərdin əllikni urdi» — buning bəxkə birhil tərjimisi: «...bəx tūmən yətmix adəmnə urdi». Az bir kəsim kəna kəqürmilərdimu pəkət «yətmix adəm» dəp hatiriləngən. ■ 7:1 2Sam. 6:4.

Filistiylarning qolidin kutkuzidu, dedi. □ ■

⁴ Xuning bilən Israil Baallar bilən Axtarotlarni taxlap has Pərwərdigarning ibaditidila boldi.

⁵ Andin Samuil: — Pütkül Israilni Mizpah xəhirigə jəm kılsanglar, mən silər üqün Pərwərdigarning aldida dua kılay, dedi. ⁶ Əmdi ular Mizpahqa jəm bolup, u yərdə su tartip uni Pərwərdigar aldioqa kuydi wə u küni roza tutup: — Biz Pərwərdigarning aldida gunah sadir kılduk, dedi. Xuning bilən Samuil Mizpahqa Israillarning ərz-dəwaliri üstidin həküm qikardi. □

⁷ Filistiylər Israillarning Mizpahda jəm boləninini anglidi; Filistiylarning oqojiliri Israil bilən jəng kılojili qikti. Israillar buni anglap Filistiylərdin korkti. ⁸ Israillar Samuilə: — Biz üqün Pərwərdigar Hudayimiz bizni Filistiylarning qolidin kutkuzuxi üqün uningə nida kılixtin tohtimiojin, dedi. ⁹ Samuil anisini emiwatqan bir kəzini elip toluk bir keydurmə kurbanlik kılip Pərwərdigarə sundi; Samuil Israilning həkkidə Pərwərdigarə pəryad kətürdi; Pərwərdigar duasini anglidi. ¹⁰ Samuil keydurmə kurbanlik kıliwatqanda Filistiylər Israil bilən sokuxkili yekinlap kəldi. Ləkin Pərwərdigar xu küni Filistiylarning üstigə

□ **7:3 «Axtarotlar»** — yaki «Axərahlar» — alahidə dərəhlər bilən munasiwətlik ayal butlarni kərsitidu; dərəhlər bəlkim ayal but xəklidə oyuloqan yaki nəkıxləngən boluxi mumkin idi. ■ **7:3** Qan. 6:13; 10:20; Mat. 4:10; Luqa 4:8 □ **7:6 «...Samuil ... Israil həlkining ərz-dəwalirining üstidin həküm qikardi»** — Samuil pəyojəmbər Israil üstigə həküm sürgən «batur hakimlar» yaki «kutkuzoquci baturlar»ning əng ahirkisi idi.

qattik güldürmama güdürlitip ularni alakzadə kiliwətti; xuning bilən ular Israil aldida tarmar boldi. ■ ¹¹ Israillar Mizpahtin qikiq ularni Bəyt-Karning tüwigiqə qoqlap kirdi.

¹² U waqıtta Samuil bir taxni elip, uni Mizpah bilən xəning otturisida tikləp: — «Pərwərdigar bizgə haziroqiqə yardım beriwatidu» — dəp uni Əbən-Əzər dəp atidi. □ ■

¹³ Xuning bilən Filistiyələr besikiq Israilning zeminoqa yənə tajawuz kılmidi; Samuil *hakim* bolıqan barlıq künlərdə Pərwərdigarning qoli Filistiyələarning üstigə qarxi boldi; ¹⁴ xundaq kilip Əkrəndin tartip Gatkiqə Filistiyələr Israildin eliwalıqan xəhərləarning həmmisi Israilqa yanduruldi; xəhərlərgə təwə zeminlarnimu Israil Filistiyələarning qolidin yandurup aldi. Buningdin baxqa Israil bilən Amoriylar otturisida tinqlik boldi.

¹⁵ Samuil bolsa pütün əmridə Israilni soridi.

¹⁶ Hər yili u Bəyt-Əl, Gilgal wə Mizpahlarıni aylinip, muxu yərlərdə Israil üstidin həküm yürgüzətti. ¹⁷ Andin u Ramahqa yenip baratti; qünki uning öyi xu yərdə idi həm u u yərdimu Israil üstidin həküm yürgüzətti. U u yərdimu Pərwərdigarqa bir qurbangah yasioqanidi. ■

■ **7:10** Yə. 10:10. □ **7:12** «Samuil bir taxni elip... Pərwərdigar bizgə haziroqiqə yardım beriwatidu» — dəp uni Əbən-Əzər dəp atidi» — «Əbən-Əzər» degəning mənisi: «yardım texi». ■ **7:12** 1Sam. 4:1. ■ **7:17** 1Sam. 8:4.

8

1 Xundak boldiki, Samuil kerioqanda oqullirini Israiloqa hakim kilip koydi. 2 Uning tunjisining ismi Yoel bolup, ikkinqisining ismi Abiyah idi. Bular Bəər-Xebada hakimlik kildi.

3 Lekin oqulliri uning yollirida yürməytti, bəlki mənprəetni kəzləp ezip, parilarni yəp, hək-nahəkni astin-üstün kildi. ■

4 U waqitta Israilning həmmə aqsakalliri Ramahda jəm bolup Samuilning kexioqa kelip

5 uningoqa: — Mana sən kəriding, oqulliring bolsa sening yolliringda yürməydu. Barlik əllərdə bolqandək üstimizgə həküm süridioqan bir padixah bekitkin, dedi. ■

6 Ularning «Üstimizgə həküm süridioqan bir padixah bekitkin» degini Samuilning kengligə eoqir kəldi. Samuil Pərwərdigaroqa dua kiliwidi,

■ 7 Pərwərdigar Samuiloqa jawabən: — Həlk sanga hərnemə eytsa ularoqa kulak saloqin; qünki ular seni əməs, bəlki «Üstimizgə padixah bolmisun» dəp Meni taxlidi. 8 Mən ularni Misirdin qiqaroqan kündin tartip bögünki künqigə ular xundak ixlarni kilip, Meni taxlap baxka ilahlaroqa ibadət kilip kəlgən. Əmdi ular sanga həm xundak kilidu. 9 Xuning üqün ularning səzigə unioqin. Lekin ularni kattik agahlandurup kəlgüsidə ularning üstidə səltənət kilidioqan padixahning ularni qandak baxkuridioqanliqini bildürgin, dedi.

10 Samuil ezidin bir padixah sorioqan həlkqə,

■ 8:3 Mis. 18:21; Qan. 16:19. ■ 8:5 Hox. 13:10; Ros. 13:21.

■ 8:6 1Sam. 12:17.

Pərwərdigarning eytkinining həmmisini dəp bərdi.

¹¹ U: — Üstünlarda səltənət kildioğan padixahning tutidioğan yolu mundaq bolidu: — U oqulliringlarni öz ixioğa koyup, jəng hərwilirini həydəxkə, atlik əskərliri boluxka salidu; ular uning hərwilirining aldida yügüridu; ¹² ularni əzi üqün ming bexi wə əllik bexi boluxka, yerini həydəxkə, həsulini oruxka, jəng qoralliri bilən hərwa əswablrini yasaxka salidu. ¹³ Kizliringlarni ətir yasaxka, tamak etixkə wə nan yekixka salidu. ¹⁴ Əng esil zeminliringlar, üzümzarliringlar bilən zəytunluqliringlarni tartiwelip öz hizmətkarlırioğa beridu. ¹⁵ U urukunglardin, üzümzarliringlarning həsulidin ondin bir ülüxini əzining oqjidarlıri wə hizmətkarlırioğa bəlüp beridu. □ ¹⁶ U kulliringlar, dedəkliringlar, əng kelixkən yigitliringlarni wə exəkliringlarni öz ixioğa salidu. ¹⁷ U qoyliringlardin ondin bir ülüxini alidu; silər uning qul-hizmətkarlıri bolisilər. ¹⁸ Silər u kündə əzünglaroğa tallioğan padixah tıpəylidin pəryad kətürisilər; ləkin Pərwərdigar u künidə silərgə kulak salmaydu, dedi.

¹⁹ Həlk bolsa Samuilning səzigə kulak salmay: — Yak, bəlki üstimizgə səltənət kildioğan bir padixah bolsun, dedi. ²⁰ — Xundak kılıp biz baxka hər bir əllərgə ohxax bolimiz; bizning padixahimiz üstimizdin həküm qikirip, bizni

□ **8:15 «urukunglar»** — bəlkim axlıqning əzini kərsitixi mumkin. **«əzining oqjidarlıri wə hizmətkarlırioğa ...»** — yaki «əzining aqwatlıri wə hizmətkarlırioğa ...».

baxlaydu wə biz üqün jəng kilidu, dedi.

²¹ Samuil həlkning həmmə səzlidirini anglap, ularni Pərwərdigarəya yətküzdi. □

²² Pərwərdigar əmdi Samuiləya: — Sən ularning səzigə kulak selip, ularəya bir padixah bekitkin, dedi. Samuil Israillərəya: — Hərbiringlar öz xəhiringlarəya kaytinglar, dedi.

9

Saul Samuilning kexioğa kelidu

¹ Binyamin kəbilisidin Kix atlik bir kixi bar idi. U Abiəlning oqli, Abiəl Zerorning oqli, Zeror Bikoratning oqli, Bikorat Afiyaning oqli idi; Afiya bolsa Binyaminlik idi. U əzi batur wə dələtmən kixi idi. ■ ² Kixning Saul isimlik, esil wə huxhuy bir oqli bar idi. Israillar arisida uningdin qiraylik adəm yok idi; u xundak egiz boyluk ər idiki, həlkning hərəkandiki uning mürisigimu kəlməytti.

³ Saulning atisi kixning exəkliri yitip kətkənidi. Buning bilən Kix oqli Sauləya: — Sən hizmətkarlardin birini özüng bilən billə elip, exəkləni tepip kəlgin, dedi. ⁴ Ular berip Əfraim edirlikidin ətüp, Xalixah zeminini kezip, ularni izdəp tapalmidi; ular Xaalim zeminidinu ətти, exəklər u yərdimu yok idi. Andin Binyamin zeminini kezip ətти, ularni yənə tapalmidi.

□ **8:21 «Samuil ... səzlidirini anglap, ularni Pərwərdigarəya yətküzdi»** — ibraniy tilida «Samuil ... səzlidirini anglap, ularni Pərwərdigarning kulikioğa kaytilap bərdi». ■ **9:1** 1Sam. 14:51.

⁵ Ular Zuf zemini o'la yotkandə Saul əzi bilən kəlgən hizmətkari o'la: — Bolə, oygə yanayli; bolmisa atam exəklərdin ənsirməy, əksi qə bizning o'emimizni yəp ketərmiki, dedi.

⁶ Lekin u uning o'la: — Mana, bu xəhərdə Hudaning bir adimi bar. U məhtəram bir adəm, hər nemə desə əməlgə axmay qalmaydu. Əmdi u yərgə barayli; u bizgə baridioqan yolimizni kərsitip qoyarmikin, dedi.

⁷ Xunga Saul hizmətkari o'la: — Lekin uning yenio'la barsaq u kixigə nemə berimiz? Qünki hurjunlirimizda nan tügəp kaldi, qolimizda Hudaning adimigə bərgüdək sowo'itimiz yok. Yenimizda yənə nemə bar? — dedi.

⁸ Hizmətkar Saul o'la jawab berip: — Mana qolumda qarək xəkəl kümüx bar. Mangidioqan yolimizni dəp bərsun, Hudaning adimigə xuni berəy, dedi □ ⁹ (burun Israilda bir adəm Hudadin yol sorimakqi bolsa: — Kelinglar, aldin kərgüqining kəxi o'la barayli, dəytti. Həzir «pəyo'əmbər» degənni o'tkən zamanda «aldin kərgüqi» dəytti).■

¹⁰ Saul hizmətkari o'la: — Məslihəting yahxi boldi. Biz mangayli, dedi. Xuning bilən ular Hudaning adimi turoqan xəhərgə bardi.

¹¹ Ular xəhərgə qikidioqan yolda ketiwatqanda, su tartkili qikқан birnəqqə kizo'la uqridi wə ulardin: — Aldin kərgüqi muxu yərdimu? — dəp soridi.

¹² Ular jawab berip: — Xundaq. Mana u

□ **9:8 «Mana qolumda qarək xəkəl kümüx bar»** — «xəkəl» eo'irlik miqdari, kümüx bəlkim 11.4 gram idi. ■ **9:9** Yar. 25:22.

aldinglarda turidu; tez beringlar, qünki halayik bügün *xəhərning* yukiri jayida qurbanlik kilmakqi, xunga u bügün xəhərgə kirdi. ¹³ U *qurbanliqtin* yeyixkə tehi yukiri jayoqa qikmay turupla, silər uning bilən xəhərdə uqrix-isilər. Həlk u kəlmigüqə taam yeməydu, qünki u awwal qurbanlikni bərikətləydu; andin qakiriloqan mehmanlar taamoqa eoiz tegidu. Həzir qikinqlar, qünki bu dəl uni tapkili bolidiloqan waqit, dedi. □

¹⁴ Ular xəhərgə qikip xəhər mərkizigə kəlgəndə, mana Samuil yukiri jayoqa qikixka ularoqa qarap keliwatatti.

¹⁵ Pərwərdigar Saul kelixtin bir kün ilgiri Samuilə: ■

¹⁶ — Ətə muxu waqitlarda Mən yeningoqa Binyamin zeminidin bir adəmni əwətimən. Sən uni Mening həlkim Israilning üstigə əmir boluxka məsih kילוqin. U Mening həlkimni Filistiyələarning qolidin kutkuzidu. Qünki Mening həlkimning pəryadi Manga yətkini üqün ularoqa iltipat bilən qaridim, — dedi.

¹⁷ Samuil Saulni kərgəndə Pərwərdigar uningə: — Mana, Mən sanga söz kילוqan adəm muxudur. Bu adəm Mening həlkimning üstidə səltənət kিলidu, dəp izhar kildi.

¹⁸ Saul dərwezida turoqan Samuilning qexioqa berip: Silidin soray, aldin kərgüqining öyi nədə, dəp soridi.

□ **9:13** «...u awwal qurbanlikni bərikətləydu» — «qurbanlikni bərikətləx» muxu yərdə (1) təxəkkür eytix; (2) qurbanlik qobul kילוqay dəp tiləxni bildüridu. ■ **9:15** 1Sam. 15:1.

19 Samuil Sauloqa: — Aldin kergüqi mæn özüm xu. Mændin awwal yukiri jayoqa qıkkın. Bügün siler mæn bilən taam yəysilər; ətə seni uzutup qıkkanda, kənglündiki hər bir ixlarni sanga dəp berəy, — dəp jawab bərđi. ²⁰ Əmma üq kün burun yitip kətkən exəklərdin bolsa, əndixə qılmioqin; ular tepildi. Əmdi Israilning həmmə arzusi kimgə mayil? Sanga wə atangning pütkül jəmətigə əməsmu? — dedi.

21 Saul jawab berip: — Mæn Israil kəbililiri iqidiki əng kiqik kəbilə boloqan Binyamindin, jəmətimmu Binyamin kəbilisi iqidiki əng kiqiki tursa? Nemə üqün bu sözlərnı manga dəyla? — dedi.

22 Samuil bolsa Saulni wə hizmətkarini baxlap, mehmanhana öyigə kirdi wə ularni qakiriloqanlarning arisida tərdə olturozdi. Ular ottuzqə adəm idi. ²³ Samuil axpəzgə: — Mæn saklap koyoqin dəp, sanga tapxuroqan həliki taamni elip kəlgin, dedi.

24 Xuning bilən axpəz saklap koyoqan qong ajritiloqan kolni elip Saulning aldioqa koydi. Samuil: — Mana, *sanga* saklap koyuloqini xudur! Uni aldingoqa elip yegin; qünki u mæn həlkni qakiroqan qeoqimda atayin sanga atap elip koyoqandın tartip bu bekıtilgən waqitkiqə saklandı, dedi. Xuning bilən u küni Saul bilən Samuil tamaqta billə boldi. ²⁵ Ular yukiri jaydin qüxüp xəhərgə kirdi, *Samuil* əgzidə Saul bilən sözləxti. ²⁶ Ətisi tang xəhərdə orundın turoqanda Samuil Saulni əgzidin qakirip: — Ornungdin tur, mæn seni uzutup koyay, dedi. Saul orundın turdi wə ikkisi billə qıkti, — həm u Samuil bilən billə

koqioqa qikti. ²⁷ Ular xəhərning ayioqioqa ketiwatqanda, Samuil Sauloqa: Hizmətkaroqa aldimizda mangoqatq turqin, dəp buyruqin, dedi. U xundak qildi. Andin Samuil: — Sən turup tur, Pərwərdigarning söz-kalamini sanga yətküzəy, dedi.

10

Samuil Saulni məsih qilidu

¹ Samuil bir may komzikini elip uning bexioqa təküp uni sөyüp mundak dedi: — «Mana bu, Pərwərdigarning seni Öz mirasioqa əmir boluxka məsih qiloqini əməsmu?» □ ■

² Sən бүgün məndin ayriloqandin keyin Binyamin zeminining qəgrisidiki Zəlzahqa yetip baroqiningda Raqiləning kəbrisining yenida sanga ikki kixi uqraydu; ular sanga: «Sən izdəp baroqan exəklər tepildi, wə mana, atang exəklərdin oqəm qilmay, bəlki silər üqün: Ooqlumni kandaq qilip taparmən, dəp ənsiriməktə» dəp eytidu. ³ Sən u yərdin mengip, Tabordiki dub dərihiqə yətkəndə Pərwərdigarning aldioqa berix üqün Bəyt-Əlgə

□ **10:1** «mana bu, Pərwərdigarning seni öz mirasioqa əmir boluxka məsih qiloqini əməsmu?» — bəzi kona kəqürmilərdə Samuilning sөzliri: «Pərwərdigar seni Öz həlqi Israil üstiqə həkümran qildi. Sən Pərwərdigarning həlqi üstiqə səltənət qilisən wə ularni ətrapidiki düxmənlərnin qolidin kutquzisən. Mana, xu ix Pərwərdigar seni Öz mirasioqa bax bolqili məsih qiloqan əməsmu?» buningqa qoxup deyilidu. ■ **10:1** Ros. 13:21.

qikip ketiwatqan üq kixigə uqraysən. Ulardin biri üq oqlaq, biri üq nan wə yənə biri bir tulum xarabni kətürüp kelidu.

4 — Ular sanga salam qilip ikki nanni sunidu; sən bərginini qolliridin aloqin. ■ 5 Andin sən «Hudaqə *ataloqan* Gibeah xəhərigə barisən (u yərdə Filistiylərnin bir ləxkərgahı bar); sən xu xəhərgə kəlsəng qiltar, təmbur, nəy wə lirilarni kətürüp yukiri jayidin qüxkən bir bələk pəyoqəmbərlər sanga uqraydu. Ular bexarətlik sözlərni qilidu. □ ■ 6 Xuning bilən Pərwərdigarning Rohi sening wujudunqə qüxidu, sən ular bilən birliktə bexarətlik sözlərni qilisən wə yengi bir adəm bolisən.

7 Muxu alamətlər sanga kəlgəndə, qolungdin nemə kəlsə xuni qiloqin. Qünki Huda sən bilən billidur. 8 Andin məndin ilgiri Gilgalə qüxüp barisən. Mana, mən həm yeningə qüxüp keydürmə qurbanlıqlar sunux wə inaq qurbanlıqlar kilix üqün kelimən. Mən yeningə berip, nemə qilixing kerəklikini ukturmioquqə, meni yəttə kün saklap turoqin».■

9 Wə xundak boldiki, u burulup Samuildin ayriloqanda Huda uningə yengi bir kəlb ata kildi; wə bu alamətlərnin həmmisi axu küni əməldə kərsitildi.

■ 10:4 Həq. 18:15. □ 10:5 «**Hudaqə ataloqan Gibeah xəhərigə barisən**» — baxqa bir hil təjimi: «Hudanin dəngigə barisən». İbraniy tilida: «Hudanin Gibeahı» (Gibeah bir xəhər, mənisi «dəng», «edir»). «**lirilarni kətürüp yukiri jayidin qüxkən bir bələk pəyoqəmbərlər**» — yaki «lirilarni kətürüp yukiri jayidin qüxidioqan bir bələk pəyoqəmbərlər».

■ 10:5 1Tar. 16:39; Qəl. 11:25 ■ 10:8 1Sam. 13:8.

¹⁰ Ular Gibeahqa yetip kəlgəndə mana, bir bələk pəyoqəmbərlər uningəja uqrıdı; Hudaning Rohi uning wujudioğa qüxti, buning bilən u ularning arisida bexarət kılıxqa baxlıdı. ■

¹¹ Uni ilgiri tonuydioqanlarning həmmisi uning pəyoqəmbərlərnin arisida bexarət kılöjini kərgəndə ular bir-birigə: — Kixning oqlıoğa nemə boptu? Saulmu pəyoqəmbərlərdin biri boldimu nemə? — deyixti. ¹² Əmma yərlik bir adəm: — Bularning atiliri kimlər? — dedi. Xuning bilən: «Saulmu pəyoqəmbərlərnin birimidu?» dəydioqan gəp pəyda boldi. □ ■

¹³ Əmdi Saul bexarətlik sözlərnı kılıp bolup, yukiri jayoğa qıqıp kətti. ¹⁴ Saulning taqısi uningdin wə uning hizmətkaridin: — Nəgə berip kədinglər? dəp sorıdı. U: — Exəklərnı izdigili qıktuk; lekin ularnı tapalmay Samuilning kəxioğa barduk, dedi.

¹⁵ Saulning taqısi: — Samuilning silərgə nemə deginini manga eytip bərginə, dedi.

¹⁶ Saul taqısiyoğa: — U jəzm bilən bizgə exəklər tepildi, dəp həwər bərdi, dedi. Lekin Samuilning padixahlıq ixı toqruluk eytkən sözini uningəja

---

■ **10:10** 1Sam. 19:19. □ **10:12** «**Bularning , yəni pəyoqəmbərlərnin** atiliri kimlər?» — muxu soal bəlkim pəyoqəmbər bolux üqün alıyjanab yaki esilzadə ailisidə tuqulux xərt əməs, degənnı kərsitidu. «**Saulmu pəyoqəmbərlərnin birimidu?**» — muxu gəp bəlkim (1) məlum birsining uluq bir ix kılalayıdioqanlıyoğa bolıoan gumanni bildürıdı; (2) uning əksiqə, Saul əslı «uluq ərbab» bolmisimu, addiy adəm nemixqa uluq ixnı kılalmaydikən, degən pikirni bildürıdı. 12-ayəttiki «yərlik adəm»ning soalıyoğa qarıoqanda, biz ikkinqi pikirgə mayilmiz.

■ **10:12** Gal. 1:24; 1Sam. 19:25

dəp bərmidi.

Samuil həlkni ağahlanduridu

¹⁷ Samuil əmdi həlkni Pərwərdigarning aldioğa jəm bolunglar dəp, Mizpahğa qakirdi. ¹⁸ U Israiloğa: — Israilning Hudasi Pərwərdigar mundak dəydu: — «Mən silər Israilni Misirdin qikirip misirliklarning kolidin azad kılıp, silərgə zulum kılğan həmmə padixahliklarning kolidin kutkuzdum. ¹⁹ Ləkin bügünki kündə silərnə bexinglaroğa qüxkən barlik balayi'apətlərdin wə barlik muxəkkətlərdin kutkuzoquqi Hudayinglardin waz keqip uningoğa: «Yaq. Üstimizgə bir padixah bekitip bərgəysən» — dedinglar. Əmdi özünqlarni kəbilənglar boyiqə, jəmətinglar boyiqə Pərwərdigarning aldioğa hazır kilinglar» — dedi.■

²⁰ Xuning bilən Samuil Israilning həmmə kəbililirini aldioğa jəm kılıp, qək taxliwidi, qək Binyamin kəbilisigə qikti. ■ ²¹ U Binyamin kəbilisini jəmət-jəmətliri boyiqə öz aldioğa kəltürüp qək taxliwidi, qək Matrining jəmətigə qikti. Andin keyin yənə qək taxliwidi, Kixning oqli Sauloğa qikti. Ular uni izdiwidi, əmma uni tapalmidi.

²² Xunga ular Pərwərdigardin yənə: — U kixi bu yərgə keləmdu? — dəp soridi.

Pərwərdigar jawabən: — Mana, u yük-taklarning arisoğa yoxuruniwaldi, dedi.

²³ Xunga ular yügürüp berip uni xu yərdin

elip keldi. U həlkning otturisida turoqanda halayikning boyi uning m risigimu k lmidi.■

²⁴ Samuil barlik h lk : —  mdi P rw rdigar tallioqan kixigə karanglar! D rw k  barlik həlkning iqid  uning a yetidioqan birsi yoqtur, dedi. W  həlkning həmmisi: — Padixah yax-isun! — d p towlaxti.

²⁵ Samuil h lk  padixahlik h kuk-qanunlirini ukturdi w  uni oram yazma kilip yezip qikip, Pərwərdigarning aldioq  koydi. Andin Samuil h mm  həlkni, h rkaysisini  z  ylirig  kayturdi. ²⁶ Saulmu həm Gibeahdiki  yig  kaytti; k ng lliri Huda t ripidin t sirl nd r lg n bir t rk m batur kixi uning bilən bill  bardi. ■ ²⁷ Lekin birnəqqə r zil kixi: — Bu kixi kandakmu bizni kutkuzalisun? — d p uni k msitip uning a heq sowoqat bərmidi;  mma u anglimaslikka saldi.□ ■

11

Saul Yab xtikilerg  yordamg  baridu

¹ Xu waqitta Ammoniy Nahax qikip Yab x-Gileadni muhasirig  aldi. Yabəxning h mm  ad mliri Nahaxka: —  g r biz bilən əhdə t zs ng, sanga boysunimiz, dedi.□

■ **10:23** 1Sam. 9:2 ■ **10:26** 1Sam. 13:2. □ **10:27** «**birnəqqə r zil kixi**» — ibranij tilida: «Belialning (Xəytanning) birnəqqə baliliri». ■ **10:27** 1Sam. 11:12; 2Tar. 17:5. □ **11:1** «**Yab x-Gilead**» — demək, Gilead (rayoni)diki Yab x.

² Lekin Ammoniy Nahax ularoqa: — Pütkül Israiloqa dæxnəm kılıx üqün hər biringlarning ong kəzini oyup andin silər bilən əhdə kılay, dedi.

³ Yabəxning aqsakalliri uningoqa: — Bizgə yəttə kün məhlət bərgin; biz Israilning pütkül yurtioqa əlqilərnı mangdurup andin keyin bizni kütkezidioqan adəm qıkmisa, əzimiz qıqip sanga təslim bolimiz, dedi.

⁴ Əmdi əlqilər Saulning xəhiri Gibeahoqa kelip muxu səzlərnı həlkning kulioqqa yətküzdi; həmmə həlk pəryad kətürüp yioıldı. ⁵ Wə mana, Saul etizlikidin qıqip kalilarnı həydəp keliwatatti, u: — Həlk nemə dəp yioılaydu, dəp soridi. Ular Yabəxtin kəlgən kixilərnıng səzlrini uningoqa dəp bərdi. ⁶ Saul bu səzlərnı anglioqanda Hudaning Rohı uning üstigə kelip, uning oəzipi kattıq kozoıldı. ⁷ U bir jüp uynı qepip parqılap, parqilirini əlqilərnıng kəli arkilik pütkül Israil zeminiqqa tarkitip: — Hər kim kelip Saul bilən Samuiloqa əgəxmisə, ularning uylirimu muxuningoqa ohxax kılınıdu, dedi. Xuning bilən Pərwərdigarning kərkunqi həlkning üstigə qüxti; xundak boldiki, ular ittipaklıxip bir adəmdək jənggə qıkti. ■ ⁸ Saul ularnı Bezək *degən jayda* sanioqanda Israillar üq yüz ming, Yəhudaning adəmliri bolsa ottuz ming qıkti. ⁹ Ular kəlgən əlqilərgə: — Gileadtiki Yabəxning adəmlirigə xundak eytinglarki, ətə kün qüx bolioqanda nijat silərgə kelidu, dedi. Əlqilər berip xuni Gileadtiki Yabəxliklaroqa yətküzdi; ular intayin huxal boluxti.

■ 11:7 Hək. 20:1.

10 Xuning bilən Yabəxtikilər: — Ətə biz kəxinglarəqa qikip *təslim bolimiz*, silər bizni kəndək kılıxka layik kərsənglar, xundək kilinglar, dedi.

11 Ətisi xundək boldiki, Saul həlkni üq bələk kildi; ular keqə tətinqi jesəktə ləxkərgahəqa kirip Ammoniylarni kün qüx boləuqə urup kirdi. Tirik qaləqanlar bolsa xundək parakəndə boldiki, ulardin ikki adəmmu bir yərgə keləlmidi.

Saul padixah, kəlinidu

12 Həlk əmdi Samuiləqa: — Bizning üstimizgə Saul padixah bolmisun dəp eytkənar kimlər? Bu kixilərnəni kəltürüp, ularni öltürəyli, dedi. ■

13 Ləkin Saul: — Būgün heqkim öltürülmisun. Qünki būgün Pərwərdigar Israiləqa nusrət bərđi, dedi.

14 Samuil həlkqə: — Kəni, Gileadka berip u yərdə padixahlıknəni yengibaxtin tikləyli, dəp eytti.

15 Xuni dewidi, həmmə həlk Gileadka berip Gileadta Pərwərdigarning aldida Saulni padixah kildi; ular u yərdə Pərwərdigarning aldida inaklık kurbanlıqlirini kəltürđi. Saul həm xuningdək barlık Israil xu yərdə zor huxallıqqa qəmdi.

12

1 Samuil pütkül Israiləqa: — Mana, mən

■ 11:12 1Sam. 10:27.

silərning barlıq eytkan sözliringlarni anglap üstünglaroqa bir padixah qoydum; □ ² Mana əmdi padixah silərning aldinglarda yürməktə, mən bolsam kərip bexim aqardi; mana, mening oqullirimmu aranglarda turidu. Yaxlikimdin tartip bu küngiqə silərning aldinglarda mengip kəldim. □

³ Mana bu yərdə turuptimən. Pərwərdigarning aldidə wə uning məsih kılinoqinining aldidə mənə əzinglar bolsa dəweringlar; kimning uyini tartiwaldim? Kimning exikini tartiwaldim? Kimning həkkinini yedim? Kingə zulum kildim? Yaxi mən kəzümni kor kılax üqün kimdin para aldim? Xundak bolsa dənglar, wə mən uni silərgə töləp berimən, dedi.

⁴ Ular jawab berip: — Sən bizning həkkimizni yemiding, həqkingə zulum kilmiding wə həq kixining qolidin birər nərsinimu eliwalmiding, dedi.

⁵ U ularoqa: — Məndə həq həkkinglar qalmioqanlıqioqa Pərwərdigar silərgə guwah bolup wə uning məsih kıloqini həm bügün guwahqi bolsun, dewidi, ular: — U guwahtur, dedi.

⁶ Samuil həlkkə mundak dedi: «Musa bilən

□ **12:1 «mən silərning barlıq eytkan sözliringlarni anglap üstünglaroqa bir padixah qoydum»** — ibraniy tilida: «mən silərning eytkan sözliringlarning həmmisidə awazinglaroqa kulak selip bir padixah qoydum» deyilidu. □ **12:2 «mana, mening oqullirimmu aranglarda turidu»** — Samuilning deginining mənisi, xübhısizki: «Əzüm kəri; mening oqullirim öz gunahlırioqa əzliri məs'ul — silər ularni qandak bir tərəp kılsanglar öz ihtiyaringlar. Mən əzüm silərning aldinglarda gunahkar əməsmən» degəndək.

Harunni tikləp ata-bowiliringlarni Misir zeminidin qikarəuqi bolsa Pərwərdigardur. 7 Əmdi ornunqlardin turunglar, mən Pərwərdigarning aldida Pərwərdigarning silərgə wə ata-bowiliringlarəa yürgüzgən həkkaniy əməllirini siləarning aldinglarəa qoyuxka səz qilay.

8 Yakup Misirəa kirkəndin keyin ata-bowiliringlar Pərwərdigarəa pəryad qiloqanda, Pərwərdigar Musa bilən Harunni əwətti. Ular ata-bowiliringlarni Misirdin qikirip bu yərdə olturaqlaxturdi. □ ■ 9 Əmma ular əz Hudasi Pərwərdigarni untudi; xunga u ularni Həzorning qoxunidiki sədar Siseraning qolioqə, Filistiyələarning qolioqə həm Moabning padixahining qolioqə tapxurup bərdi; bular ular bilən jəng qilixti. ■ 10 Xuning bilən ular Pərwərdigarəa pəryad qilip: «Biz gunah qilip Pərwərdigarni taxlap Baallar wə Axtarotlarning ibaditidə bolduk; əmma əmdi bizni düxmənlirimizning qolidin qutkuzəyin, biz sanga ibadət qilimiz» dedi. □ 11 Wə Pərwərdigar Yərubbaal, Bedan, Yəftah wə Samuilni əwətip, ətrapinglardiki düxmənliringlarning qolidin silərnəni qutkuzdi, xuning bilən tinq-aman

□ 12:8 «Yakup Misirəa kirkəndin keyin...» — «Yakup» muxu yərdə Yakupning əwladliri, yəni Israilni kərsitidu.

■ 12:8 Yar. 46:5; Mis. 2:23; Mis. 3:10. ■ 12:9 Hək. 4:2; Hək. 10:7; Hək. 3:12. □ 12:10 «Pərwərdigarni taxlap Baallar wə Axtarotlarning ibaditidə bolduk» — «Baallar» wə «Axtarotlar» ikki hil butlarni kərsitidu.

туруватқанidinglar. □ ■

12 Lekin Hudayinglar Pərwərdigar Əzi padixahinglar bolsimu, Ammonning padixahı Nahaxning silərgə qarxi kəpkinini kərgininglarda silər: Yak! Bir padixah üstimizgə səltənət kilsun dəp munga eytinglar.

■ 13 Əmdi silər halap tallıoan, silər tiligən padixahka karanglar; mana, Pərwərdigar silərnıng üstünglaroqa bir padixah koydi. ■

14 Əgər silər Pərwərdigardin kərkup, unıng kullukıda bolup, Uning awaziya kulaklıringlarnı selip, Uning əmrıgə asiylik kilmisanglar, silər həm üstünglarda səltənət kılıoan padixah Hudayinglar Pərwərdigaroqa əgəxsənglar, əmdi silərgə yahxi bolıdu.

■ 15 Lekin Pərwərdigarning səzigə kulak salmay, bəlki Pərwərdigarning əmrıgə asiylik kilsanglar, Pərwərdigarning kəli ata-bowiliringlaroqa qarxi bolıoandək silərgımu qarxi bolıdu.

16 Əmdi turunglar, Pərwərdigar kəzliringlarning aldıda kılıdıoan uluq karamətni kəringlar!

17 Bıgün buoqday orıdıoan wakıt əməsmu? Mən Pərwərdigaroqa nıda kılray, U güldürmama bilən yamoqr yaqdurıdu. Xuning bilən silərnıng bir padixah tiligininglarning Pərwərdigarning nəzirıdə zor rəzıllık ikənlikini kərup yetısılər».

□ 12:11 «Pərwərdigar Yərubbaal, Bedan, Yəftah wə Samuilni əwətip...» — «Bedan» bəlkim Barakni kərsıtuđu («Hək.» 4-babni kəring). ■ 12:11 Hək. 6:14; 10:3; 11:15.

■ 12:12 1Sam. 8:5, 19. ■ 12:13 1Sam. 10:19 ■ 12:14 Kan. 1:26.

18 Andin Samuil Pərwərdigarğa nida kildi; xuning bilən Pərwərdigar xu küni güldürmama bilən yamoqur yaqdurdi. Həlk Pərwərdigardin wə Samuildin bək qorqti. 19 Həlkning həmmisi Samuilğa: — Hudaying Pərwərdigarğa bizni əlmisun dəp kəminiliring üqün dua qiloqin; qünki həmmə gunahirimizning üstigə yənə yamanlik axurup əzimizgə bir padixah tiliduk, dedi.

20 Samuil həlkqə mundak dedi: — Qorqmanglar; silər dərəkə bu həmmə rəzillikni qiloqansilər, lekin əmdi Pərwərdigarğa əgixixtin qətniməy, pütkül kəngülliringlar bilən Pərwərdigarning ibaditidə bolunglar; 21 adəmgə payda yətküzməydiqan yaki adəmnı kütquzalmaydiqan bihudə ixlarnı izdəp, yoldin ezip kətmənglar; qünki ularning tayini yəqtur. 22 Qünki Pərwərdigar Əz uluq nami üqün Əz həlkini taxlimaydu; qünki Pərwərdigar silərnı Əz həlki qilixni layik kərgəndur.

23 Manga nisbətən, silər üqün dua qilixtin tohtax bilən Pərwərdigarğa gunah qilix məndin neri bolsun; bəlki mən silərgə yahxi wə durus yolni əgitimən. 24 Pəkət silər Pərwərdigardin qorqup pütkül kəngülliringlar wə həkikət bilən uning ibaditidə bolunglar; qünki silər üqün qiloqan uluq karamətlərgə qaranglar!

25 Lekin yamanlik qilsanglar, həm əzünglar həm padixahinglar həlak qilinisilər».

13

Saul Pərwərdigarning səzliridin qikip ketidu

¹ Saul ottuz yaxta padixah bolup Israilning üstidə ikki yil səltənət kılqandın keyin [□] ² Əzigə Israildin üq ming adəmni ilqap aldı. İkki mingi Mikmaxta wə Bəyt-Əl taqlirida Saulning qexida, bir mingi Binyamin zeminidiki Gibeahda Yonatanning qexida idi. Əmma u qaloqan həlkning hər birini öz öylirigə kətküziwətti.

³ Yonatan bolsa Filistiyələning Gebadiki ləxkərgahıqə hujum kildi, Filistiyələr buningdin həwər tapti. Saul bolsa: — Pütkül zemindiki ibraniylar anglap oyoqansun dəp, kanay qaldurdi. ⁴ Pütkül Israil Saulning Filistiyələning ləxkərgahıqə hujum kılqanlıkidin həmdə Israilning Filistiyələrgə nəprətlinidıqanlıkidin həwər tapti. Həlk Saulning kəynidin Gilgalə berip yioqildi.

⁵ Filistiyələrdin Israil bilən jəng kılqılı üq ming jəng hər wisi, altə ming atlık ləxkər wə dengiz sahilidiki kumdək kəp piyadə ləxkər yioqildi. Ular kelip Bəyt-Awəning xərk tərpidiki Mik-

---

□ **13:1 «Saul ottuz yaxta padixah bolup Israilning üstidə ikki yil səltənət kılqandın keyin...»** — qədimki kəqürmilərdə bu ayət baxqa xəkillərdə kərüliđu. «Saul **ottuz** yaxta...» degən söz Təwratning grekqə tərjimisi (LXX)də kərüliđu. Saul jəmiy kırık yil səltənət kildi («Ros.» 13:21).

maxta bargah tikti. □

⁶ Israilning adamliri ezlirining kattik hiyim-hätərdə qaloqanlikini kərup qarlaroqa, qatqalliklaroqa, qiya taxliklaroqa, yukiri jaylaroqa wə azgallaroqa yoxuruniwelixti; □

⁷ *bəzi* Ibraniylar Iordan dəryasidin ötup, Gad wə Gileadning zeminiqoqa kəqip bardi. Lekin Saul Gilgalda qaldi, adamlirining həmmisi uningqoqa titrigən haldə əgəxti.

⁸ Əmdi Saul Samuil uningqoqa bekitkən waqitkiqə yəttə kün kütup turdi; lekin Samuil Gilgalqoqa kəlmidi, həlk uningdin tarilip kətkili turdi.

⁹ Saul: — Kəydürmə qurbanlik bilən inaklik qurbanliklirini bu yərgə — yenimoqa elip kel-inglar, dedi. Andin u əzi kəydürmə qurbanlik ötküzdi. ¹⁰ Wə xundak boldiki, u kəydürmə qurbanlikni tügitiqi bilənla, mana Samuil kəldi. Saul uningqoqa salam qilqili aldioqa qiqti.

¹¹ Lekin Samuil: — Nemə ixlarni qilding?! — dəp soridi. Saul: — Həlk məndin tarilip kətkənlikini, silining bekitkən waqitta kəlmigənliklirini, Filistiylərnin Mikmaxta yioqiloqinini kərdum, ¹² mən iqimdə: Əmdi Filistiylər Gilgalqoqa quxup manga hujum

---

□ **13:5 «Filistiylərdin Israil bilən jəng qilqili üq ming jəng hərwişi, ...yioqildi»** — kəp kona kəqürülmilərdə: «Filistiylərdin Israil bilən jəng qilqili ottuz ming jəng hərwişi... yioqildi» deyilidu. Lekin bundak kəp boluxi mumkin əməs. Həq bolmioqanda muxu «jəng hərwiliri» iqidə yük-taqlarni elip mangoqan hərwilarmu bar idi. **«Bəyt-Awən»** — yəni «Bəyt-Əl». □ **13:6 «Israilning adamliri ezlirining kattik hiyim-hätərdə qaloqanliqi»** — «ezlirining kattik hiyim-hätərdə qaloqanliqi» bəlkim qoxunining əhwalini kərsitixi mumkin.

kilmaqçi, mən bolsam tehi Pərwərdigarəğa iltija kilmidim, dedim. Xunga keydürmə qurbanlik kılıxka özümni məjburlidim, dedi.

¹³ Samuil Sauləğa: — Sən əhməklük kilding; sən Hudaying Pərwərdigar sanga buyruəjan əmrni tutmiding; xundak kıləjan bolsang Pərwərdigar Israilning üstidiki səltənitingni mənggü mustəhkəm kılatti, dedi. ¹⁴ Ləkin əmdi səltəniting mustəhkəm turmaydu. Pərwərdigar Əz kənglidikidək muwapıq bir adəmni izdəp tapti. Pərwərdigar uni Əz həlkining baxlamqisi kildi, qünki sən Pərwərdigar sanga buyruəjanni tutmiding, dedi.

¹⁵ Andin Samuil ornidin turup Gilgaldin ketip Binyamin zeminidiki Gibeahəğa bardı. Saul bolsa öz yenidiki adəmlərnı sanıdı; ular altə yüzqə qıqtı. ¹⁶ Saul bilən oqlı Yonatan wə ularning kəxida qaləjan həlk Binyamin zeminidiki Gebada qəlip qaldı, Filistiyələr bolsa Mikmaxta bargah tikkənıdı.

¹⁷ Karəqıqılar daim Filistiyələrnıng bargahıdin qıqıp üq bələkkə bəlünətti. Bir bələk Xual zeminidiki Ofrahəğa barıdıəjan yoləğa atlinatti, ¹⁸ bir bələk Bəyt-Horonəğa barıdıəjan yol bilən mangatti, yənə bir bələk qəlning qetıdiki Zəboim jiləsisıəğa qaraydıəjan zemıdiki yoləğa mangatti.

¹⁹ Əmma pütkül Israil zeminıda həqbir təmürqi tepılmaytti; qünki Filistiyələr: — İbranıylar əzlırigə kılıq yaki nəyzə yasıyalmısın, dəp oylaytti. ■ ²⁰ Bu səwəbtin Israıllar həmmısı sapan qıxlırı, kətmənlırını, paltılırını wə

oroqaklirini bislax üqün Filistiylarning kexioqa baratti. ²¹ Ular sapan qixliri wə kətmənlər üqün üqtin ikki xəkəl, jotu, palta wə zihlarni bislax üqün üqtin bir xəkəlni töləytti. ²² Xunga urux bolqanda Saul wə Yonatanning kexidiki həlkning heqbiridə kiliq ya nəyzə yok idi; pəkət Saul bilən oqli Yonatandila bar idi.

Yonatan yaloquz jənggə qikidi

²³ U waqitta Filistiylarning bir qarawullar ətriti Mikmaxtiki dawanəqa qikqanidi.

14

¹ Bir küni Saulning oqli Yonatan yaraq ketürgüqisigə: — Kəlgin, udulimizdiki Filistiylarning qarawullar ətritining yenioqa qikayli, dedi. Əmma u atisioqa heqnemə demidi. □ ² Saul bolsa Gibeahning qetidiki Migrondiki anar dərihining tegidə qaldi. Uning kexidiki həlk altə yüzqə idi ■ ³ (u waqitta əfodni Ahitubning oqli, Ihabodning akisi Ahiyah kiyətti; u Xiloqda turuwatqan, Pərwərdigarning kahini idi. Ahitub Finihasning oqli, Finihas

---

□ **14:1** «yaraq ketürgüqi» — bu ibarining baxqa birhil tərjimisi «sawut-qalkan ketürgüqi». ■ **14:2** 1Sam. 13:15

Əlining ooqli idi). Həlk bolsa Yonatanning kətkinlikini bilmigənidi. □

4 Yonatan Filistiylərnin qarawullar ətriti tərəpkə etməkqi bolqan dawanning ikki tərpidə tüwrüktək tik qiya taxlar bar idi. Birinin nami Bozəz, yənə birinin nami Sənəh idi. 5 Bir qiya tax ximaliy tərpidə bolup, Mihmax bilən qarixip turatti, yənə biri jəbub tərpidə Gebaning udulida idi.

6 Yonatan yaraq kətürgüqisigə: — Kəl, bu hətnisizlərnin qarawullar ətritigə qikayli; Pərwərdigar biz üqün bir ix qılsa əjəb əməs, qünki Pərwərdigarning kütquzuxi üqün adəmlərnin kəp yaki az boluxi həq tosaloqu bolmaydu, dedi.

7 Uning yaraq kətürgüqisi uningoa: — Kənglüngdə hər nemə bolsa xuni qiloqin; baroqin, mana, kənglüng nemini halisa mən sən bilən billimən, dedi.

8 Yonatan: — Mana, biz u adəmlər tərəpkə qikip əzimizni ularoa kərsitəyli; 9 əgər ular bizgə: — Biz silərnin kəxinglaroa baroquqə turup turunglar, desə ularning kəxioqa qikmay əz jayimizda turup turayli; 10 lekin ular: — Bizning kəximizoqa qikinglar, desə, qikayli. Qünki xundak bolsa Pərwərdigar ularni qolimizoa beriptu, dəp bilimiz; muxundak ix bizgə bir bexarət bolidu, dedi.

□ 14:3 «u waqıtta əfodni Ahitubning oqli, Ihabodning akisi Ahiyah kiyətti» — «əfod»ning nemə ikənlikini qüxinix üqün «Mis.» 28-babni wə izahatlırini kəring. Bəzi waqıtlarda uning arkilik Pərwərdigarning iradisini yaki həkümlirini pərk ətkili bolatti. Adəttə pəkət «bax kaqın» əfodni kiyətti.

11 Ikkiylən özini Filistiylarning qarawullar ətritigə kərsətti. Filistiylər: — Mana, Ibraniylar özini yoxuroqan azgallardin qikiwatidu, dedi. 12 Ətrəttikilər Yonatan bilən yaraq ketürgüqisigə: — Bizgə qiqinglar, biz silərgə bir nərsini kərsitip qoyimiz, dedi. Yonatan yaraq ketürgüqisigə: — Manga əgixip qikkin; qünki Pərwərdigar ularni Israilning qolioqa bərdi, dedi. 13 Yonatan qol-putliri bilən əmüləp qikti, yaraq ketürgüqisi kəynidin uningə əgəxti. Filistiylər Yonatanning aldida yikilixti; yaraq ketürgüqisi kəynidin kelip ularni kətl kildi.

14 Xu tunji hujumda Yonatan bilən yaraq ketürgüqisi təhminən yerim qoxluk yərdə əltürgənlər yigirmidək adəm idi. □ 15 Andin ləxkərgahdikikəni, dalada turuwatqanlarni, barliq ətrətlərdikiləni wə bulang-talang qiloquqilarni titrək basti. Ular həm titrəp qorqti, yərmu təwrinip kətti; qünki bu qong qorkunq Huda tərpidin kəlgənidi.

16 Əmdi Binyamin zeminidiki Gibeahda turuwatqan paylaqqilar kərdiki, mana, ləxkər topliri tarmar bolup uyan-buyan yügürüxüp kətti. 17 Saul kəxidiki həlkkə: Adəmlirimizni sanap kimning bu yərdin kətkənlikini eniklanglar, dedi. Ular saniwidi, mana, Yonatan bilən yaraq ketürgüqisi yox qikti. 18 Saul Ahiyahqa: — Hudaning əhdə sanduqini elip kəlgin, dedi. Qünki u waqitta Hudaning əhdə

□ **14:14 «yerim qoxluk yər»** — «bir qoxluk yər» kala bilən bir kün iqidə həydəp boləqli bolidioqan yər.

sandukı Israilning arisida idi. □

¹⁹ Saul kaħinoħa söz kıliwatħanda Filistiylərning lækərgaħıda boləan ətəlwə barəanseri küqiyip kətti. Saul kaħinoħa: — Ƙolungni yioħkin, dedi. □ ²⁰ Andin Saul wə uning bilən boləan həmmə həlk yioħlip jənggə qıkti; wə mana, Filistiylərning hər biri öz səpdixioħa Ƙarxi kıliq kətürüp zor parakəndilik boldi.

²¹ U waħittin ilgiri Filistiylərning arisida boləan, ular bilən billə lækərgaħning ətrapioħa qıkħan İbraniylar bar idi; ularmu Saul wə Yonatan bilən billə boləan İsaillarəa Ƙoxuldi. ²² Xuningdək Əfraim taəlırida əzini yoxuroħan İsaillar Filistiylərning Ƙaħqinini angliəanda sokuxħa qıqip ularni Ƙoşlıdi. ²³ Xuning bilən Pərwərdigar u küni İsrailəa nusrət bərdi. Sokux Bəyt-Awənnıng u tərıpıgə ətti.

²⁴ Lekin Israilning adəmliri u küni zor besim astida Ƙaldı. Qünki Saul ularəa Ƙəsəm iħküzüp: — Mən düxmənlirimdin intıħam almioħuqə Ƙəq boluxtin ilgiri taam yegən Ƙixıgə lənət bolsun, dəp eyħanıdi. Xuning üqün həlħtin həqkim taam yemidi. ²⁵ Əmma barlıq zemindiki Ƙoxun bir ormanlıħħa Ƙirgəndə yər yüzidə həsəl bar idi. ²⁶ Həlk ormanlıħħa Ƙirgəndə, mana bu həsəl əkip turatti; lekin həqkim Ƙolini aəzioħa kətürmidi, qünki həlk Ƙəsəmdin Ƙorħatti.

□ **14:18 «Hudaning əħdə sandukını elip Ƙəlgın»** — bəzi kona Ƙəqürmilərdə: «əfodni elip Ƙəlgın» deyilidu. □ **14:19 «Saul kaħinoħa: — Ƙolungni yioħkin, dedi»** — xübħisizki, Saul kaħındin əfodtiki «urim wə tummim» («Mis.» 28:30, «Law.» 8:8, «Qəl.» 27:21) arħılıq Hudadin yolyoruk sorıməqı idi.

27 Lekin Yonatan atisining həlkkə k s m iqk zɡ nlikini anglimioqanidi. Xunga u qolidiki  sasini sunup uqini  s l k nikig  tikip qoli bilən aozioqa saldi. Xundak qilip kəzliri nurlandi. 28  mma həlktin biri: Sening atang həlkkə qing k s m iqk z p: — B g n taam yeg n kixigə lənət bolsun! d p eytkanidi. Xuning uq n h lk  alsizlinip k tti, dedi.

29 Yonatan: — Mening atam zeminioqa azar b rdi; qaranglar, bu  s ldin kiqikkin  tetixim bilənla k zlimning xunq  nurlanoqinini k rmidinglarmu? 30 H lk b g n d xm nl rdin tartiwaloqan oljidin halioqinini yeg n bolsa Filistiyl rning arisidiki qi oinqilik tehimu zor bolmasmidi? — dedi.

31 Axu k ni ular Mikmaxtin tartip Filistiyl rni koqlap Ayjalonoqiq  urup kirixti; h lk tola  erip k tk nidi. 32 Xuning bil n h lk olja  stig  etilip berip, koy, kala w  mozaylarni tutup xu y rdila soydi. Andin h lk g xni  anni adaliw tm yla yedi.□

33 Sauloqa h w r kelip: Mana, h lk  anni adaliw tm yla g xni y p P rw rdigaroqa gunah qiliwatidu, d p eytildi. U: Sil r P rw rdigaroqa asiylik kildinglar!  mdi bu y rg  yenimoqa qong bir taxni domilitip kelinglar, dedi. 34 Saul yənə: Sil r həlkning arisioqa qikiq ularoqa: H rbiri  z kalisini,  z koyini k ximioqa elip

□ 14:32 «Xuning bilən h lk olja üstigə etilip berip, koy, kala w  mozaylarni tutup xu y rdila soydi. Andin h lk g xni  anni adaliw tm yla yedi» — Musa p yoq mb rg  q x r lg n  anon boyiqə,  anni awwal adaliw tm y g xni yeyix gunah bolatti.

kelip bu yərdə soyup yesun; lekin gəxni qanni adaliwətməy yəp, Pərwərdigarəğa gunah qilmanglar, dənglar, dedi. Bu keqə həlkning həmmisi hərbi öz kalisini elip kelip u yərdə soydi. ³⁵ Saul bolsa Pərwərdigarəğa bir qurbangah yasidi. Bu uning Pərwərdigarəğa yasioqan tunji qurbangahi idi.

³⁶ Saul: — Bu keqidə Filistiylərnin peyigə qüxüp, ətə tang atquqə ularni talap heq birini tirik qoymayli, dedi. Həlk: — Nemə sanga yahxi kərünsə xuni qiləin, dəp jawab bərdi. Lekin kahin səz kilip: — Pərwərdigarning yenioğa kirip *yolyoruk sorap* qikayli, dedi. ³⁷ Saul Hudadin: — Ya Filistiylərnin kəynidin qüxüymu? Sən ularni Israilning qolioğa tapxuramsən? — dəp soridi. Lekin u küni U uningəğa heq jawab bərmidi. ³⁸ Saul: — I həlkning həmmə qongliri, bu yərgə qikinglar. Bügün kim gunah qiləanlikini eniklap bekinglar. □ ■ ³⁹ Qünki Israiləğa nusrət bərgən Pərwərdigarning hayati bilən kəsəm kilimənki, bu gunah hətta oqlum Yonatanda tepilsimu u jəzmən eltürülsun, dedi. Lekin pütkül həlktin heqkim uningəğa jawab bərmidi.

⁴⁰ Andin u pütkül Israiləğa: — Silər bir tərəptə turunglar, mən oqlum Yonatan yənə bir tərəptə turayli, dedi. Həlk uningəğa: — Nemə sanga yahxi kərünsə, xuni qiləin, dedi.

⁴¹ Saul Israilning Hudasi Pərwərdigarəğa: — Bu

□ **14:38** «Saul: — I həlkning həmmə qongliri, bu yərgə qikinglar. Bügün kim gunah qiləanlikini eniklap bekinglar» — Huda Əzigə jawab bərmigəqkə, Saul arimizda gunah bar, dəp bildi. ■ **14:38** Hək. 20:2

qək bilən əyni əhwalni axkara qiloqaysən, dedi. Qək bolsa Saul bilən Yonatanni kərsətti, həlk kətuldi.

⁴² Saul: — Mening bilən oqlum Yonatanning otturisoqa qək taxlanglar, dedi. Xundak kiliwidi, qək Yonatanoga qikti. ⁴³ Saul Yonatanoga: — Kiloqiningni manga eytkin, dedi. Yonatan uningoga: — Qolumdiki hasa bilən kiqikkinə həsəl elip tetip baqtim wə mana, xuning uqun mən əlümgə məhkum boldum! — dəp jawab bərdi.

⁴⁴ Saul: — Sən qoqum əlüxüng kerək, i Yonatan; undak kilmisam, Huda manga sening bexingoga qüxkəndinmu artuk qüxürsun! — dedi.

⁴⁵ Ləkin həlk Sauloga: — Israilda bu uluq nusrətni qazanogan Yonatan əltürüləmdü? Bunday ix bizdin neri bologay! Pərwərdigarning hayati bilən kəsəm kilimizki, uning bexidin bir tal qaq yərgə qüxməydu; qünki bügünki ixni u Hudaning yardimi bilən əməlgə axurdi, dedi. Xundak kilip həlk Yonatanni əlümdin halas kildi. ⁴⁶ Andin Saul Filistiylərni qoqlaxtin tohtidi; Filistiylərmu öz jayioqa kaytip kətti.

⁴⁷ Xundak kilip Saul Israilning səltənitini əzining kildi; andin u qərisidiki düxmənlirogə, yəni Moablar, Ammoniyar, Edomiyar, Zobaqdiki padixahlar wə Filistiylərgə hujum kildi. U kaysi tərəpkə yüzlənsə oqalip kelətti. □ ⁴⁸ U zor jasərət kərsitip Amaləklərni urup Israilni bulang-talang qiloquqilardin kətquzdi.

□ **14:47 «U kaysi tərəpkə yüzlənsə oqalip kelətti»** — yaki «u kaysi tərəpkə yüzlənsə ularni wəyran qilatti».

Saulning jəməti

⁴⁹ Saulning oqulliri Yonatan, Yixwi wə Malki-Xua idi; uning ikki kizining ismi bolsa — qongining Merab, kiqikining Mikal idi. ⁵⁰ Saulning ayalining ismi Ahinoam bolup, u Ahimaazning kizi idi. Saulning qoxunining sərdari Abnər idi; u Saulning taqisi Nərning oqli idi. ⁵¹ Saulning atisi Kix wə Abnərning atisi Nər bolsa, ikkisi Abiəlning oqulliri idi. ⁵² Saul pütkül ömridə Filistiylər bilən kattik jəngdə bolup turdi. Saul özi hərqaqan batur ya palwanlarni kərsə, uni öz hizmitigə salatti.

15

Saulning padixahlik həqükidin məhrum kəlinixi

¹ Əmdi Samuil Sauloqa: — Pərwərdigar seni Öz həlki İsrail üstigə padixah bolux üqün məsih kəloqili meni əwətkənidi; əmdi Pərwərdigarning səzini angliqin. ² Samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar mundaq dəydu: — Mən Amaləkləarning İsrailoqa kəloqan muamilisini, yəni İsrail Misirdin qikkanda ularning yolda ularoqa kəndəq kərxilik kərsətkənlikini kənglümgə pükənmən. ■ ³ Əmdi berip Amaləklərnəni urup ularning həmmisini wəyran kəlip ularni həq ayimayla, ər bolsun, ayal bolsun, ɵsmür bolsun, bowəq bolsun, kala-qoy, tɵgə wə ixək həmmisini yoqatqin, dedi. ⁴ Saul həlqni

■ 15:2 Mis. 17:8, 14; Kən. 25:17

jəm kılıp ularni Tələim xəhıridə saniwıdı, ikki yüz ming piyadə əskər, Yəhuda kəbilisidin on ming adəm qıktı. ⁵ Saul Amaləklərnıng xəhırigə kəlgəndə xu yərdiki wadida bəktürmə koydı. □

⁶ Andin Saul Keniylərgə: — Qıkip kətinglar, silərnı ular bilən koxup yokatmaslikim üqün Amaləklərnıng arisidin qıkip kətinglar; qünki Israil Misirdin qıkkanda silər ularning həmmisigə məhrıbanlık kərsətkənsilər, dedi. Xuning bilən Keniylər Amaləklərdin qıkip kətti. ■ ⁷ Əmdi Saul Amaləklərnı Həwilahdin tartip Misirning udu-lidiki Xuroiqə koxlap urdi. ⁸ U Amaləklərnıng padıxahı Agagni tirik tutti, əmma barlık həlkni kiliq bisi bilən pütünləy yokətti. ■

⁹ Lekin Saul bilən həlk Agagni ayidi wə koy-kala, bordaloqan mal wə kızılardin əng esillərnıng həmmisini, jümlidin nemə yahxi bolsa xuni ayap ularni həlak kılıxka kəli barmidi; lekin nemə yarimas wə zəip bolsa xularning həmmisini ular yokətti. □

¹⁰ Xuning bilən Pərwərdigarning səzi Samuilə kelip mundak deyildi: — ¹¹ «Saulni padıxah kılıqinimoqə puxayman kildim, qünki u manga əgixixtin yenip Mening səzümgə əməl kilmidi». Samuil azar qekip pütkül bir keqə Pərwərdigarə pəryad kətürdi.

¹² Ətisi Samuil Saulning aldıqə qıqıx üqün tang

□ **15:5 «Amaləklərnıng xəhırigə»** — yaki «Amaləklərnıng xəhərlirigə». ■ **15:6** Mis. 18:10, 19; Qəl. 10:29; Hək. 1:16

■ **15:8** Qəl. 24:7 □ **15:9 «Saul bilən həlk ... koy-kala, bordaloqan mal wə kızılardin əng esillərnıng həmmisini ...həlak kılıxka kəli barmidi»** — «bordaloqan mal» degənnıng baxka hil tərjimisi: «ikkinqi tuquloqan mal».

səhərdila ornidin turdi. Samuiloʻa: — Saul Karməlgə bardi wə mana, u əzigə bir abidə turoʻuzup andin yenip Gilgaloʻa qūxūptu, degən həwər berildi.

¹³ Samuil Saulning kəxiʻoʻa kəlgəndə Saul uningʻoʻa: — Pərwərdigar seni mubarəkligəy! Pərwərdigarning səzligə əməl kildim, dedi.

¹⁴ Lekin Samuil: — Undaʻk bolsa kulikimʻoʻa anglanʻoʻan koʻyning mərixixi bilən mən anglawatʻkan kalining mərixixi zadi nədin kəldi? — dedi.

¹⁵ Saul jawab berip: — Ular Amaləklərdin elip kelindi; qūnki həlk Hudaying Pərwərdigarʻoʻa qurbanlik kilix uqūn koʻy-kalining esillirini ayap qaldurup koʻydi; qalʻoʻinini bolsa pūtūnləy yokattuk, dedi.

¹⁶ Samuil Sauloʻa: — Koʻy, bu gepingni! Mən Pərwərdigarning bu keqə munga nemə deginini sanga eytip berəy, dedi. U uningʻoʻa: — Eytʻkin, dedi.

¹⁷ Samuil mundak dedi: — Əz nəziringdə kiqik hesablanʻoʻan waʻkingdila Pərwərdigar seni Israilning üstigə padixah bolsun dəp, məsih kilixi bilən sən Israil kəbililirining bexi bolʻoʻan əməsmiding? ¹⁸ Andin Pərwərdigar seni: — Sən berip gunahkar Amaləklərnixi həlak kilʻoʻin; ularni yokatkuqə ular bilən sokuxʻkin, dəp əwətkənidi. ¹⁹ Əmdi nemixka Pərwərdigarning səzigə kulak salmay, bəlkix oljix üstigə dūm qūxūp, Pərwərdigarning nəziridə yaman bolʻoʻanni kilding?

²⁰ Saul Samuiloʻa: — Mən həkikətən Pərwərdigarning səzigə kulak saldimʻoʻu!

Pərwərdigar meni əwətkən yol bilən mangdim wə Amaləklərning padixahı Agagni elip kelip Amaləklərning əzini pütünləy yoqattim. ²¹ Əmma həlk bolsa oljidin qoy bilən kala, yəni yokitixka bekitilgən nərsilərdin əng esilini elip Hudaying Pərwərdigarəqa Gilgaldə qurbanlik qilix üqün elip kəldi, dedi.

²² Samuil: — Pərwərdigar keydürmə qurbanliklar bilən təxəkkür qurbanliklərini kəltürüxtin sөyünəmdü, ya Pərwərdigarning sөzigə itaət qilixtin sөyünəmdü? Mana itaət qilməqlik qurbanlik qilməqliktin əwzəl, kəngül qoyux qoqkar yeqini sunuxtin əwzəldür.■

²³ Qünki asiqlik bolsa jadugərlik gunahı bilən ohxaxtur, Baxpaxtaklik kəbihlik wə butpərəslikkə barawərdür.

Sən Pərwərdigarning sөzini taxliqining üqün, Pərwərdigar seni taxlap padixahliktin məhrum kildi, — dedi.

²⁴ Saul Samuiləqa: — Mən gunahı sadir kildim, qünki mən Pərwərdigarning əmridin wə sening sөzüngdinmu qıqtim; qünki mən həlktin qorkup ularning sөzigə kirdim. ²⁵ Əmdi gunahimni əpu qiləyin; mening Pərwərdigarəqa səjdə qilixim üqün mening bilən kaytip barəyin, dedi.

²⁶ Samuil Sauləqa: — Mən sening bilən kaytip barmaymən; qünki sən Pərwərdigarning sөzini taxliqansən, wə Pərwərdigar seni taxlap padixahliktin məhrum kildi, dedi.

■ 15:22 Top. 4:17; Hox. 6:6; Mat. 9:13; 12:7

27 Samuil ketixkə burulo'inida Saul uning tonining pexini tutuwaldi, u yirtilip kətti. 28 Samuil uningoa: — Pərwərdigar bügün Israilning padixahlığını səndin yirtip elip səndin əwzəl boləqan bir yekiningoa tapxurdi. 29 Israilning Janabiy Aliyisi Boləuqi yaloqan səzliməydu yaki niyitidin yanmaydu; qünki u adəm balisidək niyitidin yanoquqi əməstur, dedi. □ ■

30 Saul: — Mən gunah sadir kildim. Ləkin həlkimning əksəkəllirining wə Israilning aldida manga izzət kəlip mening bilən yenip barəqin; xuning bilən Hudaying Pərwərdigaroa səjdə kəlalaymən, dedi.

31 Xuning bilən Samuil Saul bilən yenip bardi wə Saul Pərwərdigaroa səjdə kildi.

32 Andin Samuil: — Amaləklərning padixahı Agagni mening aldimoa elip kəlinglar, dedi. Agag bolsa huxluk bilən uning kəxioqa bardi. Agag kənglidə: — Xübhisizki, əlüm dəhxiti ətöp kətti, dedi. □

33 Əmma Samuil: — Səning kəliqing hotunlarni balisiz kəloqandək səning anangmu hotunlarning arisida balisiz bolidu, dewidi, Samuil Agagni Gilgaldə Pərwərdigarning aldida qanap parəparə kildi.

34 Andin Samuil Ramahqa bardi. Saul bolsa

□ 15:29 «Israilning Janabiy Aliyisi Boləuqi» — Hudani kərsitidu, əlwəttə. ■ 15:29 Qəl. 23:19; Yağ. 1:17 □ 15:32 «... Agag bolsa huxluk bilən uning kəxioqa bardi. Agag kənglidə: — Xübhisizki, əlüm dəhxiti ətöp kətti, dedi» — bu ayətni ibraniy tilida qüxinix təs. Baxqa bir tərijimisi: «... Agag bolsa titrigən həlda uning kəxioqa bardi. Agag: — Dərwəkə əlümning aqqıqı kərkənqluktur! — dedi».

«Saulning yurti Gibeah» degən jaydiki öyigə qikip kətti. ³⁵ Samuil ölgən künigiqə Saul bilən kayta kərüxmidi. Əmma Samuil Saul üçün kayoqurdi. Pərwərdigar Saulni Israilning üstigə padixah kılqanlığıdin əpsuslandi.

16

Samuil Dawutning padixah boluxi üçün uni Məsih kılıdu

¹ Pərwərdigar Samuilə: — Sən kaqanoqıqə Saul üçün kayoqurup yürisən? Mən uni Israilə səltənət kılıxtin məhrum kılıp taxlıqan əməsmu? Münggüzüngni zəytun meyi bilən toldurup baroqin. Mən seni Bəyt-Ləhəmlik Yəssəning kexioqə əwətimən. Uning oqulliridin padixah boluxka özümgə birni bekittim, dedi.

² Samuil bolsa: — Mən qandaq barimən? Saul bu ixni anglisa meni öltürüwetidu! — dedi. Pərwərdigar: — Özüng bilən bir inəkni aloqəq berip Pərwərdigarə qurbanlıq kılıx üçün kəldim, degin. ³ Yəssəni qurbanlıqka qakıroqin, andin Mən sanga kılıdioqiningni ayan kılımən; wə Mən sanga degən birsini Özüm üçün məsih kılqin, dedi.

⁴ Samuil Pərwərdigarning deginini ada kılıp Bəyt-Ləhəmgə bardı. Yetip kəlgəndə xəhərninğ aqsakalliri titrigən həlda qikip: — Bizgə tinq-amanlıq elip kəldingmu? — dəp sorıdı.

⁵ U: — Tinq-amanlıq elip kəldim; Pərwərdigarə qurbanlıq sunuxka kəldim. Silər özünlarni

haramdin paklap mən bilən billə qurbanlıqqa kelinglar, dedi. Xuning bilən u Yəssə bilən oqullirini halal kılıp qurbanlıqqa qakirdi. ⁶ Ular kəlgəndə Samuil Eliabni kərüp iqidə: — Pərwərdigarning məsih kılıdioqini xübhısızki Özining aldidida turidu, dedi.

⁷ Lekin Pərwərdigar Samuiloqa: — Uning təkı-turkıoqa yaki boyıoqa qarımioqın. Mən uni xalliwəttim, qünki Huda insan kərgəndək kərməydu; insan bolsa sirtkı kıyapıtıgə qaraydu, lekin Pərwərdigar kəlbgə qaraydu, dedi.■

⁸ Andin Yəssə Abinadabni qakırıp Samuilning aldidin ötküzdi. Əmma Samuil: — Pərwərdigar buni həm tallimidi, dedi.

⁹ Andin Yəssə Xammahni uning aldidin ötküzdi. Əmma Samuil: — Pərwərdigar buni həm tallimidi, dedi.

¹⁰ Xuningoqa ohxax Yəssə oqullirining yəttisini Samuilning aldidin ötküzdi. Lekin Samuil Yəssəgə: — Pərwərdigar bularni həm tallimidi, dedi.

¹¹ Samuil Yəssədin: — Barlıq yigitlər muxularmu? dəp soridi. U: — Həmmidin kıqıki qaldı. Lekin mana, u koy bekiwatıdu, dedi. Samuil Yəssəgə: — Uni qakırtıp elip kəlgın, qünki u kəlmıgüqə dastıhanda olturmaymız, dedi.■

¹² Yəssə adəm mangdurup uni kəltürdi. U qırayıda kan yügürüp turıdioqan, kəzliri qıraylık wə kelıxkən yigit idi. Pərwərdigar: — Qopup uni məsih kılıqın, qünki *Mening tallioqınım*

■ **16:7** 1Tar. 28:9; Zəb. 7:9; 147:10-11; Yər. 11:20; 17:10; 20:12

■ **16:11** 2Sam. 7:8; Zəb. 78:70-71

xudur! dedi. ¹³ Samuil may münggüzini elip uni kerindaxlirining arisida məsih qildi. U kündin tartip Pərwərdigarning Rohi Dawutning wujudiya quxti. Samuil bolsa kopup Ramahya kettti. ■

Dawut Saulning aldiya kelidu

¹⁴ Əmdi Pərwərdigarning Rohi Sauldin kətkənidi, wə Pərwərdigar tərpidin bir yaman roh uni pərixan qildi. ¹⁵ Saulning hizmətkarliri uningya: — Mana Huda tərpidin bir yaman roh seni pərixan qilidu. ¹⁶ Əmdi oqjimiz əzliri aldiridiki hizmətkarlirini dərhal buyruqayliki, ular qiltar qelixka usta adəmni tapsun; wə xundak boliduki, Huda tərpidin yaman roh üstlirigə kəlsə u qiltar qalsun, uning bilən halliri obdan bolidu, dedi.

¹⁷ Saul hizmətkarlirioya: — Mening üqün qiltar qelixka usta bir adəmni tepip keximoya elip kelinglar, dedi.

¹⁸ Ojulamlardin biri uningya: — Mana Bəyt-Ləhəmlik Yəssəning qiltaroya usta bir oqlini kərdüm. U əzi batur bir jəngqi, gəptə hoxyar wə kelixkən adəm ikən, xundakla Pərwərdigar uning bilən billə ikən, dedi.

¹⁹ Xuning bilən Saul Yəssəgə əlqilərnə mangdurup: — Koy bəkidioyan oqlung Dawutni mangan əwətkin, dəp eytti.

²⁰ Yəssə bir exəkni təyyarlap uningya nan bilən bir tulum xarab wə bir oqlakni artip, bularni oqli Dawutning kəli bilən Sauloya əwətti.

²¹ Xuning bilən Dawut Saulning kexioqa kelip uning aldida turdi. Saul uningqa tolimu amraq idi; u Saulning yaraq ketürgüçisi boldi. ²² Andin Saul Yəssəgə həwər əwətip: — Dawut mening aldimda tursun; çünki u nəzirimgə yaqti, dəp eytti.

²³ Əmdi xundak boliduki, u *yaman* roh Huda tərpidin Saulning üstigə kəlgəndə Dawut qiltarni elip qoli bilən qaldi. Buning bilən Saul aram tepip həli obdan bolup yaman roh uningdin qikiçip kətti.

17

Dawut bilən Goliat

¹ Əmma Filistiyələr jəng kilix üqün qoxunlirini yiqdi. Ular Yəhudaqa təwə Sokohda jəm bolup, Sokoh bilən Azikaq otturisdiki Əfəs-Dammimda qedirlarni tikti. ² Saul bilən Israillarmu jəm bolup Elah jiloşisida qedirlirini tikip Filistiyələr bilən jəng kiloçili səp tüzdi. □ ³ Filistiyələr bir tərəptiki taqda, Israillar yənə bir tərəptiki taqda turatti; otturisida jiloqa bar idi.

⁴ Xu waqitta Filistiyələarning ləxkərgahidin Gatliq Goliat isimlik bir qəmpiyon palwan qikiçip kəldi. Uning egizliki altə gəz bir qeriç idi. □

⁵ Bexioqa mis dubuloqa, uqisioqa kasiraqlik sawut kiygənidi. Uning bu mis sawuti bolsa

□ **17:2 «Elah jiloşisida»** — yaki «dublar jiloşisida». □ **17:4 «Uning egizliki altə gəz bir qeriç idi»** — Təwrattiki «gəz» bir jəynəkkə barawər bolup, yəni 45 santimetr idi. Demək Goliatning egizliki 2.8 metr idi.

bəx ming xəkəl kelətti. □ ⁶ Paqaklirioğa mistin tizlik baqlioğan, əxnisigə mis atma nəyzə kisturiwaloğanidi. ⁷ Uning nəyzisining sepi bolsa bapkarning hadisidək idi; nəyzisining bexi altə ming xəkəl kelətti; kalkan kətürgüqisi uning aldida mangatti.

⁸ U ornida turup Israilning qoxunlirioğa mundak towlaytti: — «Silər nemixka jəng kilix üqün səp tüzgənsilər? Mən Filistiy əməsmu? Silər bolsanglar Saulning qullirioqu? Aranglardin bir adəmni tallap qiqinglar, u mən bilən elixixka qüxsun! ⁹ U mən bilən elixip meni urup ɵltürəlsə, biz silərnin qulliringlar bolimiz. Lekin mən uni məqlup kilip ɵltürsəm, silər bizning qullirimiz bolup bizning hizmitimizdə bolusilər».

¹⁰ Xu Filistiy yənə söz kilip: — Mən bügün Israilning qoxunioğa həkərət kildimoqu? Silər bir adəmni qiqiringlar, biz elixayli! — dedi.

¹¹ Saul bilən həmmə Israil bu Filistiyning səzlrini anglap, alakzadə bolup bək kərkti.

¹² Dawut Yəhuda yurtidiki Bəyt-Ləhəmdə olturukluk Yəssə degən Əfratlik adəmning oqlidi. Yəssəning səkkiz oqlidi bar idi. Saulning künliridə u heli yaxinip qaloğanidi.

¹³ Yəssəning üq qong oqlidi Saul bilən jənggə qikқанidi. Jənggə qikқан üq oqlunin tunjisining ismi Eliab, ikkinqisining ismi Abinadab wə üqinqisining Xammah idi. ¹⁴ Dawut həmmidin kiqiki idi. Üq qong oqlidi Sauloğa əgixip qikқанidi.

¹⁵ Bəzidə Dawut Saulning kexidin öz atisining

□ **17:5 «Uning bu mis sawuti bolsa bəx ming xəkəl kelətti»**

— «bəx ming xəkəl» bəkim 60-100 kilogram boluxi mumkin.

qoylirini bekix üqün kaytip kelatti. ■

¹⁶ Axu Filistiy bolsa kirik küngiqilik hər ətigən wə kəqtə qikip turdi.

¹⁷ Yəssə oqli Dawutka: — Bu əfah komaqni wə bu on nanni elip ləxkərgahəqa tez berip akilir-ingəqa bərgin, □ ¹⁸ bu on parqə kurutni ularning mingbexioqa berip akiliringning əhwalini sorap ularning kepil hetini elip kəlgin, dedi. □

¹⁹ Saul, xu *üq oqul* wə Israilning həmmə adəmliri Elah jiloisida turup Filistiyərgə qarxi jəng kilatti.

²⁰ Dawut bolsa ətisi səhər qopup qoylarni bir bakquqining qolioqa tapxurup, axlik-tülükni elip Yəssə uningəqa tapilioqandək, koxun istihkamioqa yətkəndə, jənggə qikidioqan ləxkərlər sərən kətürüwatkanidi. ■ ²¹ Israil wə Filistiyələr bir-birigə udulmu'udul turup sokuxka səp tüzdi. ²² Dawut bolsa elip kəlgən nərsilərnəni yük-taklarəqa qarioquqining qolioqa tapxurup səp arisioqa yügürüp berip akiliridin tinqlik soridi. ²³ U ular bilən səzlixip turoqanda, Filistiyələrdin boləqan Goliat degən qempion palwan Filistiyələarning sepidin qikip yənə həliki gəpni kildi; Dawut uni anglidi. ²⁴ Israilning həmmə adəmliri bu adəmnəni kərgəndə kəqip ketixti wə bək kərkti.

²⁵ Israilning adəmliri bir-birigə: — Qikiwatkan

■ **17:15** 1Sam. 16:19 □ **17:17 «bu əfah komaq»** — bir «əfah» 27-30 litr boluxi mumkin. □ **17:18 «akiliringning əhwalini sorap ularning kepil hetini elip kəlgin»** — muxu «kepil hetini» bəlkim ular Dawut aparəqan nərsilərnəni qəbul kiləqanlikining ispati boluxi mumkin. ■ **17:20** 1Sam. 26:5

bu adəmni kərdünlarmu? U Israiloğa haqarət kilix üqün qıkidu. Xundak boliduki, uni ɵltürgən adəmgə padıxağ kəp mal-mülük in'am kilidu, ɵz kızını uningə hotunlukğa beridu həm atısının jəmətini Israil təwəsində baj-alwandin halas kilidu, dedi.

²⁶ Dawut ɵz yenida turəan adəmlərdin: — Bu Filistiyni ɵltüröp Israiloğa kilinoğan xu haqarətni yokatқан kixigə nemə kilinidu? Qünki bu hətnisiz Filistiy zadi kim? U qandaqsigə mənggü hayat boluquci Hudaning qoxunlirioğa haqarət kilixka petinidu? — dedi.

²⁷ halayik uningə aldinkilarning degən səzi boyiqə jawab berip: — Uni ɵltürgən kixigə mundak-mundak kilinidu, dedi.

²⁸ Lekin uning qong akisi Eliab uning u adəmlər bilən səzləxkinini anglap qaldı; Eliabning Dawutka aqqıki kelip: — Nemixka bu yərgə kəlding? Qəldiki u azoqinə koyni kimgə taxlap qoydung? Mən kibirlikingni wə kənglüngning yamanlikini bilimən. Sən alayitən jəngni kərgili kəlding, dedi.

²⁹ Dawut: — Mən nemə kildim? Pəkət bir söz kılsam bolmamdikən? — dedi.

³⁰ Dawut burulup baxqisidin aldinkidək soridi, həlkə aldida eytkandək uningə jawab bərdi.

³¹ Əmma birsi Dawutning eytkən səzlirini anglap kelip Sauloğa yətküzdi; u Dawutni qakirtip kəldi. ³² Dawut Sauloğa: — Bu kixining səwəbidin heqkimning yüriki su bolmisun. Silining qulliri bu Filistiy bilən soquxkili qıkidu, dedi.

³³ Saul Dawutka: — Sən bu Filistiy bilən

sokuxkili barsang bolmaydu! Sən tehi yax, əmma u yaxlikidin tartipla jəngqi idi, dedi.

³⁴ Dawut Sauloqa: — Qulliri öz atisining koylirini bekip kəldim. Bir xir yaki eyik kelip padidin bir kozini elip kətsə, ³⁵ mən uning kəynidin qoqlap uni urup kozini aqzidin kutkuzup alattim. Əgər kopup manga hujum kilsa mən uni yaylidan tutuwelip urup əltürəttim. ³⁶ Qulliri həm xir həm eyikni əltürgən; bu hətnisiz Filistiymu ularoqa ohxax bolidu. Qünki u mənggü hayat boluquqi Hudaning koxunioqa həkərət kəltürdi — dedi. ³⁷ Dawut səzini dawam kilip: — Meni xirning qənggilidin wə eyikning qənggilidin kutkuzoqan Pərwərdigar ohxaxla bu Filistiyning qolidin kutkuzidu, dedi. Saul Dawutka: — Baroqin, Pərwərdigar sening bilən billə boluqay, dedi.

³⁸ Andin Saul Dawutka öz jəng kiyimlirini kiygüzüp, bexioqa mis dubuloqini taqap wə uningə bir jəng sawutini kiygüzdi. ³⁹ Dawut bolsa Saulning kiliqini kiyimning üstigə esip, mengip bakti; qünki u bularni kiyip bakmioqanidi. Xuning bilən Dawut Sauloqa: — Mən bularni kiyip mangalmaydikənmən; qünki burun kiyip bakmioqan, dəp ularni seliwətti. ⁴⁰ U kəlioqa hasisini elip, eriktin bəx silik tax iloqap padiqi haltisining yanqukiqə saldi; u saloqusini kəlioqa elip Filistiygə yəkin bardı. ⁴¹ Filistiy bolsa qikip Dawutka yəkinlaxti, kəlkan kətürgüqisimu uning aldida mangdi.

⁴² Filistiy Dawutka birkur səpselip qarap məshirə kildi. Qünki u tehi yax, buoqday ənglük wə kelixkən yigit idi. ⁴³ Filistiy Dawutka:

— Sən hasa kətürüp aldimoğa kəpsən? Sən meni it dəp oylap qaldingmu? — dəp öz butlirining namlirini tiloğa elip Dawutni qaroidi.

⁴⁴ Filistiy Dawutqa yənə: — Bu yakka kəl, mən gəxüngni asmandiki uqar-kanatlaroğa wə dalalardiki yirtkuqlaroğa yəm kilimən, dedi.

⁴⁵ Dawut Filistiykə: — Sən kiliq, nəyzə wə atma nəyzini kətürüp manga hujum kiloqili kəlding; lekin mən sən haqarət kiloqan, Israilning qoxunlirining Hudasi boloqan Pərwərdigarning nami bilən aldingoğa hujumoğa qiktim — dedi.

⁴⁶ «Dəl bügün Pərwərdigar seni mening qolumoğa tapxuridu. Mən seni eltürüp bexingni kesip alimən; mən ləxkərgahdiki Filistiylerning jəsətlirininu asmandiki uqar-kanatlaroğa wə dalalardiki yirtkuqlirioğa yəm kilimən. Buning bilən pütkül jahan Israilda bir Hudaning bar ikənlikini bilidu ⁴⁷ wə bu pütkül jamaət Pərwərdigarning nusrət berixining kiliq, nəyzə bilən əməs ikənlikini bilidu; qünki bu jəng bolsa Pərwərdigarningkidur, U seni qolimizoğa tapxuridu».

⁴⁸ Filistiy Dawutqa hujum kiloqili qopup yəkin kəlgəndə Dawut uningoğa hujum kiloqili Filistiy qoxunining sepigə qarap yügürdi. ⁴⁹ Dawut qolini haltisoğa tikip bir taxni qikirip saloqoğa selip Filistiygə qaritip atti; tax Filistiyning pexanisigə təgdi. Tax uning pexanisigə petip kətti, u düm qüxüp yərgə yikildi.

⁵⁰ Xundak kilip Dawut Filistiyini saloq wə tax bilən məoqlup kilip uni urup eltürdi; Dawutning qolida heq kiliq yok idi. ⁵¹ Dawut yügürüp berip, Filistiyning üstidə turup, kiliqini

qinidin tartip elip uni oltürüp, uning bexini aldi. Filistiyler öz baturining oelginini kerüpla, bädär kaçtı. ⁵² Israillar bilän Yehudalar bolsa ornidin kopup serän selixip Filistiylerini jilöioiqe wä Äkron dәрwazilirioiqe kәynidin qoqlap kәldi; oltürölgән Filistiyler Xaaraimoqa baridioqan yolda Gat wä Äkronoioqe yetip kәtkәnidi. ⁵³ Israil Filistiylerini qoqlaxtin yenip kelip ularning lәxkәrgahini bulang-talang kildi. ⁵⁴ Dawut Filistiyning bexini Yerusalemoqa elip bardı; uning yarioqini bolsa öz qedirioqa koydı. ⁵⁵ Saul Dawutning Filistiyning aldioqa qıkkınini kergәndә qoxunning sәrdari Abnәrdin: — I Abnәr, bu yigit kimning oqlı? — dәp sorıdı. Abnәr: — I padıxah, hayating bilän kәsәm qilimәnki, bilmәymәn, dedi. ⁵⁶ Padıxah: — Bu yigit kimning oqlı ikән dәp sorap bakqın, dedi. ⁵⁷ Dawut Filistiyni kirip kaytip kәlgәndә Abnәr uni padıxahning qexioqa elip bardı; Filistiyning bexi tehiqe uning qolida turatti. ⁵⁸ Saul uningdin: — I yigit, kimning oqlısән? dәp sorıdı. Dawut: — Mән silining qulliri Bәyt-Lәhәmlik Yәssәning oqlimән, dәp jawab bәrdi.

18

Saulning Dawuttin hәsät qilixi

¹ Dawut bilän Saulning sәhbiti ayaoqlaxqanda, Yonatanning kengli Dawutning kengligә xundak baqlandiki, uni öz jenidәk söydi. ² Saul bolsa u

küni uni öz yenida elip kəlip, uni atisining öyigə kaytkili koymidi.

³ Yonatan Dawut bilən əhdə kılıxti; qünki u uni öz jenidək söyətti. ⁴ Yonatan uqisidiki tonni selip Dawutka bərdi, yənə jəng kiyimlerini, jümlidin hətta kiliqi, okyasi wə kəmirinimu uningoğa bərdi. ⁵ Saul Dawutni nəgila əwətse u xu yərgə baratti, xundakla ixlarni jayida kılatti. Xuning üçün Saul uni ləxkərlərnin üstigə koydi. Bu ix barlık həlkəkə wə həm Saulning hizmətkarlırioqimu yaqti.

⁶ Dawut Filistiyni əltürüp kəpçilik bilən yanqanda Israilning həmmə xəhərliridiki kız-ayallar Saulni nahxa eytip ussul oynap qarxi aloqili qıkti; ular huxluk iqidə dap wə üqtar bilən nəoqmə qelixti. ⁷ Kız-ayallar nəoqmə qaloqanda: — Saul minglap əltürdi, wə Dawut on minglap əltürdi, dəp okuxatti.■

⁸ Buni anglap Saul nahayiti hapa boldi; bu söz uning kəngligə təgdi. U: — Dawutka on minglap hesablandi, əmma manga pəkət minglap hesablandi; əmdi padixahlıktin baxka uningoğa heqnersə kəm əməs, dedi. ⁹ Xu kündin tartip Saul Dawutni kəzləp yürdi.

¹⁰ Ətisi Huda tərpidin qabahətlik bir roh Saulning üstigə qüxti wə u öyidə qalaymıkan jəyligili turdi. Əmdi Dawut baxka wəqittikidək qoli bilən qiltar qaldi; Saulning qolida nəyzə bar

idi. □ 11 Saul: — Dawutni tamoja nøyzə bilən qadiwetimən dəp, nøyzini atti; lekin Dawut ikki ketim özini daldioğa aldi.

12 Pərwərdigarning Dawut bilənla bolup, özidin yiraqlap kətini üqün Saul Dawuttin qorqatti.

13 Xuning üqün Saul Dawutni öz yenidin ayrip, uni ləxkərlərgə mingbexi qilip qoydi; u ləxkərləni elip jənggə qikip turatti.□

14 Dawut bolsa həmmə ixlarni pəm bilən qilatti; qünki Pərwərdigar uning bilən billə idi. 15 Saul uning pəmlük ikənlikini kərüp uningdin bək qorqatti.

16 Əmma pütkül Israil bilən Yəhuda həlki Dawutni səyəttili; qünki u ularni yetəkləp jənggə qikatti. □ 17 Saul Dawutqa: — Mana, qong qizim Merab — mən uni sanga hotunlukqa bərgüm bar. Sən pəkət hizmitimgə jan-pida bolup, Pərwərdigarning jəngliridə kürəx qiloqin, dedi. Qünki Saul iqidə: — U mening qolum bilən əməs, bəlki Filistiyləarning qoli bilən yokitilsun, dəp hiyal qiloqanidi.

18 Əmma Dawut Sauloğa: — Mən kim idim, mening atamning jəməti Israil arisida nemə idi, mən qandaqmu padixahning küy'oqli bolay? — dedi.

□ 18:10 «Ətisi Huda tərpidin qabahətlik bir roh Saulning üstigə qüxti wə u öyidə qalaymıqan jəyligili turdi» — ibraniy tilida muxu ayəttiki «jəylüx» «uroqup qixix» degən söz bilən ipadilinidu. Baxqa əhwalda bu söz «bexarət berix»ni kərsitidu. □ 18:13 «u ləxkərləni elip jənggə qikip turatti» — ibraniy tilida «u ləxkərlər (həlk) aldida qikip kirətti» degən söz bilən ipadilinidu. □ 18:16 «qünki u ularni yetəkləp jənggə qikatti» — ibraniy tilida «qünki u ular aldida qikip kirətti».

19 Lekin Saulning kizi Merab Dawutka berilidigan waqitta, u Məhəolatlik Adriəlgə hotunlukka berildi. 20 Əmma Saulning kizi Mikalning kəngli Dawutka gūxkənidi. Baxkilar buni Sauloğa eytti, bu ixtin Saul hux boldi. 21 Saul: — Kizimni Dawutka berəy, u uningoğa bir sirtmak bolup, Filistiylərnin gəlida yökütilsun, dəp oylidi. Xuning bilən Saul Dawutka: — Būgün ikkinqi kətim küy'oolum bolisən, dedi.

22 Saul öz oqulamliroğa: — Dawutka astirtin: — Mana, padixah səndin səyünidu, wə həmmə oqulamli sanga amraq. Xuning üqün padixahning küy'ooli boləin, dəp eytinglar, dəp tapilidi. 23 Saulning oqulamli bu sözlərnə Dawutning kulikoğa yətküzdi. Lekin Dawut: — Nəziringlarda padixahning küy'ooli bolux kiqik ixmu? Mən bolsam bir kəmbəoqəl wə ətiwarsiz adəmmən — dedi.

24 Saulning oqulamli Sauloğa Dawutning degənlirini öz əyni yətküzdi.

25 Saul: — Silər Dawutka: — Padixah sanga baxka toyluk aloquzmaydu, pəkət padixah düxmənliridin intikam elix üqün yüz Filistiynin gətnilikinila alidu, dəp eytinglar, dedi (Saulning məksiti bolsa Dawutni Filistiylərnin gəlida yökütix idi).

26 Oqulamli bu sözlərnə Dawutka yətküzdi; padixahning küy'ooli bolux Dawutka yekip qaldi. Əmdi bekitilgən məhlət toxmayla,

27 Dawut turup öz adəmliri bilən qikip ikki yüz Filistiyni oltürdi. Dawut ularning gətnilikini kesip elip padixahning küy'ooli bolux üqün bularning həmmisini padixahka tapxurdi. Saul

kızı Mikalni uningõa hotunlukõa bõrdi.■

²⁸ Saul Põrwõrdigarning Dawut bilõn billõ ikõnlikini wõ õz kızı Mikalning uni sõiyoõanlikini kõrõp ²⁹ Dawuttin tehimu kõrkti. Xuning bilõn Saul õzluksiz Dawutõa dõxmõn boldi.

³⁰ Filistiylõrning õmirliri daim sokuxõa qikatti; õmma hõr ketim qiksila Dawutning ixliri Saulning hõmmõ hizmõtkarlriningkidin muwõppõkiyõtlik bolatti; xuning bilõn uning nami *halayik* tõripidin tolimu hõrmõtkõ sazawõr bolatti.

19

Saul Dawutni õltõrõxkõ intilidu

¹ Saul õz õõli Yonatan wõ hõmmõ hizmõtkarlrigõ Dawutni õltõrõxkõ buyruk kildi. Lekin Saulning õõli Yonatan Dawutõa bõk amrak idi. ² Yonatan Dawutõa: — Atam Saul seni õltõrmõkõq; õmdi õtõ õtigõn kattik ehtiyat kilõin, bir mõhpiy jayni tepip õzõngni yoxurõin; ³ mõn õzõm qikip sõn yoxurõõõan etizlikõa berip atamning yenida turup atam bilõn sening toõrangda sõzlixip bakay; õhwalni enik bilgõndin keyin sanga hõwõr kilay, dedi.

⁴ Yonatan atisi Saulõa Dawutning yahxi gepini kilip: — Padixah õz hizmõtkariõa, yõni Dawutõa yamanlik kilmioõay! Qõnki u sanga gunah kilmioõõan; bõlki uning õmõlliri õzõnggõ kõp yahxilikõlarni elip kõlgõn: — ⁵ u õz jenini

alkinioʻa elip qopup heliki Filistiyni oltürdi wə xuning bilən Pərwərdigar pütkül Israil üqün qong nusrət bərdi. Xu qaʻda sən özüng körüp hux boloʻan əməsmu? Əmdilikdə nemixka Dawutni səwəbsiz oltürüp nahək qan təküp gunahkar bolmaqçi bolisən? — dedi.

⁶ Saul Yonatanning səzigə kirdi. U: — Pərwərdigarning hayati bilən kəsəm kilimənki, u elümgə məhkum kilinmaydu, dedi. ⁷ Andin Yonatan Dawutni qaqirip, Dawutka boloʻan ixlarning həmmisini dəp bərdi. Andin keyin Yonatan Dawutni Saulning kexioʻa elip kəldi wə u ilgirikidək uning hizmitidə boldi.

⁸ Əmma yənə jəng boldi; Dawut qikiq Filistiylər bilən jəng kilip, ularni kattik kirip məqlup kildi; ular uning aldidin bədər keqisti.

⁹ Əmdi Pərwərdigar tərpidin qabahətlik bir roh yənə Saulni basti. U öz əyidə qolida nəzisini tutup olturatti; Dawut bolsa qoli bilən saz qelip turatti. ■ ¹⁰ Saul nəyzə bilən Dawutni sanjip tamoʻa kadap koymaqçi boliwidi, lekin Dawut özini qaçuruwaladi, nəyzə tamoʻa kadilip qaldi. Dawut xu keqisi keqip kutuldi.

¹¹ Saul birnəqqə qaparmənlərnə Dawutning əyigə əwətip uni paylap turup ətisi tang yoruʻanda uni oltürüxkə mangdurdy. Əmma Dawutning ayali Mikal uningʻoʻa: — Əgər bu keqə jeningni elip qaqmisan, ətə oltürülisən, dedi. ¹² Xunga Mikal Dawutni pənjirdin qüxürüp qoydi. Xundak kilip u keqip kutuldi. ¹³ Andin Mikal bir «tərafim» butni elip kariwatka yatquzup, bexioʻa əqkə yungidin qilinoʻan bir

yastuqni qoyup, ədiyal bilən yepip qoydi. □

¹⁴ Saul Dawutni tutux üçün qaparmənlərnı əwətkəndə Mıkal: — U aqrıp kaldi, dedi. ¹⁵ Saul qaparmənlərnı *qaytidin* əwətip: — Uni kariwat bilən qoxup elip kelinglar, uni ɵltürimən, döp buyrudi.

¹⁶ Qaparmənlər kirgəndə, mana kariwatta bu but yatatti, bexioqa ɵqkə yungidin kılınıqan yastuq qoyulıqanıdı. ¹⁷ Saul Mıkalıqa: — Nemixka meni bundaq aldap, düxminimni qaquruwetisən? — dedi. Mıkal Saulıqa jawab berip: — U: «Meni qoyuwətkin; bolmisa seni ɵltürüwetimən» dedi, dedi. □

¹⁸ Dawut qeqıp kutulup, Ramahka Samuilning kexioqa berip, Saulning uningıqa kılınlririning həmmisini döp bərdi. Andin u Samuil bilən Nayotka berip olturaklaxti.

¹⁹ Birsı Saulıqa: — Dawut Ramahdıki Nayotta bar ikən, döp həwər bərdi. ²⁰ Saul Dawutni tutup kelixkə qaparmənlərnı mangdurdi. Əmma ular yetip barıqanda pəyoqəmbərlərnıng bir jamaiti bexarət beriwatqanlıqını wə Samuilningmu ularning arisida turup ularıqa nazarətqilik kiliwatqanlıqını kərđi; xundaq boldiki, Hudaning Rohı Saulning qaparmənliririning wu-judıqımı qüxüp, ularmu həm bexarət berixkə baxlıdı.

²¹ Bu həwər Saulıqa eytilđi; u yənə baxka

□ **19:13 «tərafım»** — birhil but. Mıkalning yenida bundaq butning boluxı Təwratka hilap, əlwəttə. □ **19:17 «U: «Meni qoyuwətkin; bolmisa seni ɵltürüwetimən» dedi»** — ibraniy tilida: «U: «Meni qoyuwətkin; seni ɵltürüxümning nemə həjiti?» dedi».

qaparmənlərnı əwətti, ləkin ularmu bəxarət bərixkə qüxti. Andin Saul üqinqi kətim yənə qaparmənlərnı mangdurdi. Ularmu həm bəxarət bərixkə qüxti. ²² Andin Saul əzi Ramahkə bərip, Səküdikı qong kudukkə yetip kəlgəndə, «Samuil bilən Dawut nədə?» — dəp soridi. Birsı: — Ular Ramahdikı Nayotta bərikən, dəp jawab bərdi. ²³ Xunga u Ramahdikı Nayotkə yetip kəldi; Hudaning Rohı uning wujudioqumu qüxti; xuning bilən umu piyadə mengip Ramahdikı Nayotkə baroquqə bəxarət bərip mangdi. ²⁴ U hətta kiyimlirini seliwetip Samuilning aldidə bəxarət bərdi; pütün bir keqə wə pütün bir kündüz u yərdə yalingaq yatti. Buning bilən: — «Saulmu pəyoqəmbərlərdinmu?» dəydiqan gəp pəyda boldi.□

20

Yonatan Dawutni qoşdimaqı

¹ Dawut Ramahdikı Nayottin keqip Yonataning kexioqə bərip uningqə: — Mən nemə kiliptimən? Nemə kəbihlik kiliptimən? Atang aldidə nemə gunah kiliptimən, u mening jənimni almakqı boluwatidu? — dedi.

² U uningqə: — Yoqsu, bundak ix neri bolsun! Sən əlməysən. Qong ix bolsun, kiqik ix bolsun atam mənə deməy koymaydu. Nemixkə atam

□ **19:24**   «**Buning bilən: — «Saulmu pəyoqəmbərlərdinmu?» dəydiqan gəp pəyda boldi**» — 10-bab, 12-ayət wə uningdiki izahatni kəring.

bu ixni mändin yoxuridikinə? Hərgiz undak bolmaydu, dedi.

³ Lekin Dawut yənə kəsəm kılıp: — Atang sening nəziringdə iltipat tapqinimni jəzmən bilidu. Xunga u kənglidə: — Yonatan buni bilip qalmisun; bolmisa uningə azar bolidu, degəndu. Lekin Pərwərdigarning həyati bilən, jening wə həyating bilən aldingda kəsəm kılımənki, manga ölümning arılıkı bir kədəmla qaldi, dedi.

⁴ Yonatan Dawutqa: — Kənglüng nemini halisa xuni kılav, dedi.

⁵ Dawut Yonatanə mundak dedi: — Mana ətə «yengi ay» bolidu; mən adəttikidək padixah bilən həmdastihan bolmisam bolmaydu. Lekin meni koyup bərgin, mən üqinqi küni ahx-imioiqə dalada məkünüwalay. ⁶ Atang mening sorunda yoklukimni kərüp sorisa, sən uningə: «Dawut mändin öz xəhiri Bəyt-Ləhəmgə tezrak berip kelixkə jiddiy ruhsət soridi, qünki u yərdə pütkül ailisi üqün bir yillik kurbanlıq ötküzidikən», degin, dedi. ⁷ Əgər u: — Ob-

dan boptu, desə, kulung tinq-aman bolidu: — Lekin u aqqıqlansa, uning manga yamanlıq kılıxni niyət kıləanlıkidin guman kilmioqin.

⁸ Sən kulungə iltipat kərsətkin; qünki sən özüng bilən Pərwərdigarning aldida kulungni əhdiləxtürgənsən. Lekin əgər məndə bir yamanlıq bolsa sən özüngla meni öltürgin; meni elip berip atangə tapxuruxning nemə həjiti? — dedi.■

⁹ Yonatan: — Undak hiyal səndin neri bolsun!

Əgər atamning sanga yamanlik kilidigan niyiti barlikini bilip qalsam, sanga dəyttim əməsmu? — dedi.

¹⁰ Dawut Yonatanə: — Əgər atang sanga kattik gəp bilən jawab bərsə, kim manga həwər beridu? — dedi.

¹¹ Yonatan Dawutқа: — Kəlgin, dalaəa qıqayli, dedi. Xuning bilən ikkisi dalaəa qıqti.

¹² Yonatan Dawutқа mundak dedi: — Israilning Hudasi Pərwərdigar manga *guwahki*, mən ətə yaki əgünlükkə muxu wakitta atamning niyitini bilip, sanga iltipatlik bolsa, mən adəm mangdurup sanga məlum kılmamdım? ¹³ Əgər atam sanga yamanlik kılamakqi bolsa, mən seni tinq-aman yoləa selix üqün sanga adəm əwətip həwər bərmisəm, Pərwərdigar manga sening bexingəa qüxkəndinmu artuk qüxürsun; əmdi Pərwərdigar atam bilən billə boləandək sening bilən billə bolsun.

¹⁴ Həyatla bolsam meni əlmisun dəp Pərwərdigarning məhribanlikini manga kərsətkəysən. ¹⁵ Mən əlöp kətkən təkdirdimu, əydikilirimdin həm heq wakıt məhribanliqingni üzmiğəysən; Pərwərdigar sən Dawutning həmmə düxmənlirini yər yüzidin yokatkəndin keyinmu xundak kıləəysən».

¹⁶ Xuning bilən Yonatan Dawutning jəməti bilən əhdə kilixip: — Pərwərdigar Dawutning düxmənliridin hesab əlsun, dedi. ¹⁷ Andin Yonatan yənə əzining Dawutқа boləan muhəbbiti bilən uningəa kəsəm kıldurdi; qünki u uni əz jenidək səyətti.

¹⁸ Yonatan Dawutқа mundak dedi: — Ətə

yengi ay bolidu. Mana sening ornung box qalidu, kixilər sening yoqluqingoşa diqqət qilidu. ¹⁹ Üçinçi küni sən qüxüp aldinki qetim bu ixka yolukkingda özüngni yoxuroşan jayoşa berip «Ezəl» degən taxning yenida turup turşin. ²⁰ Nən taxning yenediki bir jayoşa huddi nixanni qaralıoşandək üq pay ya oki atay. ²¹ Andin oşulamni mangdurup: — «Ya oklırini tepip kəlgin» — dəymən. Əgər mən oşulamşa: — Ənə, oklar arka tərəptə turidu, ularni elip kəl, desəm, sən qıkip yenimoşa kəlgin; xundak bolşanda, Pərwərdigarning hayati bilən kəsəm kılımənki, sən üqün tinq-amanlık bolidu, heq ix bolmaydu. ²² Lekin oşulamşa: — Ənə, oklar aldingda turidu, desəm, sən kətkin, qünki undak bolsa, Pərwərdigar seni kətküzüwətkən bolidu. ²³ Əmdiliktə mən bilən sən səzləxkən ix toşruluk, Pərwərdigar sən bilən mening otturimda guwahqidur.

²⁴ Xuning bilən Dawut dalada məkünüwaldi. Yengi ay kəlgəndə, padixah taam yegili dastihanda olturdi. ²⁵ Padixah bolsa burunkidəkla öz ornida tamning yenediki tərdə olturdi. Yonatan ornidin turdi, Abnər Saulning yenida olturdi. Lekin Dawutning orni box qaldi. □ ²⁶ Əmma Saul u küni heqnemə demidi. Qünki u: — Dawutka bir ix boldi, u napak bolup qaldi.

□ **20:25 «Padixah bolsa burunkidəkla öz ornida tamning yenediki tərdə olturdi. Yonatan ornidin turdi, Abnər Saulning yenida olturdi»** — Yonatanning «ornidin turuxi» bəlkim taqisi Abnəarning hərmiti üqün uningşa Saulning yenediki orunni boxitix üqün. Baxka hil tərjimisi: «Yonatan uning (Saulning) odulida idi»

U jəzmən napak bolup qaptu, dəp oylidi. □

²⁷ Lekin Dawutning orni yengi ayning ətisimu, yəni ayning ikkinçi künimu box idi. Saul oqli Yonatandin: — Nemixka Yəssəning oqli yaki tünügün yaki бүгүн tamakka kəlməydu, dəp soridi.

²⁸ Yonatan Sauloqa jawab berip: — Dawut Bəyt-Ləhəmgə baroqli məndin jiddiy ruhsət sorap: —

²⁹ Mening beriximoqa ruhsət qiləyin, ailimizning xəhərdə bir qurbanlik ixi boləraq akam mening beriximni eytiptu; əgər sening nəziringdə iltipat tapqan bolsam qerindaxlirim bilən kəruxüp kelixkə ruhsət bərgin, dedi. Xunga u padixahning dastihinoqa kəlmidi, dedi.

³⁰ Saulning Yonatanəqa kattik oʻezipi kelip: — I buzuk, kaj hotunning oqli, nemixka Yəssəning oqlini əzünggə tallap, əzüngni xərməndə kilip wə anangni nomuska qoyotiningni bilməmdimən? ³¹ Əgər Yəssəning oqli

yər yuzidə tirik bolsila, sən həm sening padixahliking mustəhkəm bolmaydu. Xunga əmdi adəm əwətip uni mening kəximəqa elip kəlgin, qünki u əlümgə məhkəmdur! — dedi.

³² Yonatan atisi Sauloqa jawab berip: — U nemixka əlümgə məhkum kilinixi kerək? U nemə kıptu? — dedi.

³³ Andin Saul Yonatanəqa sanjix üqün uningəqa nəyzini atti; buning bilən Yonatan atisining

---

□ **20:26 «Dawutka bir ix boldi, u napak bolup qaldin»** — «napak bolux»: Musa pəyoʻəmbərgə qüxürülgən kanun boyiqə, birsi məsilən bir əlökkə təgkən bolsa bir məzgil «napak» bolatti — xundak bolsa uning heq qurbanlik (məsilən, yengi aydiki qurbanliklar)din yeyixigə bolmaytti.

Dawutni oltürməkçi bolğanlığını enik bilip yətti. ³⁴ Yonatan bolsa kattik aqqıqlap dastihandin kəpup kətti wə yengi aynıng ikkinçi küni heq taam yemidi. Qünki atısının Dawutni xundak həkərətlixi uningə qattik azar bolğanidi.

³⁵ Ətisi Yonatan dalağa qikip Dawut bilən kelixkən jayğa bardı. Uning bilən bir kiqik oqlam billə bardı.

³⁶ U oqlamğa: — Sən yügür, mən atkan ya oklırını tepip kəlgin, dedi. Oqlam yügürdi, u bir okni uning aldi tərıpigə atti. ³⁷ Oqlam Yonatan atkan ok qüxkən jayğa kəlgəndə Yonatan oqlamni qakirip: — Ok sening aldi tərıpıngdə turmamdu? — dedi. ³⁸ Andin Yonatan oqlamni yənə qakirip: — Bol, ittik bol, həyal bolmişin! — dedi. Yonatanning oqlami ya okını yioşip oşjisişə elip kəldi. ³⁹ Lekin oqlamning bolğan ixtin həwiri uq idi. Buni yaloquz Yonatan bilən Dawutla bilətti.

⁴⁰ Andin Yonatan oqlamişə yaraqlırını berip uningə: — Ularnı xəhərgə elip kətkin, dedi.

⁴¹ Oqlam kətkəndin keyin Dawut *taxning* jənub tərıpıdın qikip yərgə yikilip üq kətim təzim kildi. Ular bir-birini səyüxti, bir-birigə esilixip yioşlaxti, bolupmu Dawut kattik yioşlidi.

⁴² Yonatan Dawutқа: — Səşiring tinq-aman bolsun; qünki biz ikkimiz: — Pərwərdigar mening bilən sening otturungda wə mening nəslim bilən sening nəsling otturisida mənggügə guwah bolsun, dəp Pərwərdigarning nami bilən kəsəm iqixkən, dedi. Dawut ornidin kəpup mangdi, Yonatanmu xəhərgə kirip kətti.

21

Dawut Nob xəhīrigə baridu

¹ Dawut əmdi Nobka kelip Ahimələk kahinning xəxiqə bardi. ² Ləkin Ahimələk Dawutni kərgəndə titrəp qorqup uningqə: — Nemixka birimu sən bilən kəlməy yalquz kəlding? — dedi.

³ Dawut Ahimələk kahinqə: — Padixah manga məlum bir ixni buyrup: — Mən sanga buyruqan ix yaki sanga tapiloqan yolyoruk toqrisidin heqkim birnemə bilmisun, degənidi. Öz oqlamlirimni bolsa məlum bir jayqə berixka bekitip qoydum. ⁴ Əmdi qolungda nemə bar? Bəx nan, yaki nemə bolsa, xuni manga bərgin, dedi.

⁵ Kahin Dawutka jawab berip: — Qolumda adəttiki nan yok, pəkət mukəddəs nan bar. Əgər oqlamlar ayallarqə yəkinlaxmioqan bolsa yesə rawa bolidu, dedi.

⁶ Dawut kahinqə jawab berip: — Bərhək, mən baxka wəqitlarda qikkinimoqə ohxax, ayallar bizdin yirək bolqili üq kün boldi. Mən *hərketim* qikqanda, gərqə adəttiki səpər bolsimu, oqlamlarning qaqiliri pak bolidioqan yərdə, bügün ular wə qaqiliri tehimu pak bolmamdu, dedi. □

⁷ Xuning bilən kahin uningqə mukəddəs nandin bərdi, qünki bu yərdə «təkdin nan»din baxka heqkandaq nan yok idi. Bu nan

□ 21:6 «...gərqə adəttiki səpər bolsimu, oqlamlarning qaqiliri pak bolidioqan yərdə, bügün ular wə qaqiliri tehimu pak bolmamdu» — baxka nəqqə tərijimisi uqrixi mumkin.

Pərwərdigarning huzuriya yengi issiq nan qoyulgan küni almacturulan nanlar idi □ ■
 8 (lekin u küni Saulning hizmetkarliridin məlum birsi u yərdə Pərwərdigarning huzurida qaldurulganidi. Uning ismi Doəg bolup Saulning padiqilirining qongi idi).

9 Dawut Ahimələkkə: — Qolungda nəyzə yaki kiliq yokmu? Padixah tapxuroqan ix jiddiy boloaq yaki kiliq yaki baxqa yaraqlirimni elip keləlmidim, dedi.

10 Kahin: — Sən Elah jiloisida əltürgən Filistiy Goliatning kiliqi bu yərdə bar, u əfodning kəynidə, bir parqə rəhtkə oraqlik halda turidu. Halisang aloqin, uningdin baxkisi yok, dedi. Dawut: — Bu təngdixi yok kiliqtur, xuni manga bərgin, dedi.

11 Dawut u küni qopup Sauldin keqip Gatning padixahi Akixning kexioqa bardı.

12 Lekin Akixning hizmetkarliri uningoa: — Bu zeminning padixahi Dawut əməsmu? Uning toqrisida qiz-ayallar bir-birigə: —

Saul minglap əltürdi,

Wə Dawut on minglap əltürdi,

— dəp nahxa-əzəl okuxup ussul oynioqan əməsmu, dedi. ■

13 Dawut bu sözləni kəngligə püküp Gatning padixahi Akixtin bək qorqti. 14 Xuning üqün ularning kəz aldida əzining yürux-turuxlirini

---

□ 21:7 «qünki bu yərdə «təkdım nan»din baxqa heqkandaq nan yok idi» — «təkdım nan»: — yaki «(Hudaning) huzuri neni», yaki «tiziloqan nan». «Mis.» 25- wə 35-babni kərüng. ■ 21:7 Mat. 12:3; Mar. 2:25; Luqa 6:3 ■ 21:12 1Sam. 18:7

özgärtip, ularning kolida turoqan waqtida özini sarangdæk kersätti; u dərwezilarning ixiklirigə jijip, tükürükini sakilioqa akturatti.

¹⁵ Aqix hizmətkarlırioqa: — Mana bu adəmning saranglikini kərməmsilər? Uni nemixka mening aldimoqa elip kədinglar? ¹⁶ Məndə saranglar kəmçilmidi? Silər bu kixini aldimoqa saranglik kילוili elip kədinglarmu? Bu adəm mening öyümgə kirixi kerəkmu? — dedi.

22

Dawut Mizpah wə Adullamoqa baridu

¹ Dawut u yərdin ketip Adullamdiki qarəqa kaqti. Uning kərindaxliri bilən atisining pütkül jəməti buni anglap uning kəxioqa bardi.

² Ezilgən, kərzdar boləqan wə dərđmənlərninğ həmmisi yioqilip uning yenioqa kəldi wə u ularning sərdari boldi. Uningoqa koxuloqan adəmlər bolsa tət yüzqə idi.

³ Dawut u yərdin qikip Moabdiki Mizpahqa berip Moabning padixahidin: — Hudaning meni nemə kildioqinini bilgüqə, ata-anamning bu yərgə kelip aranglarda turuxioqa yol koyəqayla, dər təlöp kildi. □ ⁴ Dawut atisi wə anisini Moabning padixahining kəxioqa elip kəldi. Dawut qoroqanda turoqan pütkül künlərdə ata-anisi uning bilən billə turdi.

⁵ Əmma Gad pəyoqəmbər Dawutqa: — Qoroqanda turmay, bu yərdin qikip, Yəhuda

□ **22:3 «Moabdiki Mizpah»** — yaki «Moabdiki Mizpəh».

zeminioʻga baroʻin, dedi. Xuning bilən Dawut u yerdin ayrilip, Hərət ormanlikioʻga bardı.

Saul Nobdiki kahinlarni oltüridu

⁶ Saul Dawutning nədə turuwatқанlikidin həwər taptı. Saul bu waqıtta Ramahdiki Gibeahda egiz bir jayda yuloqun dərihining tüwidə olturatti. Uning qolida nəyzisi bar idi, barlik hizmətkarlırı qərisidə turatti. ⁷ Saul qərisidə turoʻan hizmətkarlırioʻga: — I Binyaminliklar, kulak selinglar! Yəssəning oʻqli hər biringlaroʻga etizlar bilən üzümzarlarni təksim kilip berəmdı? Həmminglarni ming bexi wə yüz bexi kilamdu? ⁸ Silər həmminglar manga kəst kildinglar, əz oʻqlumning Yəssəning oʻqli bilən əhdə kilixqinini heqkim manga uqturmidi. Heq qaysinglar manga iq aqritmidinglar yaki əz oʻqlumning mening hizmətkarimni manga yoxurun hujum kilixka kutratqinidin manga həwər bərmidinglar, dedi.

⁹ Andin Saulning hizmətkarlırining iqigə kirıwaloʻan Doəg: — «Mən Yəssəning oʻqlining Nobka Ahitubning oʻqli Ahimələkning kexioʻga kəlginini kərdüm, ¹⁰ — Ahimələk uning üqün Pərwərdigardin yol soridi wə uningoʻga ozuk-tülük bilən Filistiy Goliatning kiliqini bərdı» — dedi.

¹¹ Padixah adəm əwətip Ahitubning oʻqli kahin Ahimələkni, xundaqla uning atisining pütkül jəmətini, yəni Nobdiki kahinlarnimu qakirtip kəldi. Ularning həmmisi padixahning kexioʻga kəldi.

12 Saul: — I Ahitubning oqli angliqin, dedi. U: — I oqjam, mana mən, dedi.

13 Saul uningoa: — Nemixka silər, sən bilən Yəssəning oqli, manga kəst kilisilər? Sən uningoa nan wə kiliq berip, uning üçün Hudadin yol soridingoqu? Mana əmdi u bügünkidək manga hujum kılmakqi bolup paylap yürməktə! — dedi.

14 Ahimələk padixahqa jawab berip: — Silining barlıq hizmətkarlırining arisida Dawutdək sadıq kim bar? U padixahning küy'oqli, silining məhpiy məslihətlirigə ixtirak kıloquqi wə ordiliri iqidə izzətlik əməsmidi? ¹⁵ Mən pəkət uning üçün Hudadin yol soraxni bügünla baxlidimmu? *Asiylik* kılix məndin neri bolsun! Padixah öz kulini wə atamning pütkül jəmətini əyibkə buyrumioqayla, qünki kullirining bu ixtin kılgə həwiri yok, dedi.□

16 Ləkin padixah: — I Ahimələk, sən əlisən, sən wə atangning pütkül jəməti qokum əlisilər, dedi. ¹⁷ Padixah öz qərisidiki qaparmənlirigə: — Mang, Pərwərdigarning kahınlirini əltürünglar! Qünki ular həm Dawutka həmdəm boldi həm uning kaqkınlirini bilip turup manga həwər bərmidi, dedi. Ləkin padixahning kol astidikiliri Pərwərdigarning kahınlirini əltürüxkə kol kətürgili unimidi.

18 Əmdi padixah Doəgkə: — Sən berip kahınlarni əltürüwətkin, dedi. Edomluk Doəg berip kahınlarni əltürdi; bu küni u kanaptin

□ 22:15 «qünki kullirining bu ixtin kılgə həwiri yok» — ibraniy tilida «qünki kullirining bu ixtin azmu, jikmu həwiri yok».

tokuloqan əfod kiygən səksən bəx adəmni öldürdi.

¹⁹ Andin u kahınlarning xəhiri Nobda olturoquqılarni kirdi, yəni ər wə ayallar, balilar wə bowaqlar, kala, exək, qoylar — həmmisini kiliqlidi. ²⁰ Əmma Ahitubning oqlı Ahimələkning Abiyatar degən bir oqlı kutulup Dawutning qexioqa keqip kəldi. ²¹ Abiyatar Dawutqa Saul Pərwərdigarning kahınlirini öldürdi, dəp həwər bərdi.

²² Dawut Abiyatarqa: — U küni Doəgning u yərdə ikənlikini kərüp, uning jəzmən Saulqa həwər beridoqınini bilgənidim. Mən atangning pütkül jəmətining öldürülüşigə zamin boldum, dedi. ²³ Mən bilən billə turoqin, heq qorkmioqin. Qünki mening jenimni almaqqi boləqanlar sening jeningnimu həm almaqqi. Mening qeximda bihətər turisən, dedi.

23

Dawut Keilah xəhirini kutkuzidu

¹ Birsı Dawutqa həwər berip: — Mana Filistiyələr Keilahqa hujum kilip hamanlarni bulap-talimakta, dedi.

² Dawut Pərwərdigardin: — Mən berip bu Filistiyəlgə zərbə berimənmü? — dəp soridi. Pərwərdigar Dawutqa: — Berip Filistiyəlgə zərbə berip Keilahni azad qiləqin, dedi.

³ Lekin Dawutning adəmliri uningə: — Mana biz Yəhuda zeminida turupmu qorkiwatqan yərdə, Keilahqa berip Filistiyələarning

qoxunlirioqa hujum kilsak kandak bolar? — dedi.

⁴ Xunga Dawut yənə bir ketim Pərwərdigardin soriwidi, Pərwərdigar uningqa jawab berip: — Sən ornungdin turup Keilahqa baroqin; qünki Mən Filistiylərnı qolungqa tapxurımən, dedi.

⁵ Buning bilən Dawut öz adəmliri bilən Keilahqa berip Filistiylər bilən soquxup, mallirini olja kilip, ularni qattik kırdi. Dawut xundak kilip Keilahda turuwatqanlarnı qutkuzdi.

Dawut Saulning qanggilidin yənə kutulidu

⁶ Əmdi Ahimələkning oqli Abiyatar Keilahqa qeqip kelip Dawutning qexioqa kəlgəndə, uning qolida əfod bar idi.■

⁷ Birsı Saulqa, Dawut Keilahqa kəptu, dəp həwər bərdi. Saul: — Əmdi Huda uni mening qolumqa taxlap tapxurdi. Qünki u dərwaziliri wə taqaklıri bar xəhərgə kirgəqkə solunup qaldı, dedi. ⁸ Əmdi Saul Dawut bilən adəmlirini muhasirigə elix üqün həmmə həlkni Keilahqa berip jəng kilixqa qakirdi.

⁹ Dawut Saulning əzini kəstləydiqanlikini bilip, Abiyatar kahinoqa: — Əfodni elip kəlgin, dedi.

□ ¹⁰ Andin Dawut: — I Israilning Hudasi Pərwərdigar, mənki Sening qulung Saulning bu xəhərnı mening səwəbimdin harab kilix üqün Keilahqa kelixkə kəstləwatqanlikini enik

---

■ **23:6** 1Sam. 22:20 □ **23:9** «**Dawut Saulning əzini kəstləydiqanlikini bilip, Abiyatar kahinoqa: — Əfodni elip kəlgin, dedi**» — kəruniduki, 10-12-ayəttiki soallarnı Dawut əfod wasitisi bilən Pərwərdigardin soraydu.

anglidi. ¹¹ Keilahdikilər meni uning qoliga tutup berarmu? Saul öz bəndəng angliqandək bu yərgə kelərmu? I Israilning Hudasi Pərwərdigar, Səndin ətünimənki, öz bəndənggə bildürgəysən, dedi. Pərwərdigar: — U bu yərgə kelidu, dedi. □ ¹² Dawut yənə: — Keilahtkilər meni wə adəmlirimni Saulning qoliga tutup berarmu, dedi. Pərwərdigar: — Ular silərnı tutup beridu, dedi.

¹³ Əmdi Dawut adəmliri bilən (təhminən altə yüzqə) ornidin turup Keilahdin qikip, əzliri baralaydıqan tərəpkə karap kətti. Saulqa, Dawut Keilahtin keqiptu dəp həwər berilgəndə u uni koqlaxka qikmıdi.

¹⁴ Dawut bolsa qəldiki qoroqan-kiyalarda həmdə Zif qəlining taqlirida turdı. Saul uni hər küni izdəytti; ləkin Huda uni uning qoliga tapxurmıdi.

¹⁵ Əmdi Dawut Saulning əzini əltürgili qikıdıqanlıqını baykap qaldı. Xu qaşda u Zif qəlidiki bir ormanlıkta turattı. □ ¹⁶ Saulning oqlı Yonatan bolsa ormanlıkka qikip Dawutning kexioqa berip, uni Huda arkilik riqbətləndürüp uningqa: — □ ¹⁷ Qorkmioqin; qünki atam Saulning qoli seni tapalmaydu. Sən bəlki Israilning üstidə padixah bolısən, mən bolsam sening wəziring bolimən, buni atam Saulmu bilidu, dedi.

□ **23:11** «...kelərmı?... kelidu» — ıbranıy tilida «...qüxərmı?... qüxıdu» deyılıdu. □ **23:15** «Zif qəlidiki bir ormanlıkta...» — yaki «Zif qəlidiki horəx xəhiridə...». □ **23:16** «Yonatan... Dawutni .... riqbətləndürdi» — ıbranıy tilida: «Yonatan ... uning (Dawutning) qolını küqləndürdi» deyılıdu.

18 Andin ular ikkiylən Pərwərdigarning aldida əhdə qılıxti; Dawut bolsa, ormanlıqta turup qaldı, Yonatan öz öyigə yenip kətti.

19 Xuningdin keyin Ziftikilər Gibeahda turuwatqan Saulning qexioqa kelip: — Mana, Dawut Haqilahning egizlikidiki Yəximonning jənubi tərıpigə jaylaxqan ormanlıqtiki qoroqlarlarda yoxuruniwaldı, bilməmdıla?

20 Xunga, i padixah, qaqaan kəngülliri tartsa xu qaqa qəsilə; bizning burqimiz uni padixahning qolioqa tutup berixtur, dedi.

21 Saul: Manga iq aqritqininglar üqün Pərwərdigar silərgə bəht ata qiloqay. 22 Əmdi silərdin ətünimənkı, berip zadı qaysi yərdə turıdıoqınıni jəzmləxtürüqlar, unıng iz-derikını enıqlap, wə kimning uni kərgənlikını bilip kelinglar; qünki kixilər eytixiqə u intayın hıylıgər ikən, dedi.

23 Xunga berip, unıng yoxurunoqan barlıq məhpiy jaylırını enıq kərüp kelinglar, yenimoqa yenip kelip manga əynını eytinglar. Andin mən silər bilən billə barımən; wə xundaq bolıduki, əgər u zemında bolsıla, mən Yəhudiylarınng mınglıoqlarınng arısidin uni izdəp tapımən, dedi.

24 Ular qopup Sauldin ilgiri Zifka bardı; lekin Dawut öz adəmliri bilən Maon qəllükidiki Yəximonning jənub tərıpıdiki Arabah tüzlənqlikidə turuwatattı. 25 Saul adəmliri bilən Dawutni izdəp bardı. Kixilər bu həwərnı Dawutqa eytti; xuning bilən u qüxüp, qıyaqa berip Maon qəlidə turdı. Saul bunı anglap Dawutning kəynidin qoqlap Maonning qəligə

qikti. ²⁶ Saul taqning bu tərpidə mangdi, əmma Dawut adəmliri bilən taqning u tərpidə mangdi. Dawut Sauldin keçix üçün aldiriwatқанidi; lekin Saul adəmliri bilən Dawut wə uning adəmlirini tutimiz dəp ularni qorxiqili turdi. ²⁷ Əmma bir həwərqi Saulning kexioqa kelip uningqa: — Filistiyələr zeminimizning jənub tərpiyə kirip bulang-talang kiliwatidu, tezdin kaytsila, dedi.

²⁸ Xuning bilən Saul yenip Dawutni qoqlaxtin tohtap Filistiyələr bilən sokuxkili qikti. Xunga u yər Sela-Ḥammahlekot dəp ataldi. □ ²⁹ Dawut bolsa u yərdin qikiq Ən-Gəding taq-qoroqanlikida turdi.

24

Dawut Saulni ayaydu

¹ Saul Filistiyələri qoqlap qikiq yanqanda uningqa: — Mana, Dawut Ən-Gədidiki qəldə turuwetiptu, degən həwər berildi. ² Saul əmdi pütkül Israildin hillanoqan üq ming adəمني elip Dawut bilən adəmlirini izdigili «Yawa tekilər» qoram taxliqioqa qikti. ³ U yolning yenediki qoy qotanlirioqa kəlgəndə, xu yərdə bir qar bar idi. U tərət kilix üçün qarqoqa kirdi; Dawut bilən adəmliri qarning iqqirisidə olturatti.

⁴ Dawutning adəmliri uningqa: — Mana Pərwərdigarning sanga: — Öz düxminingni sening kolungqa berimən, nemə sanga layiq

□ **23:28 «Sela-ḥammahlekot»** — mənisi bəlkim «ayrioqı qoram tax».

kөрүнсә xuni қилојин, degән күни дәл muxu күn ikән, dedi. Dawut қоруп Saulning tonining pexini tuydurmay kesiwaldi. ⁵ Lekin Saulning tonining pexini kәskini үqүн Dawut көnglidә қattiq әpsuslandi. ⁶ U өз adәmlirigә: — Pәrwәrdigar meni Pәrwәrdigar Өzi мәsiһ қилојан ојојамоја bundaq қolumni uzartixtin saklisun, qünki u Pәrwәrdigarning мәsiһliginidur, dedi.

⁷ Xu sөz bilән Dawut өз adәmlirini tosup Saulоја qeqilојili қoymidi. Saul bolsa қоруп ојardin қikip өз yolоја kәtti. ⁸ Andin Dawutmu turup ојardin қikip Saulning kәynidin: — I ојојam padixah! — dәp qaqirdi. Saul kәynigә қarawidi, Dawut egilip yүzini yәrgә yakқan ҳalda tәzim қildi. ⁹ Dawut Saulоја mundaq dedi: — «Mana, Dawut seni қәstlәxkә pursәt izdәwatidu, dәydiојan kixilәrning sөzigә nemixқа қulақ salila? ¹⁰ Mana бүgүн өз көzliri bilән көrdiliki, Pәrwәrdigar бүgүн ојarda silini өз қolumоја bәrgәnidi. Bәzilәр manga uni өltürүwәtkin, dedi; lekin mән silini ayap: — Ојојамоја қolumni uzartmaymән, qünki u Pәrwәrdigarning мәsiһliginidur, dedim. ¹¹ Қarisila, i ata, қolumdiki tonlirining pexigә. Silini өltürmәy tonlirining pexini kәskәnlikimdin xuni bilsilәki, көnglүmdә siligә ya yamanliқ ya asiyliқ yok, siligә gunah қилојinim yok, lekin sili jenimni aloјili paylimaqtila. □ ¹² Pәrwәrdigar mән bilән silining otturimizda һөкүm қilsun, mening

□ **24:11 «көnglүmdә siligә ya yamanliқ ya asiyliқ yok»** — ibraniy tilida «қolumda siligә ya yamanliқ ya asiyliқ yok».

hëسابimni silidin Përwërdigar alsun; lekin mening qolum siligë këtürülmëydu. ¹³ Konilar: — «Rëzillik rëzillërdin qïkïdu» dëp eytkanikën, lekin öz qolum siligë këtürülmëydu. ¹⁴ Israilning padixahï kimni tutkili qïkti? Kimni qoqlap yürïdu? Bir ëlük itni, halas! Yaloquz bir bürgini, halas! ¹⁵ Përwërdigar soraqçi bolup mën bilën silining otturimizda hëküm qïqarsun! U hëq-nahëkni ayrip, dëwayimni sorap meni silining qolliridin halas kilip, adalët yürgürgëy!» — dedi.

¹⁶ Dawut Sauloqa bu sözlëрни eytkanda Saul: — Bu sening awazingmu, i oqlum Dawut? — dedi. Andin Saul yukiri awaz bilën yioqlap këtti. ¹⁷ U Dawutqa: — «Sën mëndin adilsën, qünki sën manga yahxilik qayturdung, lekin mën sanga yamanlik qayturdum. ¹⁸ Sën bügün manga yahxilik kilöanliqingni obdan kërsitip bërding; Përwërdigar meni qolungoqa tapxuroqan bolsimu, sën meni ëltürmiding. ¹⁹ Birsï öz düxminini tapsa, uni aman-esën këtkili qoyamdu? Përwërdigar sening manga bügün kilöan yahxiliking üqün sanga yahxilik yanduroqay. ²⁰ Əmdi mana, xuni bildimki, sën jëzmën padixah bolisën, Israilning padixahlïqi sening qolungda tiklinidu. ²¹ Lekin hëzir Përwërdigar bilën manga kësëm kilöinki, mëndin keyin mening nëslimni yokatmay, namimni atamning jëmëtidin ëqürmigëysën», dedi.

²² Xuning bilën Dawut Sauloqa kësëm kildi. Saul öz ëyigë yenip këtti; Dawut adëmliri bilën qoroqan-qiyaoqa qïkip xu yërdë turdi.

25

Samuil ølidu

¹ Samuil øldi. Pùtkùl Israil yiojilip uning üqün matøm tutti; ular uni uning Ramaħdiki øyidø døpnø qildi. Dawut bolsa qopup Paran qøligø bardı.■

Dawut, Nabal, Abigail

² Əmdi tirikqiliki Karmøldø boløan, Maonda olturukluk bir adøm bar idi. Bu kixi bøk bay bolup üq ming qoy, bir ming øqkisi bar idi. U øz qoylirini Karmøldø kırkıwatatti. ³ U adømning ismi Nabal bolup, ayalining ismi Abigail idi; ayali høm pøm-parasøtlik høm øpt-turki qiraylik, lekin eri kattik kol wø røzil idi; u Kaløbning øwladidin idi.□

⁴ Dawut qøldø turup Nabalning øz qoylirini kırkıydioanlikini anglap ⁵ On yax yigitni u yørgø mangdurup ularøa: — Silør Karmølgø qikip Nabalning qexioqa berip, møndin uningøa salam eytinglar. ⁶ Uningøa: — «Yaxioqaysøn; sizgø tinq-amanlik boløay, øyingizgø tinq-amanlik boløay, hømmø barlikingizøa tinq-amanlik boløay! ⁷ Møn kırkıøquqılarning sizdø ix baxlioanlikini anglidim. Sizning padiqiliringiz biz tərøplørdø turoqanda ularøa heq zøhmø yøtküzmiduk; biz Karmøldø turoqan wakitta ularning heq tørsisi yitip køtmidi. ⁸ Øz yigitliringizdin sorisingiz ular sizgø døp beridu. Xunga biz kutluk bir künidø kølduk,

■ 25:1 1Sam. 28:3 □ 25:3 «U adømning ismi Nabal bolup...» — «Nabal»ning mønisi «øhmøk, qopal».

xunga yigitlirimiz nəziringizdə iltipat tapsun; öz qolingizə nemə qıqsa xuni kəminiliringizgə wə oolingiz Dawutka nemə qıqsa xuni bərgəysiz», dənglar, — dedi.

⁹ Dawutning yigitliri u yərgə berip bu gəpləning həmmisini Dawutning namida uningə eytip andin jim turup saklıdi.

¹⁰ Nabal Dawutning hizmətkarlırioğa jawab berip: — Dawut degən kim? Yəssəning oolli degən kim? Bu künlərdə öz oojilirini taxlap ketiwatқан hizmətkarlar tola. ¹¹ Mən özümning yemək-iqməklirimni wə yung kırquoquqilirimə soyəan gəxni kəlgən jayi namələm boləan kixilərgə berəmdim? — dedi.□

¹² Dawutning yigitliri kəlgən yolioğa yenip kətti. Yenip kelip ular Dawutka həmmə gəpni dəp bərdi. ¹³ Dawut öz adəmlirigə: — Hər biringlar öz kiliqinglarni esinglar, dedi. Xuning bilən hər biri öz kiliqini *tasmisioğa* asti, Dawutmu öz kiliqini asti. Andin tət yüzqə adəm Dawut bilən qıkti, wə ikki yüz kixi jabduklar bilən qaldi. ¹⁴ Əmma Nabalning hizmətkarlıridin biri uning ayali Abigailə: — Dawut əlqilərnə qəldin oojimizə salam berixkə əwətkənəkən; lekin u ularni tillap kayip kətti. ¹⁵ Bu adəmlər bolsa, bizgə kəp yahxilik kıləan. Biz dalada ularning yenida yürgən wakitlirimizdə bizgə heq yamanlik kəlmidi, bizning heq nərsimizmu yitip kətmigənidi. ¹⁶ Biz ularəğa yekın jayda koy bakқан wakitə

□ **25:11 «yemək-iqmikim»** — ibraniy tilida «nenim wə süyüm».

ular keqə-kündüz bizgə sepildək boləqanidi. ¹⁷ Əmdi bu ixtin həwərdar boldila, qandək kılıx kerəklisini oylixip baqqayla. Bolmisa, ətəjimizətə wə pütkül əydikilirigə bir balaqaza kəlməy qalmaydu. U xunqə kaj bir adəmki, heqkim uningətə söz kılıxqa petinalmaydu, dedi. □

¹⁸ Abigail dərhal ikki yüz nan, ikki tulum xarab, bəx pixuruloqan koy, bəx seah qomaq, bir yüz kixmix poxkili, ikki yüz ənjür poxkili elip exəklərgə artip □ ¹⁹ öz yigitlirigə: — Mening aldimda beringlar; mana, mən kəyninglardin baray, dedi. Ləkin u öz eri Nabaləta bu ixni demidi. ²⁰ U öz exikigə minip taqning etikidin qüxkəndə, mana Dawut adəmliri bilən uning udulioqə qüxüp uning bilən uqraxti.

²¹ Dawut əslidə: — Mən bu kixining melini qəldə bikardin bikar qəşdaq, uning barlıqidin heqnemini yittürgüzmişidim; ləkin u yahxilikning ornida manga yamanlıq kildi. ²² Uning adəmliridin ətigiqə birər ərkəkni qaldurup qəysam, Huda mən Dawutni uningdinmu artuq jazalioqay, degənidi. □ ²³ Abigail Dawutni kərup, aldirap exəktin qüxüp, Dawutning al-

□ **25:17 «U xunqə kaj bir adəmki...»** — ibranıy tilida «U Belialning (Xəytanning) xundaq bir oşlıki...». □ **25:18 «bəx seah qomaq»** — «seah» üqtin bir əfah, yəni axlıq-danlarning əlqəm birliki idi, təhminən 9 litr. □ **25:22 «Uning adəmliridin ətigiqə birər ərkəkni qaldurup qəysam...»** — muxu yərdə «birər ərkək» ibranıy tilida «təmoqə qarap birər siygüqi» bilən ipadilidı. **«Huda mən Dawutni uningdinmu artuq jazalioqay»** — yaki «Huda Dawutning düxmənligigə uningdinmu artuq qiləqay» (bəzi kona kəqürmilərdə xundaq yezilidı).

did a yikilip yuzini yergə yekip təzim kildi; ²⁴ uning putlirioğa esilip mundak dedi: — «I oqjam, bu kəbihlik manga hesablınsun; əmdi xuni ətünimənki, dedəklirining siligə söz kılixioğa ijazət kılıp, dediklirining sözigə kulak saloqayla: — ²⁵ ətünimənki, oqjam bu rəzil adəm Nabalğa pisənt kılmiqayla; qünki uning mijəzi huddi ismioğa ohxaxtur; uning ismi «kaj», dər wəkə uningda kajlik tolimu eoqirdur. Lekin mən dedəkliri bolsa oqjam əwətkən yigitləni kərmidim. □ ²⁶ Əmdi i oqjam, Pərwərdigarning hayati bilən wə sening jening bilən kəsəm iqimənki, Pərwərdigar silini öz qolliri bilən kan təküp intikam elixtin saklıdi. Əmdi düxmənlirimu, sili oqjamğa yamanlik kılmaqçi boləanlarmu Nabalğa ohxax bolsun. ²⁷ Əmdi dedəkliri oqjamğa elip kəlgən bu sowəat bolsa oqjamğa əgəxkən yigitlərgə təkşim kılinsun.

²⁸ Silidin ətünimənki, dedəklirining səwənlikini kəqürgəyla; qünki sili, i oqjam Pərwərdigarning jənglirini kılıp kəlgənliri üqün, barlik künliridə silidə yamanlik tepilmioqini üqün Pərwərdigar jəzmən jəmətlirini məzmut kılidu. ²⁹ Birsı qəpup silini qoqlap janlirini izdisə, sili oqjamning jeni Pərwərdigar Hudalirining kəxidiki tiriklər haltisi iqidə orilip saklinidu, lekin düxmənlirining janlirini bolsa, u saloqoğa selip qerüp taxlaydu.

□ **25:25 «oqjam bu rəzil adəm Nabal»** — ibraniy tilida «oqjam belialning (Xəytanning) bu oqli Nabal» deyilidu. **«uning ismi «kaj», dər wəkə uningda kajlik tolimu eoqirdur»** — ibraniy tilida «Nabal» degəning mənisi «kaj».

³⁰ Əmdi Pərwərdigar sili oʻojam toʻqrisida eytkan barlik yahxi wədilirigə əməl kilip, silini Israiloʻa bax kiloʻanda xundak boliduki, ³¹ sili oʻojamning nahək kan təkmigənlikliri yaki öz intikamlirini almiʻoʻanlikliri üqün kəngüllirigə putlikaxang yaki dərd bolmaydu. Wə Pərwərdigar oʻojamoʻa nusrət bərginidə sili öz dedəklirini yad kiləyayla».

³² Dawut Abigailoʻa: — Seni bügün mening bilən uqrixixka əwətkən Israilning Hudasi Pərwərdigaroʻa təxəkkür-mədhiyə qayturuloʻay! ³³ Əmdi əkil-parasitinggə barikalla, sangimu barikalla! Qünki sən bügün meni öz kolum bilən kan təküp intikam elixtin tostung.

³⁴ Lekin meni sanga ziyān-zəhmət yətküzüxtin sakliʻoʻan Israilning Hudasi Pərwərdigarning hayati bilən kəsəm kilimənki, sən mening aldimoʻa tezlinip kəlmigən bolsang, Nabalning adəmliridin heq ərkək ətigiqə tirik qalmas idi, dedi.□

³⁵ Andin Dawut uning əzigə kəltürgən nərsilirini qolidin tapxurup elip uningə: — Tinq-aman öyüggə barəin, mana səzliringgə kulak selip, kənglüngni qobul kildim, dedi.

³⁶ Abigail Nabalning kəxiʻoʻa kəldi; mana, u öyidə xahənə ziyapəttək bir ziyapət ötküzüwatatti. Nabal kənglidə huxal idi wə intayin məst bolup kətkənidi. Xunga Abigail ətisi tang atkuqə uningə heq nemə demidi. ³⁷ Lekin ətisi Nabal

□ **25:34 «Nabalning adəmliridin heq ərkək ətigiqə tirik qalmas idi»** — muxu yərdə «ərkək» ibraniy tilida «tamoʻa qarap siygüqi» bilən ipadilinidu.

məstliktin yexilgəndə ayali uningəya boləyan wəxələrni dəp beriwidi, uning yüriki əlgəndək bolup, əzi taxtək bolup qaldı. ³⁸ Wə xundak boldiki, təhminən on kündin keyin Nabalni Pərwərdigar urdi wə u öldi.

³⁹ Dawut Nabalning əlginini anglap: — Pərwərdigar mubarəktur. Qünki U mən Nabalnin tartқан həkərət üqün dəwayimni sorap Əz kulini yamanlıqtin saklıdi; əksiqə Pərwərdigar Nabalning yamanlığını əz bexioya yandurdi, dedi. Andin Abigailni əz əmrimgə alay dəp, uningəya səz kiləyli əlqi mangdurdi. ⁴⁰ Dawutning hizmətkarlıri Karməlgə Abigailning kexioya kelip uningəya: — Seni əmrimgə alay dəp Dawut sanga səz kiləyli bizni əwətti, dedi.

⁴¹ Abigail bolsa kəpup yüzini yərgə təgküdək təzim kilip: — Mana, dediking oqjamning hizmətkarlırining putlırini yuyuxka kul bolsun, dedi. □ ⁴² Andin Abigail xu haman əzigə həmrah boləyan bəx qərisi bilən exəkkə minip Dawutning əlqilirining kəynidin berip, uning ayali boldi.

⁴³ Dawut Yizrəəllik Ahinoamni həm hotunlukka aloqanidi. Xuning bilən bu ikkisi uningəya hotun boldi.

⁴⁴ Lekin Saul Dawutka hotun kilip bərgən kizi Mikalni Gallimdiki Laixning oqli Faltioya hotunlukka bərgənidi. ■

□ **25:41 «Mana, dediking oqjamning hizmətkarlırining putlırini yuyuxka kul bolsun»** — Israilda wə ottura xərktə xundak adət barki, əygə mehman kəlsə, sahibhan yaki hizmətkarlıri ularning putlırini yuyidu. ■ **25:44** 2Sam. 3:15

26

Dawut Saulni yənə rəhım kılıp ayaydu

¹ Əmdi Zifliklar Gibeahqa Saulning kexioqa kelip: — Dawut Yəximonoqa yekin Həkilah egizlikigə yoxurunuwaptu əməsmu? — dedi.

² Saul qopup Israildin hillanoqan üq ming adəmni elip, Zif qəlidə Dawutni izdigili u yərgə bardı. ³ Saul bolsa yol boyıda, Yəximonoqa yekin Həkilah egizlikidə qedir tıkti. Dawut qəldə turuwatatti; u Saulning qəlgə öz kəynidin qıkkınidin həwər tapqanda

⁴ Dawut paylaqqılarnı mangdurup Saulning rastla kəlgənlikini bildi. ⁵ Dawut qopup Saul qedir tikkən jayqa bardı; u Saul bilən qoxun sərdari, Nərning oqlı Abnər yatqan yərni kərđi. Saul bolsa qoxun istihkəmi iqidə uhlap yatqanidi, adəmliri qedirlirini uning ətrapioqa tikkənidi.

⁶ Dawut əmdi Hıttıylardın boləqan Ahimələk wə Yoabning inisi Zəruiyaning oqlı Abixayoqa: — Kim mən bilən ləxkərgahqa qüxüp, Saulning yenioqa barıdu? — dəp sorıdı. Abixay: — Mən sening bilən baray, dedi.

⁷ Xuning bilən Dawut wə Abixay keqidə qoxun bar yərgə beriwıdı, mana Saul qoxun istihkəmi iqidə uhlap yatqanidi; uning nəyzisi təkiyisining yenıda yərgə kədaqlıq turatti; Abnər bilən adəmliri uning ətrapıda yatatti.

⁸ Abixay Dawutqa: — Huda bğün dğxminıngni qolungəqa tapxurđı. Səndın ətünımənki, mąga nəyzə bilən birlə sanjıp unı yərgə kədap

qoyuxka ijazət bərgəysən! Ikki kətim sanjiximning lazimi yoktur, dedi.

⁹ Dawut Abixayofa: — Uni yokatmioqin. Kim Pərwərdigarning məsih kəloqiniofa kol uzitip gunahofa tartilmiofan? — dedi.

¹⁰ Dawut yənə: — Pərwərdigarning həyati bilən *qəsəm kəlimənki*, Pərwərdigar jəzmən uni uridu; ya uning əlidiəfan kəni kelidu ya u jənggə qūxūp həlak bolidu.

¹¹ Pərwərdigar meni Pərwərdigarning məsihliginigə kol uzitixidin sakliofoy! Əmma uning bəxidiki nəyzə bilən su idixini aloqin, andin kətəyli, dedi. ¹² Xuning bilən Dawut nəyzə bilən idixni Saulning bəxining yenidin elip, ikkisi qikiq kətəti. Əmma həqkim kərmidi, tuyupmu qəlmidi həm oyoqinip kətmidi, bəlki həmmisi uhlawərdi; qūnki Pərwərdigar bir qattik uyquni ularning üstigə qūxūrgənidi.

¹³ Dawut uduldiki tərəpkə ətūp yirakrak bir dəngning təpəsidə turdi; ularning arilikə yirak idi. ¹⁴ Dawut qoxun bilən nərning oqli Abnərgə tovlap: — Jawab bərməmsən, i Abnər! — dedi. Abnər: — Padixahka tovlifoquqi kim sən? — dedi.

¹⁵ Dawut Abnərgə: — Sən batur əməsmu? Israilda sanga kim təng kələləydu? Nemixka oqjang padixahni qoqdimiding? Qūnki həlktin bir kixi oqjang padixahni həlak kəloqili kiriptu. ¹⁶ Səning bundak kəloqining yahxi əməs! Pərwərdigarning həyati bilən *qəsəm kəlimənki*, Pərwərdigar məsih kəlofan oqjanglarni qoqdimiofanlikinglar uqun əlūmgə layik boldunglar. Əmdi padixahning nəyzisi wə

bexining yenidiki su idixining kəyərdilikigə qarap bekinglar, dedi.

¹⁷ Saul Dawutning awazini tonup: — Bu sening awazingmu, i oqlum Dawut! — dedi. Dawut: — I oqjam padixah, bu mening awazimdur, dedi.

¹⁸ U yənə: — Nemixka oqjam öz kulini mundak qoqlaydu? Mən nemə kiliptimən? Qolumda nemə yamanlik bar? ¹⁹ Əmdi oqjam padixah öz kulining səzigə kulak saloqay. Pərwərdigar silini manga qarxi qozotkan bolsa bir hədiyə-kurbanlik uning kənglini razi qiləqay; lekin insan baliliri bolsa, ular Pərwərdigarning al-dida lənətkə kalsun, qünki ularning əmdi meni Pərwərdigarning mirasidin bəhrimən bolux-tin məhrum kilip, meni baxka ilahlarəqə ibadət kil, degini bolidu. □ ²⁰ Əmdi mening kenim Pərwərdigarning huzuridin yirak yərgə təkülmisun; qünki taqlarda bir kəklikni owliəqandək Israilning padixahı bir

□ **26:19 «... Pərwərdigar silini manga qarxi qozotkan bolsa bir hədiyə-kurbanlik uning kənglini razi qiləqay...»**

— mənisi: (1) Dawut məlum yamanlik qiləqan bolsa, Pərwərdigar uni kurbanlik arkilik kəqürüm kilidu; (2) Pərwərdigar Saulni jazalax üqün uni Dawutka qarxi qikixka qozəqəqan bolsa, xühşisizki, u kurbanlik arkilik Saulni kəqürüm kilidu. **«qünki ularning əmdi meni Pərwərdigarning mirasidin bəhrimən bolux-tin məhrum qilmaqı...»**

— muxu yərdə «Pərwərdigarning mirasi»: (1) Huda Israiləqə wədə qiləqan Kanaan zeminini; (2) Hudaning ibadət qediridiki tüzümi arkilik boləqan kəp imtiyazlardin, jümlidin kahin-lawiylar arkilik Hudaning təlim-kalamini anglax-tin bəhrimən boluxni öz iqigə alidu. **«ularning** meni baxka ilahlarəqə ibadət kil, degini bolidu» — Dawut əzi Israilning zeminidə turmiəqan boləqəqə, Hudaning ibadət qedirəqə baralmaydu.

yaloquz bürgini izdigili qikiptu, dedi.■

²¹ Saul: — Mən gunah kildim; yenip kəlgin i oqlum Dawut; mening jenim bugün kəzliringdə əziz sanaloqini üçün mən sanga bundin keyin heq ziyan-zəhmət yətküzməymən; mana, əhməklük kildim, bək eziptimən, dedi.

²² Dawut jawab berip: — Mana padixahning nəyzisi, oqlamlardin biri kelip uni yandurup alsun.

²³ Pərwərdigar hər adəmning həkəkaniyliki bilən sadiklikioğa qarap yanduroqay.

Qünki bugün Pərwərdigar silini mening qolumoğa tapxurdi, lekin mən Pərwərdigarning məsihliginigə qol uzitixni halimidim.

²⁴ Mana, bugün silining janliri mening kəzlimdə əziz boləqandək mening jenim Pərwərdigarning kəzidə əziz boləqay, u meni həmmə awariqiliktin kutquzoqay, dedi.

²⁵ Saul Dawutka: — Əy oqlum Dawut, bərikətləngəysən. Sən jəzmən uluq ixlarni qilisən, ixliring jəzmən rawajlik bolidu, dedi. Andin Dawut öz yolioğa kətti, Saulmu öz jayioğa yenip bardi.

27

Dawut Filistiyərgə qoxulidu

¹ Dawut kənglidə: — Həman bir küni Saulning qolida həlak bolidioğan ohxaymən. Xunga Filistiyələarning zeminiəqə tezdin keqip ketiximdin

baxka amal yoq. Xundak qilsam Saul Israil zeminini iqida meni tepixtin umidsizlinip, izdaxtin kol uzidu, wa men uning kolidin kutulimən, dəp oylidi. ² Xuning bilən Dawut kopup uningoa əgəxkən altə yüz adəmni elip Gatning padixahi Maokning oqli Akixning qexioa bardı. ³ Əmdi Dawut wa adəmliri, yəni hər biri öz ailisidikilər bilən billə Gatta Akix bilən turdi. Dawut ikki ayali, yəni Yizrəellik Ahinoam wa Nabalning tul hotuni Karməllik Abigail bilən billə xu yərdə turdi.

⁴ Saul: — Dawut Gatka qeqiptu, degən həwərnı angliqanda, uni yənə izdəp yürmidi.

⁵ Dawut Akixka: — Əgər kəzlrining aldidə iltipət tapqan bolsam, olturuxum üqün səhradiki bir xəhərdin bizgə bir jay bərgəyla; kulung qandakmu xahənə xəhərdə silining qaxlirida tursun, dedi.

⁶ U küni Akix uningoa Ziklag xəhirini bərdi. Xuning üqün Ziklag bügünki künqiqə Yəhuda padixahlirioa təwə bolup kəlməktə. ⁷ Dawut Filistiyələrnin zeminida turəqan waqit bir yil tət ay boldi.

⁸ Dawut bolsa öz adəmliri bilən qikip Gəxuriylarəq, Gəzriylərgə wa Amaləklərgə hujum kilip, ularni bulang-talang kilip turatti (qünki ular kədimdin tartip Xurioa kirix yolidin tartip Misir zeminiqiqə boləqan xu yurtta turatti). ⁹ Dawut *hərketim* zemindikilərnı kirip ər yaki ayal bolsun, birnimu tirik qaldurmaytti wa koy, kala, exək, təgə wa kiyim-keqəklərnı elip Akixning yenioa yenip kəlattı.

¹⁰ Akix: — Bügün qaysi jaylarnı bulang-talang

kildinglar, döp soraytti; Dawut: — Yəhuda zeminining jənub tərini, Yərahməlliklərinin jənub tərini və Keniylərinin jənub tərini bulang-talang kildük, dəytti.

¹¹ Dawut ər yaki ayallarning birinimu Gatka tirik elip kəlməytti; çünki u: — Ular bizning toqrimizdin, «Dawut undak-mundak kildi» döp gəp kilihi mumkin, dəytti. Dawut Filistiyələrinin zeminida turoqan waqtida u daim xundak kilatti.

¹² Xunga Akix Dawutka ixəndi: — «Əmdi u həlki Israilni özidin səskəndürüwətti; mening hizmitimdə mənggü kul bolidu», döp oylidi.

28

Ən-Dordiki jadugər ayal

¹ U künlərdə Filistiyələr Israilə qaxi jəng kilix üqün öz qoxunlirini yioqdi. Akix Dawutka: — Bilixing kerəkki, adəmliringni elip mening bilən jəzmən jənggə qikixing lazim, dedi.

² Dawut Akixka: — Undakta sili qullirining nemə kilalaydioqanlikini bilip kalila — dedi. Akix Dawutka: — Mana, seni özümgə mənggülük pasiban kilay, dedi.

³ (Samuil əlgənidi və pütkül Israil uning üqün matəm tutup uni öz xəhiri boləqan Ramahta dəpnə kiləqanidi. Saul bolsa jinkəxlər bilən

palqilarni zemindin qoqllap qikardi). □ ■

⁴ Filistiylər toplixip qikip Xunəmdə qedir tikti. Saulmu həm pütkül Israilni yioqip, Gilboahda qedir tikti. ⁵ Saul əmdi Filistiylərnin qoxun bargahini kərgəndə qorkup, yuriki su bolup kətti.

⁶ Saul Pərwərdigardin yol soridi; lekin Pərwərdigar ya qux bilən ya «urim» bilən ya pəyoqəmbərlər arqilik uningəja jawab bərmidi.

□ ⁷ Xuning bilən Saul hizmətkarlırioqə: — Manga palqi jinkəx bir hotunni tepip beringlar, mən berip uningdin yol soray, dedi. Hizmətkarlıri uningəja: — Ən-Dorda jinkəx bir hotun bar ikən, dedi. □ ⁸ Saul niqəblinip, baxqa kiyimlərni kiyip ikki adəmnə həmrəh qilip bardı. Ular keqisi berip hotunning kəxiqə kəldi. U hotunəja: — Manga jin qakirip pal eqip, mən degən birsini kəximəja kəltürgin, dedi.

⁹ Hotun uningəja: — Mana, Saulning qiloqanlırini, yəni zemindin jinkəxlərni wə

□ **28:3 «Saul bolsa jinkəxlər bilən palqilarni zemindin qoqllap qikardi»** — muxu yərdə «jinkəxlər» əlgənlərnin roqlirini qakiroquqilarni kərsitidu. Muxundak həkətkətlər Təwratta kattik mən'i qilinoqan; əməliyətə, undak qiloqan kixilər daim degüdək jinlər tərripidin aldinip ketidu. ■ **28:3** 1Sam. 25:1 □ **28:6 «Pərwərdigar ya qux bilən ya «urim» bilən ... uningəja jawab bərmidi»** — «urim» birhil tax. U kahin kiygən «əfod»ning yanquqida turidu. Bu taxlar arqilik Israil həlqi Hudadin yol sorisa bolatti. «Mis.» 28:28-30ni kərüng.

□ **28:7 «Manga palqi jinkəx bir hotunni tepip beringlar»** — «palqi jinkəx hotun» ibraniy tilida: «palqi jini bar hotun» yaki «palqi jinni qakiroquqi hotun» degən səz bilən ipadilinidu. Muxu səzlər uningəja qaplaşaqan jin heli küqlük ikən, degənni puritidu.

palqilarni yoqatqanlikini özüng bilisən; nemixka meni eltürüxkə jenimoqa tuzak koyisən, dedi.

¹⁰ Saul uningqa Pərwərdigar bilən kəsəm kilip: — Pərwərdigarning hayati bilən kəsəm kilimənki, bu ix üqün sanga jaza bolmaydu, dedi.

¹¹ Hotun: — Sanga kimni qikirimən? — dəp soridi. U: — Manga Samuilni qikarəyin, dedi.

¹² Hotun Samuilni kərgəndə kattik awaz bilən qirkiridi, andin Sauloqa: — Nemixka meni gollaysən? Sən özüng Sauloqu! — dedi.

¹³ Padixah uningqa: — Qorkmioyin! Nemini kərdüng? — dedi. U Sauloqa: — Mən bir ilahning yərdin qikkinini kərdüm, dedi.

¹⁴ U: — Uning kiyapiti qandaq ikən? dedi. Hotun: — Keri bir boway qikiwatidu; u yepinqa kiygənikən, dedi. Saul: — U Samuil ikən, dəp bilip, yüzini yərgə yekip təzim kildi.

¹⁵ Samuil Sauloqa: — Nemixka meni awarə kilip qikarding? — dedi. Saul: — Mən tolimu pərixan boldum; qünki Filistiyələr manga qarxi jəng kiliwatidu, wə Huda məndin yiraqlap, manga yaki pəyoqəmbərlər arkilik yaki qüxlər arkilik heq jawab bərməywatidu. Xunga mening nemə kilixim kerəklikini manga bildürgəysən dəp, seni qakirdim, dedi.

¹⁶ Samuil: — Pərwərdigar səndin yiraqlap, düxmining boləqandin keyin nemixka məndin məslihət soraysən? — dedi.

¹⁷ — Pərwərdigar Əzi üqün mən arkilik eytkinini kildi; Pərwərdigar padixahlikni qolungdin yir-tip elip, koxnangoqa, yəni Dawutka bərdi.

□ 18 Sən Pərwərdigarning səzigə kulak salmay, uning Amaləklərgə qaratқан қattik oʻzicipini yūrgūzmigining ūqūn Pərwərdigar būgūn sanga xu ixni қildi. 19 Pərwərdigar oʻzūng bilən Israilnimu Filistiylərning қoliqə tapxuridu; ətə sən wə oʻqulliring mening bilən billə bolisilər; wə Pərwərdigar Israilning qoxuninimu Filistiylərning қoliqə tapxuridu, dedi.

20 Saul xuan yərgə dūm yiqildi, Samuilning səzliridin қattik қorkup kətti; bir keqə-kündüz tamakmu yemigəqkə, maqdurimu қalmidi.

21 Ayal əmdi Saulning kexiqə berip uning tolimu pərixan bolqinini kərup, uningqə: — Mana, dedəkliri jenini alқiniqə elip qoyup tapiliqanliriqə binaən қildim. 22 Əmdi silidin oʻtūnimən, dediklirining səzigə kirgəyla; meni silining aldiliriqə bir qixləm nan kəltürүxkə unioqayla; xuning bilən sili yəp қuwuwət tepip andin oʻz yolliriqə ketəlayla, dedi.

23 Lekin u rət қilip: — Yeməymən, dəp unimidi. Uning hizmətkarliri həm ayalmu yeyixni uningqə dəwət қilixti; u yərdin қopup kariwatta olturdi. 24 Ayalning oʻyidə bir bordaq mozay bar idi. U dərhal uni soydi; həm hemir yuqurup petir nan pixürүp bərdi. 25 U uni Saul bilən hizmətkarlirining aldiqə қoydi. Ular yəp bolup, xu keqisi kətti.

□ 28:17 «Pərwərdigar oʻzi ūqūn mən arkilik eytkinini қildi; Pərwərdigar padixahlikni ... қoxnangqə, yəni Dawutқа bərdi» — oқurmənlərninɡ esidə barki, Samuil əslidə Saulqə: «Pərwərdigar būgūn Israilning padixahlikini səndin yirtip elip səndin əwzəl bolqan bir yekiningqə tapxurdi» dəp Hudaning jazasini uқturoqanidi (15:28).

29

Filistiy əmirlər Dawutni öz sepidin qikiriwetidu

¹ Filistiyələr həmmə qoxunlirini yiqip Afəktə jəm kildi; Israillar Yizrəöldiki bulaqning yenida qedir tikti. ² Filistiyələarning sərdarliri yüz yaki mingdin əskərnı baxlap, səp tizip kəldi; ularning kəynidin Dawut öz adəmlirini baxlap Akix bilən qikip səp tüzdi.

³ Filistiyələarning əmiriliri: — Bu Ibraniylar bu yərdə nemə ix kildu? — dedi. Akix Filistiyələarning əmirilirigə: — Bu Israilning padixahı Saulning hizmətkari Dawut əməsmu? U bu yərdə birnəqqə kün, birnəqqə yillardin beri mən bilən turoqan əməsmu? U munga kəlgən kündin tartip bu künqigə uningdin həq əyib baykimidim, dedi.

⁴ Əmma Filistiyələarning əmiriliri uningqə aqqıqlandı. Filistiyələarning əmiriliri uningqə: — Uni qayturuwət! Bu kixi sən özüng uningqə orunlaxturoqan jayqə kətsun; biz bilən billə soquxqə qüxmısun, bolmısa, u soquxta bizgə rəqib bolup qəlixı mumkin. Bu adəm öz oqjisi bilən nemisi arkilik yarixidu? Bu adəmləarning baxlirini elix bilən bolmamdu? ■ ⁵ Bu qizayallar burun uning toqrisida ussul oynap qoxaq ketip: — Saul minglap öltürdi, wə Dawut on minglap öltürdi, degən Dawut əməsmu? — dedi.■

⁶ Akix Dawutni qakirip uningqə: — Pərwərdigarning həyati bilən *qəsəm qilip*

eytimänki, sən durus adəmsən, sening mening bilən ləxkərgahda hizməttə boluxung kəzlirimdə yahxi ixtur; qünki manga kəlgən künidin tartip bu küngiqə səndin heq yamanliq baykimidim. Lekin sən əmirlərgə yaqməpsən.

□ ⁷ Xunga tinq-aman yenip kətkin, bolmisa Filistiyələning əmirilərini narazi qilip qoyisən, dedi.

⁸ Dawut Akixqa: — Mən nemə qildim? Silining qaxliriqə kəlgən kündin tartip bu küngiqə qiloqan qaysi *yamanliqim* üqün meni oqjam padixahning düxmənliri bilən soquxkili baroquzmayla? — dedi.

⁹ Akix Dawutqa jawab berip: — Kəzlirimdə Hudaning bir pərixtisidək manga yahxi ikənlikingni bilimən. Lekin Filistiyələning əmiriliri seni biz bilən billə jənggə qikmisun dəwatidu, dedi.

¹⁰ Xunga ətə səhərdə qopunglar, özüng wə billə kəlgənlər, yəni mən hojangning hizmətkariliri; səhərdə qopunglar, tang yoruxi bilənla qikip ketinglar, dedi.

¹¹ Xunga Dawut öz adəmliri bilən səhərdə turup Filistiyələning zeminiqə mangdi. Filistiyələr bolsa Yizrəəlgə qikti.

30

Dawut

Amaləklərdin

bala-qaqilirini

□ 29:6 «**sening mening bilən ləxkərgahda hizməttə boluxung...**» — ibraniy tilida «sening mening bilən ləxkərgahqə kirip-qikixing».

ƙutƙuzidu

¹ Xundak boldiki, Dawut wə adəmliri üqinqi küni Ziklagƙa yetip kəldi; mana, Amaləklər jənub tərəpkə wə Ziklagƙa hujum ƙilip, Ziklagni wəyran ƙilip ot ƙoyup ƙəydürgənidi. ² Ular xəhərdiki ƙiz-ayallarni, qong bolsun, ƙiqik bolsun, ularning həmmisini əsirgə aldi. Ulardin həqkimni ɵltürməy, həmmisini elip, yoliƙa ƙiƙƙanidi.

³ Dawut əz adəmliri bilən xəhərgə kəlgəndə, mana, xəhər allıƙaqan ƙəyüp tügigənidi; ularning ayalliri wə oƙul-ƙizliri əsirgə elinƙanidi.

⁴ Əmdi Dawut wə uning bilən billə bolƙan həlk ƙattik yioƙa-zar ƙətürüxti, taki maƙduri ƙalmioƙuƙə yioƙlaxti. ⁵ Dawutning ikki ayali, Yizrəllik Ahinoam bilən Karməllik Nabaldin tul ƙaloƙan Abigailmu əsirgə elinƙanidi. ⁶ Dawut ƙattik azablandi; qünki barlıƙ halayıƙ, hər biri əz oƙul-ƙizliri üqün ƙayoƙurup oƙəzəpliniƙ uni ƙalma-kesək ƙilip ɵltürəyli, deyixiwatatti. Əmma Dawut əzini Hudasi Pərwərdigardin ƙüq-ƙuwwətləndürdi.

⁷ Dawut Ahimələkning oƙli ƙahın Abiyatarƙa: — Əfodni yenioƙa elip kəlgin, dedi.□

⁸ Dawut Pərwərdigardin: — Bu ƙoxunni ƙoƙlaymu? Ularƙa yetixələrmənmu? — dəp soridi. U: — Ƙoƙla; sən jəzmən ularƙa yetixiwalisən həm həmmisini ƙayturup kelələysən, dedi.

⁹ Dawut wə uning bilən billə bolƙan altə yüz adəm berip Besor wadisioƙa yetip kəlgəndə,

□ **30:7 «Əfodni yenioƙa elip kəlgin»** — «əfod» toƙruluk 2:18diki izahatni ƙörüng.

kəynidə sərülüp qaloqanlar xu yərdə qaldi.
¹⁰ Dawut əzi tət yüz adəm bilən dawamlıq
qoqlap mangdi; ikki yüz adəm həlsirap
kətkəqkə, Besor wadisidin ətəlməy kəynidə
qaloqanidi.

¹¹ Ular dalada Misirlik bir adəmnı uqratti. Ular
uni Dawutning kəxiqə elip kelip, uningqə nan
berip yegüzdi, su iqqüzdi; ¹² uningqə bir parqə
ənjür poxkili bilən ikki kixmix poxkilinimu
bərđi. U bularni yəp, uningqə qaytidin jan
kirdi; qünki u üq keqə-kündüz nan yemigən,
sumu iqmigənidi. ¹³ Dawut uningdin: — Sən
kingə təwə? Sən kəyərliksən? — dəp soridi.
U: — Mən Misirlik yigit bolup, bir Amaləkning
qulimən. Lekin mən üq kün ilgiri kesəl bolup
qaloqəqkə, oqjam meni taxliwətti. ¹⁴ Biz
əslı Kəratıylərnıng yurtıning jənub tərıpigə wə
Yəhuda zemınıqə wə Kaləbning zemınıning
jənub tərıpigə hujum kılıp bulang-talang kılduk;
xundakla Zıklagni kəyduwətkənıduq, dedi.

¹⁵ Dawut uningdin: — Bizni u *düxmən* qoxuni
tərəpkə baxlap baraləmsən, dedi. U: — Hu-
danıng nami bilən mən seni əltürməymən, seni
oqjangning qolıqımı tutup bərməymən dəp
kəsəm kilsila, silini u qoxunıng kəxiqə baxlap
baray, dedi.

¹⁶ Uni u yərgə baxlap barqənda, mana ular
pütkül yərgə yeyilip, yəp-ıqıp Filistıylərnıng
zemınıdin həm Yəhuda zemınıdin alqan qong
oljilıridin hux bolup ussul oynıxiwatatti.

¹⁷ Əmma Dawut xu küni gugumdin tartıp ikkinqi
küni kəqkiqə ularni urup kırdi. Təgıgə minıp
bədər qəqқан tət yüz yıgıtın baxqə heqbir

adəm keçip kutulmidi; ¹⁸ wə Dawut Amaləklər buluwaloğan həmmə nərsini yandurup aldi; özining ikki ayalinimu kutkuzuwaldi. ¹⁹ Amaləklər elip kətkən oqul-qiz, mal-mülüklər wə baxқа həmmə nərsini Dawut ulardin qayturuwaldi. Heqnemə, qong bolsun kiqik bolsun qüxüp qalmioğanidi.

²⁰ *Dawutning adəmlidi* qayturuwaloğan mallirining aldioğa *olja aloğan* baxқа koy wə kala padilarni selip həydəp ketiwatatti. *Uning adəmliri* ketiwetip: — Bular Dawutning oljisi, deyixti; Dawut ularning həmmisini özige aldi.□

²¹ Dawut həlsizlinip əzi bilən billə baralmioğan Besor wadisining boyida qaldurup kətkən ikki yüz adəmnin qexioğa yetip kəldi; ular Dawut wə uning bilən kəlgən adəmlərnin aldioğa qikti, Dawut həlkning qexioğa berip ularoğa salam kildi.

²² Lekin Dawut bilən baroğanlarning arisidiki rəzil adəmlər wə ərziməslərnin həmmisi qopup: — Bular biz bilən barmioqandin keyin biz yandurup aloğan oljidin ularoğa heq nemə bərməyli. Ular pəkət hər biri öz hotun-balilirini elip kətsun, dedi. □ ²³ Əmma Dawut: — Yak, i buradərlirim; Pərwərdigar bizgə təksim qiləğanni *ularoğimu təksim* kilmisəq

□ **30:20 «Dawutning adəmlidi qayturuwaloğan mallirining aldioğa ... baxқа koy wə kala padilarni selip həydəp ketiwatatti»** — bəlkim Amaləklər ilgiri Dawut wə adəmliridin buluwaloğan mal əməs, bəlkim Amaləklərnin əzlrining baxқа malliri boluxi mumkin. □ **30:22 «rəzil adəmlər wə ərziməslər...»** — ibraniy tilida: «rəzil adəmlər wə Belialning (Iblisning) oqulliri...».

bolmaydu. Qünki U bizni qoşdap bizningigə tajawuz qiloqlanlarni qolimizğa tapxurdi. ²⁴ Bu ixta kim silərgə maqul dəydu?

Qünki soquxqa qüxkəning ülüxi qandaq bolsa yük-taqlarğa qarışuqlarningmu ülüxi xundak bolidu; həmmə adəm təng bəlüxsun — dedi.

²⁵ Xu kündin tartip bu Israil üqün həküm-bəlgilimə kilip bekitildi. Bügüngiqə həm xundak. ²⁶ Dawut Ziklagğa yetip kəlgəndə, oljidin dostliri boləqan Yəhuda aksaqalliriğa əwətip:

— Mana, Pərwərdigarning düxmənliridin aloqan olja silərgə bir sowəqat bolsun, dedi.

²⁷ U oljidin həm Bəyt-Əldikilərgə, jənubiy Ramottikilərgə, Yattirdikilərgə,

²⁸ Aroərdikilərgə, Sifmottikilərgə, Əxtəmoadikilərgə, ²⁹ Raqaldikilərgə,

Yərahməəllikləarning xəhərliridikilərgə wə Keniyələring xəhərliridikilərgə,

³⁰ Hormahtikilərgə, Qoraxandikilərgə, Ataktikilərgə, □ ³¹ Həbrondikilərgə wə Dawut

wə adəmliri billə yürgən həmmə yərdikilərgə sowəqat əwətti.

31

Saul qaza qilidu, Israil məqlup bolidu

1Tar: 10:1-12

¹ Əmdi Filistiylər Israil bilən jəng kildi. Israilning adəmliri Filistiyləarning aldidin keçip, Gilboa teqida kirip yikitildi. ² Filistiylər Saul wə

□ **30:30 «Qoraxandikilərgə...»** — yaki «Boraxandikilərgə...».

uning oqullirini tap besip qoqlawatatti. Filistiyələr bolsa Saulning oqulliri Yonatan, Abinadab, Məlkixuani urup oltürdi. ³ Saulning ətrapini urux qaplıdi; oqyaqılar Saulğa yetixti; u ya oqi bilən eoir yarilanduruldi.

⁴ Andin Saul yaraş ketürgüqisigə: — Kiliqingni suqurup meni sanjip oltürwətkin; bolmisa bu hətnisizlər kelip meni sanjip, meni horlukğa qoyuxi mumkin, dedi. Lekin yaraş ketürgüqisi intayin qorkup ketip, unimidi. Xuning bilən Saul kiliqni elip üstigə özini taxlıdi. ⁵ Yaraş ketürgüqisi Saulning elginini kərüp, umu ohxaxla özini kiliqning üstigə taxlap uning bilən təng öldi. ⁶ Xuning bilən Saul, üq oqli, yaraş ketürgüqisi wə uning həmmə adəmliri xu kündə birakla öldi.

⁷ Əmdi wadining u tərpidiki həmdə Iordan dəryasining bu yekidiki Israillar əskərlirining qaşkanlıqini wə Saul bilən oqullirining elginini kərginidə, xəhərləni taxlap qaşti, Filistiyələr kelip u jaylarda orunlaxti.□

⁸ Əmdi xundak boldiki, ətisi Filistiyələr oltürülgənlərnin kiyim-keqəklirini saldurualoqili kəlgəndə Gilboa teqida Saul bilən oqullirining olük yatқанlıqini kərđi. ⁹ Ular uning bexini kesip sawut-yaraşlırini saldurup bularni Filistiyələrnin zeminining həmmə yərlirigə apirip buthanilirida wə həlkning

---

□ **31:7 «Iordan dəryasining bu yeki...»** — bəlkim Iordan dəryasining oqərbiy tərpinini kərsitidu.

arisida bu hux həwərnı tarqatti. □ ■ 10 Ular uning sawut-yaraqlirini Axtarot buthanisida qoyup əlükini Bəyt-Xan xəhıridiki sepiləqa esip qoydı.

11 Əmdi Yabəx-Gileadta olturuquqılar Filistiylərnıng Sauləqa nemə kıləqinini angliəqanda 12 ularning iqidiki həmmə baturlar atlinip keqıqə mengip, Saul bilən oquullirining əlüklirini Bəyt-Xandiki sepildin quxürüp, ularni Yabəxkə elip berip u yərdə köydürdı. 13 Andin ularning səngəklirini Yabəxtiki yuləqunıng tüwigə dəpnə kılıp yəttə kün roza tutti.

□ 31:9 «Ular ... sawut-yaraqlirini saldurup bu-larni Filistiylərnıng zemınıng həmmə yərlirigə apirip buthanilirida ...hux həwərnı tarqatti» — yaki «Ular ... sawut-yaraqlirini saldurup, elanqılarni Filistiylərnıng zemınıng həmmə yərlirigə əwətip buthanilirida ...hux həwərnı tarqatti». ■ 31:9 1Tar. 10:9

**Muq ddes Kalam (y ngi yezik)
The Holy Bible in the Uyghur language, written in
Pinyin script**

Copyright   2010 Mukeddes Kalam - Uyghur Bible Translation Committee

Language: Uyghur tili (Uyghur)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-09-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

b6bd0959-14d2-5233-b340-6f210a8f13c5